

Reggeli Ujság

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NOVISZAD, Kralja Petra uca 30 szám, I. emelet
Telefonszám: 21-37, éjjel 20-58
SZUBOTICA, Kralja Petra Park 10. Telefon 6-70

Noviszád, 1932. évi május hó 29
VASÁRNAP
XIII. évfolyam 125. szám

Előfizetési ára 1 hónapra 28 dinár, 3 hónapra 80 dinár. — Külföldön 1 hónapra 40 dinár. — Egyes szám ára hétköznapokon 1 dinár, vasárnap 2 dinár
Megjelenik hétfő kivételével mindennap reggel

Dr. Matanovics Sztanko noviszádi főorvost agyon- szurta elmebeteg fia

**A fiu hossznyelű késsel követte el a gyilkosságot
— A kés átjárta a szívet és rögtön halált okozott
— A gyilkos elmenekült, de hamarosan elfogták**

Szörnyű tragédia történt tegnap délután Noviszádon. Dr. Matanovics Sztanko noviszádi kórházi sebészfőorvosnak a Duna parton van szanatóriuma, itt lakott a főorvos háromtagú családjával együtt. A főorvos egyetlen fia a 22 éves Szpiro évek óta csendes elmebajban szenved, de mint-hogy betegsége nem tette szükségessé a zárt intézetben való elhelyezést, házi kezelésben részesült. A fiut sokszor látták a szanatórium betegei is. A becsent arcú, beteges kinézésű fiatalember viseletes ruhában járkált de egyéb külső jelek nem mutattak betegségére.

Tegnap délután autó érkezett dr. Matanovics szanatóriuma elé, amelyből az elmebajos fiu ugrott ki izgatottan. Eddig még nem lehetett megállapítani pontosan, hogy az apa és a fiu között milyen jelenetek folytak le, annyit azonban sikerült megállapítani, hogy

az orvos a ház első emeletén tartózkodott. Innen zavarta le a földszintre a fiu az apját, aki a felbőszült elmebajos elől az orvosi rendelőbe menekült és valószínűleg megkísérelte a szoba ajtaját bezárni és esetleg az ablakon keresztül menekülni az uccára. Ez azonban nem sikerült, mert a fiu utolérte és a kést teljes erejéből édesapja szívébe dőfte.

Dr. Matanovicsnak még volt annyi ereje, hogy átmenjen a másik szobába és ott a sezlona vesse magát. Kétségbeesett sóhajtás szakadt fel melléből:

— Jaj végem van, megölt a fiam...

A kés pengéje a bal kulcsesont felett hatolt a testbe, átjárta a szívet és azonnali halált okozott.

Az orvos hozzátartozói és a szanatórium személyzete a szomszédos Uzelacz-féle szanatóriumba rohant, ahonnan dr. Uzelacz (Szlávko és dr. Szalontay Zoltán orvosok futva érkeztek a tragédia színhelyére.

Mindössze néhány perc telt el a mérnyelet után, de az orvosi beavatkozás már nem segíthetett.

A két orvos mindent elkövetett, hogy szerencsétlen kartársát megmentse, de minden igyekezet hiábavalónak bizonyult: Matanovics Sztanko dr.-ban már nem volt élet.

A gyilkos fiu borzalmas tettének elkövetése után a véres késsel a kezében kirohant a lakásból és a Dunapart irányában elmenekült.

A véres késsel menekülő feldult fiatal-

embert a járókelők közül többen látták és a közelben tartózkodó

Szilágyi Imre és Lemler Ferenc magán-tisztviselők kerékpáron azonnal a gyilkos üldözésére siettek.

A gyilkos fiu a petrovaradini strand irányában menekült, azonban rövid hajszát követően sikerült beérni és elfogni.

A két üldöző ezután a fiut átadta a rendőrség embereinek. Matanovics Szpiro kabátja belső zsebében megtalálták a hosszú nyelvű véres konyhakést.

A fiu a hozzáintézett kérdésekre egykedvű válaszokat adott, kijelentette, hogy édesapja megérdemelte amit kapott, mert itthon fényűző életmódot folytat, neki pedig Beográdba nem küld pénzt.

Ezalatt a helyszínen megjelent a rendőrség részéről Malencics Rodolyub rendőrfőnökhelyettes, a bűnügyi osztály főnöke, dr. Vujin, több detektív, akik az összgyülekezett néptömegben csak nagynehezen tudtak keresztül törni. A helyszínre rendőröket vezényeltek ki a rend fenntartására. A szanatórium körül szinte végeláthatatlan tömeg gyűlt össze és izgatottan tárgyalták a véres esemény részleteit.

Az elmebeteg fiu és az apa között

már hosszú idő óta feszült volt a helyzet

Dr. Matanovics fi amár régóta bizonyos foku elmebajban szenved. Az orvos barátai már régen tanácsolták dr. Matanovicsnak, hogy fiát helyezze el szanatóriumban, vagy helyezze elmeorvosi felügyelet alá, azonban az orvos mindent megboesátott a fiunak és mindenben igyekezett kedvére járni.

Matanovics Szpiro a beográdi egyetem jogi fakultásának volt a hallgatója és nagyon különös életet folytatott.

Néha megtette, hogy hetekig senkihez egy szót sem szólt.

Egy izben bezárkózott szobájában, leeresztette a függönyöket és három hétig senkit sem engedett a közelébe.

Mit mond a zemuni sofför, aki a fiut Noviszádra hozta?

Kopekin Makarje autotaxisofför, aki dr. Matanovics fiát Zemunból Noviszádra hozta, munkatársunknak elmondta, hogy a fiu délután négy óra után fogadta meg és izgatott hangon megparancsolta neki, hogy a legnagyobb gyorsasággal hajtson Noviszádra.

A fiu rendkívül idegesen viselkedett és utközben, amikor az autó gummidefektet kapott, összetörte az autó üvegét.

Az utat a lehető legnagyobb gyorsasággal tették meg és mindössze csak másfél órai időt vett igénybe az ideutazás.

A gyilkos fiut a rendőrség letartóztatta.

A szörnyű tragédia pontban 6 óra 10 perckor történt és szinte futótüzként terjedt el a városban. A rendkívül szimpatikus kiváló sebész tragédiája általános megdöbbenést és részvétet keltett.

Az általános szeretetnek és köztiszteltettségnek örvendő orvos tragikus halálát felesége és két leánya gyászolja.

Az új japán kormány a politikai szenvedélyek elsímitására törekszik, de nem mond le Mongoliáról és Mandzsuriáról

A kormány legfőbb gondja a gazdasági bajok enyhítése

Saito admirális, japán miniszterelnök

Tokióból jelentik: Az új japán kormány tegnap mutatkozott be a parlamentben. Saito miniszterelnök nagy beszédet mondott, melyben körvonalazta az új kormány bel- és külpolitikai célkitűzéseit.

A kormány legfőbb gondjának a gazdasági bajok enyhítését tekintti.

Belpolitikai téren arra fog törekedni, hogy a politikai szenvedélyeket elsímita és háttérbe szorítsa. A kormány külpolitikájának alapelve:

Japán nem mond le sem Mongoliáról, sem pedig Mandzsuriáról.

Az új japán kormány külpolitikai állásfoglalása nem alkalmas arra, hogy megnyugtassa a kedélyeket, mert hiszen teljes egészében fedi a háborús párt programját.

Ki kapta a megvesztegetésre szánt 10.000 dinárt?

Nikolics Radisa kereskedelmi minisztériumi előadó rágalmozás miatt beperelte Elek Jenőt — A Hoffher-Schranz cég volt igazgatója bünperének fejleményei

A noviszádi járásbírósgon Labus Vladan büntető járásbíró tegnap délelőtt érdekes ügyet tárgyal. Ismeretes, hogy a noviszádi Hoffher Schranz cég volt igazgatója Elek Jenő ügyében megtartott tárgyalás alkalmával Elek Jenő kijelentette, hogy többek között Nikolics Radisának, a kereskedelmi minisztérium referensének 10.000 dinárt utaltatott át a beogradi fiók igazgatójával abból a célból, hogy bizonyos árukat vámentesen hozhassanak be az ország területére. Nikolics Radisa a tárgyalás lefolytatása után rágalmozási pert indított Elek Jenő ellen és ezzel tegnap délelőtt foglalkozott a járásbírósg.

Elek Jenő kihallgatása alkalmával kijelentette, hogy

nem volt szándékában Nikolics Radisa nevét a nyilvánosság elé hozni, azonban kénytelen volt megnevezni őt, hogy kiadásairól számot tudjon adni a központ előtt.

A tizezer dinárt Schön Fritz, a kispesti gyár technikai igazgatójának utasítására küldte el. Erről értesítette is Schön igazgatót. A levélben, amely a törvényszék előtt lévő iratok között fekszik, megnevezte Nikolics Radisát és még két urat, akiknek az összeget elküldte abból a célból, hogy a központtól Jugoszláviába szállítandó vasöntő szekrények behozatalát vámentesen lehessen eszközölni.

Nikolicsot nem ismeri és csak annyit tudott róla, hogy a kereskedelmi minisztérium tisztviselője.

A beogradi fióknak az összeg kifizetéséről szóló utasítást telefonon adták. A továbbiakban elmondja Elek, hogy

Nikolicsot Schön igazgató személyesen ismerte és Noviszádon is említette többször a nevét Orbán tisztviselő és Matanovic szállítás előtt is.

Kijelenti, hogy hasonló eset körülbelül ötvétszer előfordult.

A jelen esetben Orbán járt Beogradban és úgy referált, hogy az áru elvámolására körülbelül 25 ezer dinár szükséges, azonban 10 ezer dinárból is meg lehet az ügyet oldani. Azt mondta, hogy Nikolicsnak és még két urnak kell 10 ezer dinárt kifizetni.

Hogy a tizezer dinárt kifizették, semmi sem bizonyítja jobban, mint hogy az ügyet kedvezően elintézték.

Lehetségesnek tartja, hogy az összeget nem Nikolicsnak adták át, hanem valaki másnak.

A bíróság ezután

Sztojanovic Dragisa, a kereskedelmi minisztérium referensét hallgatja ki.

aki szenzációs vallomásában elmondja, hogy abban az időben az osztályfőnöki teendőket végezte és az újságokból értesült a tárgya-

lásról és olvasta Elek vallomását, amely szerint tizezer dinárt fizetett ki a kereskedelmi minisztérium referensének, Nikolics Radisának. Tekintettel arra, hogy az ügyben érdekelt volt, magához hívatta Nikolicsot, még egy osztályfőnököt és a beogradi Hoffher-Schranz cég igazgatóját, Preisz Márkót, akit megkérdezett, mit tud erről az ügyről. Preisz ez alkalommal kijelentette, hogy Nikolicsot nem ismeri, a dologban egyáltalán nincs része és semmit sem tud az ügyről.

Nikolics Radisa tudomása szerint az elvámolásra szóló árurol a cégre nézve éppen kedvezőtlen véleményt adott, azonban az aktát később Matic Tihomir miniszteri tisztviselő egy záradékkal látta el, amelyben hivatkozással Nikolics Radisával lefolytatott telefonbeszélgetésére a véleményt megváltoztatta. Sztojanovic később ezt az aktát alá is írta. A cég azonban így sem tudott semmit elérni.

mert a pénzügyminisztérium nem engedte meg, hogy az árut vámentesen behozzák. Később a cég

egy hamis számla alapján az árut gépkatrészeknek tüntette fel és kérvényt nyújtott be vámentességre.

Ehhez a kérvényhez nem is volt szükséges a kereskedelmi minisztérium szakvéleménye. Amikor a kereskedelmi minisztérium ebben az ügyben megindította a vizsgálatot, teljes bizonyossággal megállapította, hogy

hamis számlakivonat alapján kapták meg a vámentességi engedélyt,

ezt igazolja az a körülmény is, hogy mindkét kérvényben az összes adatok egybehangzóak, csak az áru neve különbözik. A minisztériumnak tudomása van arról, hogy

ebben az ügyben a főszerepet egy szállítási vállalkozó játszotta.

Nikolics Radisa erre vonatkozólag kijelentette, hogy Maticsal nem folytatott telefonbeszélgetést.

Bozsicskovic Szpaszoje miniszteri inspektor teszi meg azután az előbbi tanuval egybehangzó vallomását, majd Preisz Márkot hallgatja ki a bíróság. Preisz elmondja hogy 1930 október végén került a beogradi fiók élére. Tudomása van arról, hogy a cég egy vámentességi kérvényt adott be a kereskedelmi minisztériumhoz, azonban a kérvény további sorsáról semmitsem tud. Ez abban az időben történt, amikor a kereskedelmi minisztérium bizottsága a gyár kapacitását vizsgálta felül. Ennek a bizottságnak a tagjai Uroevic Uros és Nikolics Radisa mérnökök, valamint Matic Tihomir tisztviselő voltak. Ez alkalommal László budapesti vezérigazgató vele fordította le annak a memorandumnak német nyelvű szövegét, amelyet a kereskedelmi minisztérium hoz vámentességi ügyben benyújtottak.

Mindenki
KERESHET,
de senki sem fog jobb és
tökéletesebb rádiókészülé-
ket találni, mint a beépített
hangszórós

TELEFUNKEN 340 W/L
amelyet olcsósági és csere-
akciónk tartama alatt a leg-
olcsóbb áron és a legked-
vezőbbben kaphat

Iványi Ernő

Novisad

Kralja Aleksandra 5.

Telefon 27-47

A cég beogradi fiókja nem fizetett ki Nikolics Radisának tizezer dinárt.

Erről neki, mint a cég vezetőjének tudomással kellett volna bírnia. Nem tartja kizártnak, hogy más célra fizették ki ezt az összeget.

Megtörtént ugyanis, mondja vallomásában a tanu, hogy a noviszádi központ telefonutasítására kisebb-nagyobb összegeket fizettek ki.

Dr. Skrebljin Iván védő kérdésére a tanu kijelenti, hogy Matanovic Alekszandar noviszádi szállítási vállalkozó a noviszádi központ utasítására kisebb-nagyobb összegeket vett fel Beogradban.

Elek Jenő kérdést intéz a tanuhoz, tudja-e, hogy

a reguláris vámolást Jovanovic Ilija vámspedítőr végezte, míg a nem regulárisakat Matanovic Aca. A tanu kijelenti, hogy erről tudomása van.

Eleknek arra a kérdésére, hogy milyen hire volt Matanovicnak a cég technikai körében, a tanu általános derűtség közepette kijelenti, hogy

Matanovicot nagyon ügyes embernek ismerték.

Ezután a védelem a bizonyítási eljárás kiegészítése végett indítványozza, hogy a bíróság szerezzé be a minisztériumban lévő iratait, a zután Elek Jenő bünügyének iratait a noviszádi törvényszéktől, valamint hogy hallgassák ki tanuként Matanovic Alekszandar noviszádi vámspedítőt és Bach Alfonzot a beogradi fiók volt pénztárnokát. A pénztárnokot arra nézve, hogy valóban átadta-e a tizezer dináros összeget Nikolicsnak, Matanovicot pedig azért, hogy tegyen vallomást, milyen szerepet játszott a vámentességi kérvény ügyében.

A bíróság a magánvádló tiltakozása ellenére is elrendeli a bizonyítási eljárás kiegészítését,

azonban Bach Alfonz kihallgatását, mint szükségtelent elveti. A tárgyalást ezután megszakítják és úgy döntenek, hogy a legközelebbi tárgyalás időpontjáról a feleket írásban értesítik.

Kapható
„UNIVERSITAS“ KÖNYVKERESKEDÉSBEN
SUBOTICA, KR. ALEKSANDRA UL. 5.

APOLLO, május 26 - 29-én

A megvásárolt férj

Fényes viglák, a „Causa Kaiser“ című színházi darab nyomán. Főszereplők: Charlotte Suza, Werner Fütterer, Hans Moser, Georg Aleksander, Paul Morgan, Tamara Desnl.
Azonkívül a legújabb Fox Journal. Kezdet 3, 5, 7, 9/2 órákor

Egy tizennyolc éves noviszádi fűszerkereskedősegéd pénteken este borzalmas kegyetlenséggel agyonverte haragosát, Szrdanov Sztevan negyven éves földművest

A gyilkos lakása előtt hatalmas bunkósbottal szétverte áldozata fejét, majd a botot a kertben elrejtve, ágybafeküdt — Három órai nyomozás után sikerült a rendőrségnek a gyilkosság minden részletét tisztázni

Pénteken este negyed tíz órakor a Pirosi uti kapu mellett háromszáz méterre az egyik uccasarkon hatalmas vértócsában heverő eszméletlen alakot találtak a járőrök. Az eszméletlenül heverő ember 40 év körüli földműveskülsőjű férfi volt, akinek

a fején hatalmas sebek tátongtak, amelyekből lassan szivárgott a vér.

Bodó Ferenc noviszádi bádógos és Cseman Sztevan sófőr, akik az eszméletlen férfire rátaláltak, azonnal értesítették a rendőrséget és a mentőket. A rendőrség részéről maga Koesa Miloje rendőrigazgató is ki szállt a helyszínre és Malenesics Rodoljub rendőrfőnökhelyettes, a büntető és technikai osztály főnökének, valamint több detektívnek kíséretében jelent meg a helyszínen.

A mentők a súlyosan sérült embert azonnal a kórházba szállították, ahol anélkül, hogy visszanyerte volna eszméletét, egy óra múlva meghalt.

Miután a súlyosan sérült embert nem lehetett kihallgatni és a tett színhelyén sem mi gyanus nyomot nem lehetett felfedezni, a borzalmas gyilkosságot egyelőre teljes homály fedte.

A meggyilkoltról megállapították, hogy Szrdanov Sztevannek hívják, negyven éves noviszádi földműves.

A rendőrség azonnal széleskörű nyomozást indított a tettes kilétének megállapítására és több gyanús személyt őrizetbe vettek.

Többek között letartóztatták a közelben lakó három Erdelján fivért, mert megállapították, hogy a testvérek a meggyilkolttal régebben ellenséges viszonyban állottak. Az ellenségeskedés folyamán az Erdelján testvérek a bíróság elé is vitték az ügyet és a pert annakidején Szrdanov elvesztette. Miután az Erdelján testvérek voltak a nyertes fél, nem látszott valószínűnek, hogy közülük valaki követte volna el a gyilkosságot, a rendőrség azonban mégis ebben az irányban indította meg a nyomozást.

A három letartóztatott testvért azonnal beszállították a rendőrségre, ahol megkezdődött a kihallgatás. Mintegy

fél órai kihallgatás után

a legfiabb testvér Jovan, 18 éves fűszerkereskedő segéd megtört és beismerte, hogy a gyilkosságot ő követte el.

Elmondta, hogy este kerékpáron jött haza és közvetlenül a házuk előtt találkozott Szrdanovval. Odaköszönt neki, mire az szidalmazni kezdte, betyárnak nevezte és szidta az anyját. Ez annyira hatott rá, hogy beszaladt a házba, botot ragadott és azzal egymásután többször fejbevágta Szrdanovot, aki összeesett. Amikor látta, hogy a földműves összeesett, bement újból a házba, levetkőzött és lefeküdt.

Arra a kérdésre, hogy miért követte el a gyilkosságot,

Erdelján Jovan egyszerre tagadni kezdte bűnösségét

és úgy tüntette fel az egész vallomást, mintha azt lelki kényszer hatása alatt tette volna. Miután a rendőrség kezében semmi tárgyi bizonyíték nem volt,

a rendőrség a helyszínen nyomozást indított annak a botnak a megkeresésére, amellyel a gyilkosságot végrehajtották.

Felkutatták az egész udvart, a kertet, míg végre sikerült a botot megtalálni.

A bot, amellyel Erdelján áldozatát agyonverte mintegy 75 centiméter hosszúságú 3—4 centiméter átmérőjű hatalmas fatörzs, amelynek végén szétágazó hatalmas csonka gyökerek vannak úgy, hogy a bot buzogányra hasonlít. A boton vérfoltok láthatók.

Erdelján Jovan ezután teljesen megtört és bevallotta, hogy a gyilkosságot ő követte el. Ilyen módon

a rendőrség három órai nyomozás után teljesen tisztázta a gyilkosság körülményeit.

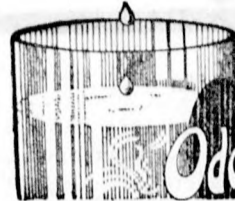
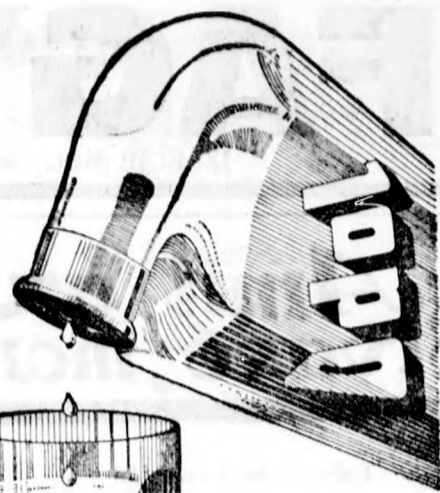
Szrdanov holttestét átszállították a kórház hullakamrájába, míg Erdeljánt kihallgatása után átadták a noviszádi törvényszéknek.

A noviszádi törvényszék elévülés címén végleg felmentette a Johanna Maria Farina kölni cég által beperelt noviszádi gyógyszerészeket és droguistákat

Egy évek óta húzódo per epilógusa a noviszádi bíróság előtt

Noviszádon annakidején nagy feltűnést keltett kereskedelmi körökben, hogy a Johanna Maria Farina Jülichplatz kölni cég dr. Szekulics Milán noviszádi ügyvéd útján védjegybitorlás címén büntető feljelentést tett Hönig Zsigmond, Nenadovics Vladimír, Sztrajics Szvetozár, Zsivojnovics Koszta és Grossinger János gyógyszerészek, illetve

droguisták ellen, akik az általuk forgalomba hozott kölni vizen a Johanna Maria Farina védjegyeit használták. Az elsőfokú tárgyalást a noviszádi járásbírószágon tartották meg és azon az alpereseket dr. Kovács Bodog és dr. Kerényi Dezső noviszádi ügyvédek képviselték. A védők azzal érveltek, hogy a Johanna Maria Farina név idők fo-

Az ODOL rendkívüli hatású fertőtlenítő szer tartalmaz, amely a szájöblítés után még órák múlva is hat. ODOLT ezért a szakemberek a legjobb fogápolószernek nyilvánítják.

lyamán annyira közkincesé vált, hogy annak használatával nem követhettek el az alperesek védjegybitorlást.

Dr. Kerényi Dezső védő még azt a kifogást is emelte a kereset ellen, hogy nem jogosult személy adta a büntető eljárás megindítására a meghatalmazást és így az tovább nem folytatható.

Az elsőfokú bíróság az alpereseket fennként 1500 dinárra büntette, de az ítélet végrehajtását felfüggesztette.

A felelőbíró bíróság a törvényszéken ítéletet helybenhagyta és így az ügy a védők semmisségi panasza folytán a noviszádi felelőbíró bírósághoz, mint harmadfokú joghatóságához került. A felelőbíró bíróság 1930 május 20-án tárgyalta ezt az ügyet és

az elsőfokú ítéletet megsemmisítve utasította a törvényszéket, hogy a bizonyítási eljárás kiegészítésére forduljon a beogradai védjegyhivatalhoz és kérjen szakértői nyilatkozatot, hogy ebben az ügyben fennáll-e a védjegyhamisítás, vagy sem.

A noviszádi törvényszék a végzéseket folytán újabb tárgyalást tűzött ki, azonban a tárgyaláson a magánvádló képviselőjeként dr. Szekulics Milán már nem jelent meg, mert időközben felmondta a meghatalmazást. Ilyen módon a bíróságra az a kötelesség hárult, hogy

a céget közvetlenül idézze meg a tárgyalásra, ami diplomáciai uton több ízben meg is történt, de sikertelenül, mert a cég egyetlen egyszer sem küldte le képviselőjét a noviszádi tárgyalásra.

A noviszádi törvényszék tegnapi tüzte ki ismételtelen ebben az ügyben a főtárgyalás megtartását, azonban a felperes képviselője most sem jelent meg. A tegnapi tárgyaláson

a bíróság dr. Kerényi Dezső és dr. Kovács Bodog védők előterjesztésére megállapította, hogy az állítólagos bünessélekmény elkövetése óta több mint négy év telt el, tehát a törvényesen megállapított elévülési időnek épp a kétszerese és ezért kimondotta a per elévülését és ezen a címen felmentette az alpereseket.

Az indokolásban a bíróság kimondotta, hogy a tábla végzése alapján is felmenthetők volna a vádlottak, azonban az elévülés közbejötté folytán a bíróság ezt a kérdést nem tisztázhatja, tekintettel arra, hogy az ügyet az elévülés miatt végleg be kellett fejezni.

FAGYLAJT 1 ADAG 2-3 DINAR

IZLELJE MEG M O J S O V I C FAGYLAJTCSARNOKBAN, NOVISAD, ŽELJEZNIČKA UL. 26.

Amit az olvasó, mond:

Pápai rendelet a vegyes házasságokról

Nem elegendő az egyházi reversalis, szükséges az állami is

Üzletzárás Urnapján

Noviszádon közel ötven éves megállapodás értelmében Urnapján a körmenet utvonalon a kereskedők üzleteiket az istentisztelet ideje alatt lezárták és délután az összes üzletek zárva maradtak.

A város közel huszezer lelket számláló katolikusságának ezen magasztos ünnepét az idén is a szokott fényes keretek között tartották meg és fényét nagyban emelte, hogy maga Jovanovics hadseregpáncsnok ur vezetésével a katonai, valamint a polgári hatóságok képviselői is résztvettek a körmenetben.

Ezzel szemben mi történt Urnapján az üzletzárás körül?

Az összes katolikus üzletek 1-2 kivételével az istentisztelet ideje alatt nyitva tartattak. Azon az utvonalon, melyen a körmenet elhaladt, a redőnyt lehúzták ugyan, de a Kralja Alekszandra uccában akadtak olyan katolikus üzlettulajdonosok is, akik meg sem várták azt, hogy az üzletüktől 100 méter távolságra levő oltárhoz érjen a pap-ság, hanem, aminté ivonultak az üzletük előtt a baldachínnal, már is feltolták a redőnyöket, míg másvallású polgártársaik jórésze abban az uccában az istentisztelet befejezéséig zárva tartották az üzleteiket.

Sajnos láttunk az istentisztelet ideje alatt nyitva felejtett olyan katolikus üzleteket is, amelyeknek tulajdonosai a noviszádi római katolikus egyházközség képviselőtestületének a tagjai. A fent említett közel fél-százados megállapodást a délutáni zárást illetőleg eddigél mindenki betartotta, ellenben az idén délután négy órakor a Kralja Alekszandra uccában négy nagy cég üzlete volt nyitva.

A mai nehéz gazdasági válság közepette talán érthető lenne, ha kisebb kereskedők tartották volna nyitva üzleteiket, akiknél talán az a száz dináros bevétel is jelent valamit, de e nagy cégek egyike sem szorult ná az Urnap délutáni bevételére.

Jellemző, hogy amikor az egyik cég tulajdonosát figyelmeztették a régi gyakorlatra, azt a kijelentést tette, hogy ő ezentúl csak a saját ünnepén fogja az üzletét bezárni. Mindenesetre visszatetsző az a kijelentés, mert tudunkkal az illető üzlettulajdonosnak a vevőköre nem csak az ő hit-sorsosai köréből kerül ki, de sok katolikus vallású egyénnek a dinárjai is hozzájárulnak ahhoz a jóléthez, amely az illetőt környezi.

Egy katolikus vevő

—o—

A záróra

A noviszádi vendéglősök küldöttségileg kérték a pénzügyminisztert, hogy a bántás-gi záróra illetékét szállítsa le. A nyugodalmas éjszakát kedvelő noviszádi polgárok azonban más véleményen vannak. Azok a vendéglősök, akiknek helyiségeiben világos reggelig folyik a dorbézolás, hangos kurjongatások, fülelhasító cincogás és fülrepszító hamis ének mellett, azok csak fizessék az illetéket. A békés szomszédok még nagyobb illetéket is kírónának reájuk, mert mégis csak az emberek idegére megy, ha minden éjjel hallgatnia kell azt a barbár lármát, ami az ilyen kocsmák ajtóit mögül az uccára

A vegyes vallás akadály alól csak akkor kaptott eddig a katolikus fél felmentést, ha biztosította az egyháznál, hogy a házasságból születendő gyermekek nemre való tekintet nélkül katolikusok lesznek. Eddig nem egy esetben előfordult, hogy eltekintettek az állami megegyezéstől. Elegendő volt ha az egyház előtt adott a másvallású irásbeli ígéretet a gyermekekre vonatkozólag. Előfordultak esetek, hogy más volt a reversális az állam előtt és más az Egyház előtt, vagy egyáltalán nem kötöttek a jegyesek reversálist a polgári eskü előtt és így államjogilag a gyerekek megoszottak, az egyháznál pedig katolikusok voltak.

A vegyes házasságok kötését az egész világra kiható érvényességgel a Szentsek megszigorította. Elrendeli, hogy a püspökök és a plébánosok s mind-azok, kik felmentő hatalommal bírnak, azaz akkor adhatnak a vegyes vallás (katolikus és másvallású megkeresztelt) és különböző vallás (katolikus és meg nem keresztelt, tehát zsidó, muzulmán, vagy pogány) akadály alól felmentést, ha a felek olyan kauciót adnak, melyeknek hűséges betartását a felek vagy a világi hatóságok törvényei nem akadályozhatják meg. Vagyis a katolikus fél javára kell kötni a revezálist a polgári hatóságok előtt is, csakis akkor kaphatnak engedélyt a házassulandók a katolikus vegyes házasságra. A jugoszláviai püspöki kar évekkal ezelőtt ugy határozott, hogy katolikus félnek nem ad dispencziót zsidó-

val vagy muzulmánal kötendő házasságra. Ezt a rendelkezést a püspöki kar a katolikus fél érdekében tette, hogy ne szaporítsa, a dispenczióké osztogatásával a legtöbb esetben bekövetkezendő válásokat.

Halálos ágyon kötendő házasságoknál is szükséges az állam előtti megegyezés, ami tagadhatatlanul nem csekély nehézségeket fog okozni. Valószínű, hogy az utólagos érvényesítéshez szükséges felmentést is csak akkor lehet megadni, ha a polgári hatóságoknál is létrejött az államjogi megegyezés a katolikus fél javára. A római rendelkezés ugyanis nem tesz különbséget a már megkötött és megkötendő házasságokhoz szükséges felmentés között, hanem egyszerűen felmentésről beszél. Már pedig felmentés az is, ha utólagos orvoslás esetén elhárítja az egyházi hatóság az akadályt. Reméljük, hogy erre vonatkozólag jön a római magyarázat, mert különben nálunk a jövőben nem lehet polgárilag megkötött vegyes házasságot utólagos orvoslás által érvényesíteni, mert a polgári kötés megtörténte után nincs már mód a gyermekek vallására vonatkozó állami megegyezésre, anélkül pedig nem adható felmentés a vegyes vallás akadály alól. Jugoszlávia ama részében, ahol kötelező a polgári házasság, a reversálistokra vonatkozólag történtek különböző joggyakorlatok. X. városban történt: a tisztán polgári házasságot kötött felek házasesetük harmadik évében elmentek a közjegyzőhöz és újra megegyeztek, hogy az ezután születendő gyermekek mind katolikusok lesznek. E megmástitott reverzálist benyújtották az anyakönyvi hivatalhoz utólagos bejegyzés végett. Az anyakönyvvezető bejegyezte a polgármester rendeletére. Erre kérték felmentést az egyházi hatóságtól a vegyes házasság akadály alól, meg is kapták minden akadály nélkül és egyházilag is megesküdtek. A reversális a legtöbb országban megváltoztatható, egyedül a régi magyar törvények szigorúak, mert az egyszer megkötött reverzálist meg nem változtatható. Ugylátszik, nálunk a joggyakorlat alkalmazkodik azon államokhoz, ahol nagyobb szabadságot élveznek, a vegyes házások a reversális megváltoztatására. Ahol tehát akadály van a házasság rendezése előtt, ott egyetlen módja a házasságkötés orvoslásának az, ha a vegyes házások új reverzálist kötnek, az anyakönyvi bejegyzésről gondoskodnak és ezek után felmentést kérnek a vegyesvallás akadály alól az egyházi hatóságtól. Ha a fent említett esetben a joggyakorlat nem általános a polgári házasságra kötelező területeken, akkor nincs rá mód, hogy a gyermekek katolikus nevelése államjogilag is biztosítsák a mai megkötött reverzálist miatt. Ez esetben nem lesz indokolatlan, hogy a Szentsek az állami megegyezés hiánya ellenére is megadja a felmentést.

Sztaribecsej, május 28.

Dr. Takács Ferenc

és az adófizetők lakásaiba hallatszik. A polgárok nagyon jó néven vennék, az illetékes hatóságtól, ha az éjjel utáni záróra engedélyeket még jobban megszigorítaná.

—o—

A kamenica uceai kut

A noviszádi Kamenicai ucca végén lakóknak panaszuk van, aminek orvoslását dr. Borota Braniszláv polgármestertől várják. Az új mélykut furása alkalmával ugyanis megfélekedezett a mérnöki hivatal arról, hogy a szivattyuzás alkalmával elfolyó viznek elvezetéséről gondoskodjon. Így a kut körül állandóan nagy pocsolya van, ami a meleg napok bekövetkeztével meglehetősen egészségtelenné teszi a környéket. A Ka-

menicai ucca végén lakó polgárok ezért arra kérik a polgármestert, tegyen intézkedést, hogy a mérnöki hivatal, a felesleges viznek a csatornába való levezetését lehetővé tegye.

REUMA?

Csodakút Gyógyfürdő, Sztárakanlisza

Kérjen díjmentes prospektust. 1475

—o—

A noviszádi orvoskamarának

Pervesztes lett a noviszádi orvoskamara egy becskerekli ujságlró elleni sajtóperében

Az orvosi etikába ütközött-e a nagy cégtábla? — Milyen botrányok foglalkoztatták a becskerekli társadalmat.

Becskerekről jelentik: A becskerekli törvényszék tegnap hirdették ki a semmitőszék jogerős ítéletét a noviszádi orvoskamarának László B. Jenő a „Tükör“ című riportlap szerkesztője ellen indított sajtóperében. A per annakidején óriási feltűnést keltett Becskerekén és a tárgyalás zsufolt padosorok előtt folyt le és előzményei 1930 májusára nyulnak vissza, amikor dr. Osztojics Jován városi főorvos

felszólította dr. Kálmán Ferenc becskerekli fogorvost, hogy távolítsa el a főceai rendelőjére kített orvosi cégtábláját, mert „a kített tábla sokkal nagyobb, mint ahogy azt az orvosi etika megengedné“.

A Tükör kemény kritika tárgyává tette a főorvos eljárását és többek között azt írta cikkében, hogy

amíg az orvosi etikát Becskerekén sokkal súlyosabb sérelmek érik és nem háborodtak fel rajta, nincs szükség az orvosi etikára való hivatkozásra a jelen esetben sem.

Amikor az orvosok a maguk patienturájának emelésére

kapu alatt pofozkodnak,

— írta egyebek között a Tükör — amikor kigyót-békát kiáltanak betegek előtt egymásra amikor magzatelhajtások részletfizetéses rendszerének a behozatalát csinálták, amikor ugy kezelnek vagyonosabb betegeket, hogy naponként két-három injekciót, besugárzást, kezelést adnak nekik,

azoknak nem lehet Becskerekén érzékenykedni.

A noviszádi orvoskamara a becskerekli orvosklub felkérésére a fentemlített kitételek miatt sajtóper indított László B. Jenő ellen és az elsőfoku tárgyaláson képviselőjük dr. Adamovics Alekszandar a vádlott szigorú elítélését, tizezer dinár erkölcsi kártérítés megítélését és a Tükör betiltását kérte.

A becskerekli törvényszék Lászlót tizenöt napi fogházra ítélte.

Felbevezés folytán a semmitőszék elé került az ügy, amely a minap tartott tárgyalásán

László B. Jenőt felmentette és elmarasztalta az orvosi kamarát az összes perköltségekben.

Az érdekes ítélet indokolásában kimondta, hogy

László csak egyes orvosokra vonatkoztatta állításait

és nem az egész orvostársadalomra. Az érdekelt orvosok nem indítottak sajtóperet és így a lapszerkesztőt az ellene emelt vádak alól fel kellett menteni. (K. J.)

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget és üzletfeleimet, hogy régi lakásom és műhelyem címe megváltozott, amennyiben a bejárat már nem Gajeva ucca 3 alatt, hanem

FUTOSKI PUT 48 alatt van

Tisztelettel:

id. WEISZ RUDOLF uri szabó

Noviszád

KÖZÖNSÉGES SZAPPAN NEM ELÉG ~

A HAJ ÁPOLÁSÁHOZ
JOBBRA VAN
SZÜKSÉG!

A haj él, és mint minden élő megfelelő gondozást kíván meg. Elida Shampoo — enyhe és szodamentes — a haját egészségessé és selyemfényűvé teszi!

MOSSON HAJAT HETENKINT ÉS HASZNÁLJON
ELIDA SHAMPOO-t

A Párisban tanácskozó pénzügyi szakértőbizottság tárgyalásának legfontosabb pontja: a dunai államok megsegítése

Anglia nem tárgyal Franciaországgal a lausannel konferencia elhalasztásáról

Londonból jelentik: A Morning Post azt írja, hogy a Párisban rövidesen — valószínűleg már a jövőhéten — összeülő pénzügyi szakértőbizottság tanácskozásainak fő tárgya

a dunai államok megsegítése.

A konferencia a lap szerint csak mellékesen foglalkozik majd a jövátétel problémájával.

A Daily Telegraph teljesen mérvadó forrásból szerzett értesülése alapján megcáfolja azokat a híreszteléseket, mintha a francia és angol kormány egyheti formaszzerű tanácskozás után megegyezett volna a lausan-

nei konferencia elnapolásában.

Pertinax jelenti a lapnak Párisból, hogy Tardieu német-francia szakértő értekezletet tervezett a jövátétel kérdésében, de ettől azonban Brüning barátságatlan beszéde miatt elállt.

Mint legutóbb Herriot is megmagyarázta, jövátételi terve az volna, hogy Németországnak adjanak kétévi moratoriumot, viszont Németország a feltétlen annuitások tökéértékének megfelelő vasuti és ipari kötvényeket adjon a nemzetközi fizetések bankjának.

—o—

Megoldódott King Fránya gajdobrai gazdálkodó halálának rejtélye

—o—

King Fránya leírta magát és beleesett a kútbá

Megírta a Reggeli Ujság, hogy május 22-én Gajdobrán King Fránya gazdálkodót háza udvarán a kútbán holtan találtak és ez alkalommal a szerencsétlen ember fején talált sérülésekből arra következtettek, hogy King Fránya gyilkosságnak esett áldozatul. Mint megírtuk, a noviszádi törvényszék részéről pénteken Papricsics Milán vizsgálóbíró vezetése mellett bizottság ment Gajdobrára, ahol lefolytatta az ügyben a vizsgálatot.

A bizottság megállapította, hogy a gazdálkodó egyik ismerősétől tíz liter bort kapott ajándékba, amit lakására vitt és szorgalmasan nekilátott a kóstogatásnak. Később King Fránya átment az egyik vendéglőbe, hol tovább ivott. A vendéglőből King meglehetősen ittas állapotban tért vissza lakásába, utközben többször elesett és megsérült. A homlokán talált sérülés is így származott. Hazaérve lakására, vizet akart inni, azonban a kútnál megbotlott és belezuhant.

—o—

A Csonkics Mita zsabalj gazdálkodó lítóztatós halálesetével kapcsolatban letartóztatott Szchandarszki Katica ellen

elrendelték a vizsgálati fogságot

—o—

A rendőrség más irányban is folytatja a nyomozást, mert az a gyanu is fölmerült, hogy Csonkicsot kóbor cigányok ölték meg

Ismeretes, hogy néhány nappal ezelőtt Zsablján Csonkics Mita jómódu gazdálkodót lakásán holtan találtak. A boncolás alkalmával a halott torkában hatalmas varróút találtak, ami arra engedett következtetni, hogy Csonkics gyilkosságnak esett áldozatul. — A Reggeli Ujság megírta, hogy a gyilkosság gyanuja alatt a csendőrség letartóztatta Szchandarszki Katicát, Csonkics háziasszonyát, kit a napokban át is adták a noviszádi törvényszéknek, akit a vizsgálóbíró kihallgatott és tegnap kihirdette előtte a vizsgálati fogságot.

Ettől függetlenül azonban a rendőrség más irányban is megkezdte a nyomozást, mert az a gyanu is felmerült, hogy a gazdálkodót esetleg kóbor cigányok ölték meg és rabolták ki.

FAGYLALT 1 ADAG 2-3 DINAR

IZLELJE MEG M O J S O V I C FAGYLALTCSARNOKBAN, NOVISAD, ŽELJEZNIČKA UL. 26.

Amit az olvasó mond:

Pápai rendelet a vegyes házasságokról

Nem elegendő az egyházi reversalis, szükséges az állami is

Üzletzárás Urnapján

Noviszádon közel ötven éves megállapodás értelmében Urnapján a körmenet utvonulán a kereskedők üzleteiket az istentisztelet ideje alatt lezárták és délután az összes üzletek zárva maradtak.

A város közel huszezer lelket számláló katolikusságának ezen magasztos ünnepét az idén is a szokott fényes keretek között tartották meg és fényét nagyban emelte, hogy maga Jovanovics hadseregparancsnok ur vezetésével a katonái, valamint a polgári hatóságok képviselői is résztvettek a körmenetben.

Ezzel szemben mi történt Urnapján az üzletzárás körül?

Az összes katolikus üzletek 1-2 kivételével az istentisztelet ideje alatt nyitva tartottak. Azon az utvonalon, melyen a körmenet elhaladt, a redőnyt lehúzták ugyan, de a Kralja Alekszandra utcában akadtak olyan katolikus üzlettulajdonosok is, akik meg sem várták azt, hogy az üzletüktől 100 méter távolságra levő oltárhoz érjen a pap-ság, hanem, amint elvonultak az üzletük előtt a baldachinnal, már is feltolták a redőnyöket, míg másvallású polgártársaik jórésze abban az utcában az istentisztelet befejezéséig zárva tartották az üzleteiket.

Sajnos láttunk az istentisztelet ideje alatt nyitva felejtett olyan katolikus üzleteket is, amelyeknek tulajdonosai a noviszádi római katolikus egyházközség képviselőtestületének a tagjai. A fent említett közel fél-százados megállapodást a délutáni zárást illetőleg eddigél mindenki betartotta, ellenben az idén délután négy órakor a Kralja Alekszandra utcában négy nagy cég üzlete volt nyitva.

A mai nehéz gazdasági válság közepette talán érthető lenne, ha kisebb kereskedők tartották volna nyitva üzleteiket, akiknél talán az a száz dináros bevétel is jelent valamit, de e nagy cégek egyike sem szorult rá az Urnap délutáni bevételére.

Jellemző, hogy amikor az egyik cég tulajdonosát figyelmeztették a régi gyakorlatra, azt a kijelentést tette, hogy ő ezentúl csak a saját ünnepén fogja az üzletét bezárni. Mindenesetre visszatetsző az a kijelentés, mert tudunkkal az illető üzlettulajdonosnak a vevőköre nem csak az ő hit-sorsosai köréből kerül ki, de sok katolikus vallású egyéneknek a dinárjai is hozzájárulnak ahhoz a jóléthez, amely az illetőt környezi.

Egy katolikus vevő

—o—

A záróra

A noviszádi vendéglősök küldöttségileg kérték a pénzügyminisztert, hogy a bányászati záróra illetéket szállítsa le. A nyugodalmas éjszakát kedvelő noviszádi polgárok azonban más véleményen vannak. Azok a vendéglősök, akiknek helyiségeiben világos reggelig folyik a dorbézolás, hangos kurjongatások, fülelhasító cincogás és fülrepszítő hamis ének mellett, azok csak fizessék az illetéket. A békés szomszédok még nagyobb illetéket is kirónának rájuk, mert mégis csak az emberek idegére megy, ha minden éjjel hallgatnia kell azt a barbár lármát, ami az ilyen kocsmák ajtóit mögül az uccára

A vegyes vallás akadályai alól csak akkor kaptak eddig a katolikus fél felmentést, ha biztosította az egyháznál, hogy a házasságból születendő gyermekek nemre való tekintet nélkül katolikusok lesznek. Eddig nem egy esetben előfordult, hogy eltekintettek az állami megegyezéstől. Elegendő volt ha az egyház előtt adott a másvallású irásbeli ígéretet a gyermekekre vonatkozólag. Előfordultak esetek, hogy más volt a reverzális az állam előtt és más az Egyház előtt, vagy egyáltalán nem kötöttek a jegyesek reverzális a polgári eskü előtt és így államjogilag a gyerekek megoszlottak, az egyháznál pedig katolikusok voltak.

A vegyes házasságok kötését az egész világra kiható érvényességgel a Szentszék megszigorította. Elrendeli, hogy a püspökök és a plébánosok s mind-azok, kik felmentő hatalommal bírnak, azaz akkor adhatnak a vegyes vallás (katolikus és másvallású megkeresztelt) és különböző vallás (katolikus és meg nem keresztelt, tehát zsidó, muzulmán, vagy pogány) akadályai alól felmentést, ha a felek olyan kauciót adnak, melyeknek hűséges betartását a felek vagy a világi hatóságok törvényei nem akadályozhatják meg. Vagyis a katolikus fél javára kell kötni a reverzális a polgári hatóságok előtt is, csakis akkor kaphatnak engedélyt a házassálandók a katolikus vegyes házasságra. A jugoszláviai püspöki kar évekkor ezelőtt úgy határozott, hogy katolikus félnek nem ad dispensációt zsidó-

val vagy muzulmánal kötendő házasságra. Ezt a rendelkezést a püspöki kar a katolikus fél érdekében tette, hogy ne szaporítsa, a dispensációk osztogatásával a legtöbb esetben bekövetkezendő válásokat.

Halálos ágyon kötendő házasságoknál is szükséges az állam előtti megegyezés, ami tagadhatatlanul nem csekély nehézségeket fog okozni. Valószínű, hogy az utólagos érvényesítéshez szükséges felmentést is csak akkor lehet megadni, ha a polgári hatóságoknál is létrejött az államjogi megegyezés a katolikus fél javára. A római rendelkezésre ugyanis nem tesz különbséget a már megkötött és megkötendő házasságokhoz szükséges felmentés között, hanem egyszerűen felmentésről beszél. Már pedig felmentés az is, ha utólagos orvoslás esetén elhárítja az egyházi hatóság az akadályt. Reméljük, hogy erre vonatkozólag jön a római magyarázat, mert különben nálunk a jövőben nem lehet polgárilag megkötött vegyes házasságot utólagos orvoslás által érvényesíteni, mert a polgári kötés megtörténte után nincs már mód a gyermekek vallására vonatkozó állami megegyezésre, anélkül pedig nem adható felmentés a vegyes vallás akadályai alól. Jugoszlávia ama részeiben, ahol kötelező a polgári házasság, a reverzálisokra vonatkozólag történtek különböző joggyakorlatok. X. városban történt: a tisztán polgári házasságot kötött felek házasságuk harmadik évében elmentek a közjegyzőhöz és újra megegyeztek, hogy az ezután születendő gyermekek mind katolikusok lesznek. E megmáltított reverzális benyújtották az anyakönyvi hivatalhoz utólagos bejegyzés végett. Az anyakönyvvezető bejegyezte a polgármester rendeletére. Erre kértek felmentést az egyházi hatóságtól a vegyes házasság akadályai alól, meg is kapták minden akadály nélkül és egyháziilag is megesküdtek. A reverzális a legtöbb országban megváltoztatható, egyedül a régi magyar törvények szigorúak, mert az egyszer megkötött reverzális meg nem változtatható. Ugyátszik, nálunk a joggyakorlat alkalmazkodik azon államokhoz, ahol nagyobb szabadságot élveznek, a vegyes házások a reverzális megváltoztatására. Ahol tehát akadály van a házasság rendezése előtt, ott egyetlen módja a házasságkötés orvoslásának az, ha a vegyes házások új reverzális kötnek, az anyakönyvi bejegyzésről gondoskodnak és ezek után felmentést kérnek a vegyesvallás akadályai alól az egyházi hatóságtól. Ha a fent említett esetben a joggyakorlat nem általános a polgári házasságra kötelező területeken, akkor nincs rá mód, hogy a gyermekek katolikus nevelése államjogilag is biztosítsák a mai megkötött reverzális miatt. Ez esetben nem lesz indokolatlan, hogy a Szentszék az állami megegyezés hiánya ellenére is megadja a felmentést.

Sztaribecsej, május 28.

Dr. Takács Ferenc

és az adófizetők lakásaiba hallatszik. A polgárok nagyon jó néven vennék, az illetékes hatóságtól, ha az éjjeli utáni záróra engedélyeket még jobban megszigoritaná.

—o—

A kamenica uccai kut

A noviszádi Kamenica ucca végén lakóknak panaszuk van, aminek orvoslását dr. Borota Branislav polgármestertől várják. Az új mélykut furása alkalmával ugyanis megfeledezett a mérnöki hivatal arról, hogy a szivattyuzás alkalmával elfolyó viznek elvezetéséről gondoskodjon. Így a kut körül állandóan nagy pocsolya van, ami a meleg napok bekövetkeztével meglehetősen egészségtelenné teszi a környéket. A Ka-

menica ucca végén lakó polgárok ezért arra kérik a polgármestert, tegyen intézkedést, hogy a mérnöki hivatal, a felesleges viznek a csatornába való levezetését lehetővé tegye.

REUMA?

Csodakút Gyógyfürdő, Sztárakanizsa

Kérjen díjmentes prospektust. 1475

—o—

A noviszádi orvoskamarának

Pervesztes lett a noviszádi orvoskara egy becskerekli ujságlró ellenl sajtóperében

—o—
Az orvosi etikába ütközött-e a nagy cégtábla? — Milyen botrányok foglalkoztatták a becskerekli társadalmat.

Becskerekről jelentik: A becskerekli törvényszéken tegnap hirdették ki a semmitőszék jogerős ítéletét a noviszádi orvoskamarának László B. Jenő a „Tükör” című riportlap szerkesztője ellen indított sajtóperében. A per annakidején óriási feltűnést keltett Becskerekén és a tárgyalás zsufolt padosorok előtt folyt le és előzményei 1930 májusára nyulnak vissza, amikor dr. Osztojics Jován városi főorvos

felszólította dr. Kálmán Ferenc becskerekli fogorvozt, hogy távolítsa el a főuceai rendelőjére kített orvosi cégtábláját, mert „a kített tábla sokkal nagyobb, mint ahogy azt az orvosi etika megengedné”.

A Tükör kemény kritika tárgyává tette a főorvos eljárását és többek között azt írta cikkében, hogy

amíg az orvosi etikát Becskerekén sokkal súlyosabb sérelmek érik és nem háborodtak fel rajta, nincs szükség az orvosi etikára való hivatkozásra a jelen esetben sem.

Amikor az orvosok a maguk patienturájának emelésére

kapu alatt pofozkodnak,

— írta egyebek között a Tükör — amikor kigyót-békát kiáltanak betegek előtt egymásra amikor magzatelhajtások részletfizetéses rendszerének a behozatalát csinálták, amikor úgy kezelnek vagyonosabb betegeket, hogy naponként két-három injekciót, besugárzást, kezelést adnak nekik,

azoknak nem lehet Becskerekén érzékenykedni.

A noviszádi orvoskara a becskerekli orvosklub felkérésére a fentemlített kitételek miatt sajtóper indított László B. Jenő ellen és az elsőfoku tárgyaláson képviselőjük dr. Adamovics Alekszandar a vádlott szigorú elítélését, tízezer dinár erkölcsi kártérítés megítélését és a Tükör betiltását kérte.

A becskerekli törvényszék Lászlót tízenöt napi fogházra ítélte.

Felebbezés folytán a semmitőszék elé került az ügy, amely a minap tartott tárgyalásán

László B. Jenőt felmentette és elmarasztalta az orvosi kamarát az összes perkieltségekben.

Az érdekes ítélet indokolásában kimondta, hogy

László csak egyes orvosokra vonatkoztatta állításait

és nem az egész orvostársadalomra. Az érdekelte orvosok nem indítottak sajtóperet és így a lapszerkesztőt az ellene emelt vádak alól fel kellett menteni. (K. J.)

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget és üzletfeleimet, hogy régi lakásom és műhelyem címe megváltozott, amennyiben a bejárat már nem Gajeva ucca 3 alatt, hanem

FUTOSKI PUT 48 alatt van

Tisztelettel:
id. WEISZ RUDOLF uri szabó
Noviszád

KÖZÖNSÉGES SZAPPAN NEM ELÉG -

A HAJ ÁPOLÁSÁHOZ
JOBBRA VAN
SZÜKSÉG!

A haj él, és mint minden élő megfelelő gondozást kíván meg. Elida Shampoo - enyhe és szodamentes - a haját egészségessé és selyemfényűvé teszi!

MOSSON HAJAT HETENKINT ÉS HASZNÁLJON

ELIDA SHAMPOO-t

A Párisban tanácskozó pénzügyi szakértőbizottság tárgyalásának legfontosabb pontja: a dunai államok megsegítése

Anglia nem tárgyal Franciaországgal a lausannel konferencia elhalasztásáról

Londonból jelentik: A Morning Post azt írja, hogy a Párisban rövidesen — valószínűleg már a jövőhéten — összeülő pénzügyi szakértőbizottság tanácskozásainak főtárgya

a dunai államok megsegítése.

A konferencia a lap szerint csak mellékesen foglalkozik majd a jóvátétel problémájával.

A Daily Telegraph teljesen mérvadó forrásból szerzett értesülése alapján megcáfolja azokat a híreszteléseket, mintha a francia és angol kormány egyheti formaszzerű tanácskozás után megegyezett volna a lausan-

nei konferencia elnapolásában.

Pertinax jelenti a lapnak Párisból, hogy Tardieu német-francia szakértő értekezletet tervezett a jóvátétel kérdésében, de ettől azonban Brüning barátságatlan beszéde miatt elállt.

Mint legutóbb Herriot is megmagyarázta, jóvátételi terve az volna, hogy Németországnak adjanak kétévi moratoriumot, viszont Németország a feltétlen annuitások tőkeértékének megfelelő vasuti és ipari költségeket adjon a nemzetközi fizetések bankjának.

—o—

Megoldódott King Fránya gajdobrai gazdálkodó halálának rejtélye

—o—

King Fránya leitta magát és beleesett a kutba

Megírta a Reggeli Ujság, hogy május 22 én Gajdobrán King Fránya gazdálkodó háza udvarán a kutban holtan találtak és ez alkalommal a szerencsétlen ember fején talált sérülésekből arra következtettek, hogy King Fránya gyilkosságnak esett áldozatul. Mint megírtuk, a noviszádi törvényszék részéről pénteken Papricsics Milán vizsgálóbíró vezetése mellett bizottság ment Gajdobrára, ahol lefolytatta az ügyben a vizsgálatot.

A bizottság megállapította, hogy a gazdálkodó egyik ismerősétől tíz liter bort kapott ajándékba, amit lakására vitt és szorgalmasan nekilátott a kóstolgatásnak. Később King Fránya átment az egyik vendéglőbe, hol tovább ivott. A vendéglőből King meglehetősen ittas állapotban tért vissza lakásába, utközben többször elesett és megsérült. A homlokán talált sérülés is így származott. Hazaérve lakására, vizet akart inni, azonban a kútnál megbotlott és belezuhant.

—o—

A Csonkics Mita zsabalji gazdálkodó titokzatos halálesetével kapcsolatban letartóztatott Szkanarszki Katica ellen

elrendelték a vizsgálati fogságot

—o—

A rendőrség más irányban is folytatja a nyomozást, mert az a gyanu is felmerült, hogy Csonkicsot kóbor cigányok ölték meg

Ismeretes, hogy néhány nappal ezelőtt Zsablján Csonkics Mita jómódu gazdálkodó lakásán holtan találtak. A boncolás alkalmával a halott torkában hatalmas varrótűt találtak, ami arra engedett következtetni, hogy Csonkics gyilkosságnak esett áldozatul. — A Reggeli Ujság megírta, hogy a gyilkosság gyanúja alatt a csendőrség letartóztatta Szkanarszki Katicát, Csonkics háziasszonyát, kit a napokban át is adták a noviszádi törvényszéknek, akit a vizsgálóbíró kihallgatott és tegnap kihirdette előtte a vizsgálati fogságot.

Ettől függetlenül azonban a rendőrség más irányban is megkezdte a nyomozást, mert az a gyanu is felmerült, hogy a gazdálkodót esetleg kóbor cigányok ölték meg és rabolták ki.

„A magyarok ismét tanúságot tettek a híres tradicionális magyar vendégszeretetről“

mondja Petrovics Szvetiszláv a beográdi Pen klub elnöke, aki résztvett a Pen klub budapesti kongresszusán

A kongresszus egyik fontos határozata a szomszédos népek kulturális közeledésének elhatározása — Jövő tavasszal Dubrovnikban tartják meg a Pen klubok nemzetközi kongresszusát

A beográdi Pravda tegnapi számában igen érdekes interjú adott Petrovics Szvetiszláv, a beográdi PEN klub elnöke, a jugoszláv PEN klub tagjainak legutóbbi budapesti tartózkodásáról és a PEN klub kongresszusáról. Petrovics Szvetiszláv, aki a jugoszláv irodalom egyik neves képviselője, a budapesti tartózkodásról többek között a következőket mondotta:

— A PEN klub ma már hatalmas nemzetközi szervezet, amely az egész világról több ezer neves író gyűjt maga köré. Egyesek egész joggal az irodalom Népszövetségének is nevezik s valóban a PEN klubnak ugyanolyan nagy hatása és közelebbhözó ereje van a nemzetek életében, mint Wilson intézményének.

— A budapesti kongresszuson a korszerű emberi gondolkodás képviselői közül mintegy kétszázötvenen gyűltek egybe Budapesten, közöttük Galsworthy, a világhírű angol író, Jules Romáin a híres angol, Ernst Toller német és Marinetti az olasz irodalom kiemelkedő képviselője.

— Milyen volt a külföldi írók budapesti fogadtatása?

— Egyenesen fényes!

A magyarok ismét tanúságot tettek a híres tradicionális magyar vendégszeretetről. A magyar PEN klub, a hatóságok, a lakosság mind-mind arra törekedtek, hogy a kongresszus tagjai valóban feledhetetlen emlékeket vigyenek magukkal Magyarországról.

A budapesti hét nap az ünneplések sorozata volt, kirándulások a közeli és távoli vidékre, bankettek, fogadás a kormányzó-nál és a miniszterelnöknél, művészi össze-

jövetelek.

— És milyen tényleges eredményei voltak ennek a sorozatos ünneplésnek?

— A szkeptikusok valóban mosolyogják a sorozatos lakomákat és vendégeskedést, azonban mindezekben a találkozásokon és együttes sétákon túl sok minden adódott, ami bizalmat, kölesönös megértés és közeledést teremtett a különböző nemzetek írói között. Ezekon kívül a kongresszuson néhány igen fontos határozatot is hoztunk.

Ezek közül egyike a legfontosabbaknak az erőteljes állásfoglalás a szabad véleménynyilvánítás, a gondolat szabadsága mellett, amely az emberi méltóság egyik legnagyobb kincse. A gyakorlati határozatok közül legfontosabb az, amely a szomszédos népek közeledését igyekszik elősegíteni.

amelyeket az emberi politika igyekszik elválasztani. Ennek a határozatnak alapján Beogradban hamarosan találkozni fogunk bolgár író társainkkal, akikkel Budapesten ugyyszólván elválhatatlanok voltunk.

Petrovics ezután részletesen ismertette, hogy a jugoszláv PEN klubot kik képviselték a budapesti kongresszuson, majd kijelentette, hogy a PEN klub legközelebbi kongresszusát Jugoszláviában fogják megtartani.

A jugoszláv kongresszust az ország egyik legszebb helyén jövő tavasszal Dubrovnikban fogják megtartani. A budapesti kongresszus legtöbb résztvevő világhírű írója máris megígérte, hogy feltétlenül résztvesz a dubrovnikai kongresszuson.

Amerika konkrét eredményt követel a leszerelési konferenciától

Gibson amerikai delegátus tanácskozott Hendersonnal

Genfből jelentik: A Journal des Nation értesülése szerint Gibson amerikai delegátus felkereste Hendersont, a leszerelési értekezlet elnökét. Az amerikai delegátus nyomatékosan arra kérte Hendersont, hogy

a leszerelési értekezlet semmiesetre se szakítsa meg munkálatait addig, amíg

konkrét eredményeket nem ért el.

Az amerikai delegátus erélyes fellépése megerősíti azt a régebben hangoztatott hirt, hogy Amerika egyáltalán nincs megelégedve a leszerelési konferencia eddigi eredményével.

—0—

Kettős gyilkosság Baranyában

A féltékeny férj lelötte feleségét és az asszony videlmére kelt anyósát

A baranyai Petlovác melletti Bolman községben kettős gyilkosság történt. Jankovics Mijisza gazdag földbirtokos régóta féltékenykedett feleségére Leposzavára. Három nappal ezelőtt Jankovics ismét összeveszett feleségével, mire a férj eltávozott hazulról, de megfenyegette feleségét, hogy bosszút áll rajta.

Tegnapelőtt este 7 órakor Jankovics beállított apósa Radisics Zsivojin szőlőjébe, amely a Bolmae és Petlovác közti ut mentén fekszik. Felesége is ott tartózkodott és mikor az

asszony nem válaszolt férje szidalmaira, Jankovics még inkább feldühödött, lekapta vadászfegyverét és feleségére fogta. Jankovicsné édesanyja Radisics Natália leánya elé ugrott, hogy felfogja a lövést. Jankovics ekkor elsütötte a fegyvert és a golyó anyósát érte a vállán. Az asszony eszméletlenül esett össze, mire Jankovics feleségére lőtt, aki nyomban kiszenvedett. Jankovics a merénylet után megszökött, tegnap reggel azonban önként jelentkezett a csendőrségen, mire letartóztatták.

petlováci csendőrség az esetről jelentést tett a szombori ügyészségnek, ahonnan bizottság szállt ki a helyszínre. Jankovics kihallgatása alkalmával azt vallotta, hogy tettét féltékenységből követte el.

Életfogytiglani fegyházra ítélték a belacrkvai kettős rablógyilkosság értelmi szerzőjét

A gyilkos 10 évi fegyházat kapott. A vagyon átka

Belacrkváról jelentik: A belacrkvai törvényszék tegnap tárgyalta Balán Mika 62 éves jabláncái gazda, annak unokája Virgil és vadházastársa Zsarko Anna kettős gyilkossági bűnperét. Balánt és unokáját azzal vádolta az ügyészség, hogy ez év januárjában baltával agyonverték Balán Milan földművest és annak feleségét, azért, hogy vagyonukat, Balán Virgil örökölje. Balán Milánék ugyanis végrendeletben egész vagyonukat fogadott fiukra Virgilre hagyták, mivel azonban igen jó egészségnek örvendtek, semmi kilátás sem volt arra, hogy egyelőre meghalnak és Balán Virgil a vagyont örökölhethi. Az öreg Balán Mika mindenáron meg akarta szerezni a vagyont és ezért rábeszélte unokáját Virgilt, hogy tegyék el láb alól a házaspárt, így azután hamarabb hozzájuthatnak az örökséghez.

Balán Mika és Virgil borzalmas tettüket végre is hajtották és míg, Balán Milan távol volt,

először otthonlevő feleségét verték agyon, majd a később hazatérő férjét. A két holttestet kocsira tették, a lovakat kikergették az éjszakába, azt remélve, hogy ilyen módon tévedésbe ejthetik a hatóságot, amely azt hiszi, hogy idegen emberek követtek el rablógyilkosságot.

A tegnapi tárgyaláson a vádlottak beismerték tettüket, mire a bíróság a tanúk kihallgatása után, Balán Mikát, mint a kettős rablógyilkosság értelmi szerzőjét életfogytiglani fegyházra, Balán Virgilt a gyilkosság végrehajtóját 10 évi fegyházra, Virgil vadházastársát, Zsarko Annát pedig mint bűnrészeszt fél évi fegyházra ítélte.

A Georges Phillippar kapitánya nem tudja, hogy miként keletkezett a tűz a hajón

Párisból jelentik: A Matin különtudósítója Szezbzen beszélgetést folytatott Vicqu kapitánnyal, a Georges Phillippar parancsnokával.

Nem ismerem a tüzvész okát

— mondotta a kapitány — és nem hiszem, hogy a vizsgálat valaha is megállapíthatja, hogy a szörnyű katasztrófát kik idézték elő. A kapitány ezután kijelentette, hogy csak azokat az utasokat nem lehetett megmenteni, amelyek kabinjukban rekedtek és a lángok miatt lehetetlen volt közelükbe férközni.

A kapitány megerősítette azt a hirt, hogy ahajó elindulása előtt, Marseilleben több fenyegetőlevél érkezett a hajóra. A névtelen levelek írói a hajó elsüllyesztésével fenyegetőztek,

éppen ezért Tókióba menet rendkívül szigoruan ügyeltek a hajón. A Tókióba való utazás alatt nem is történt baj, hanem visszatérőben.

A külföldi sajtó részletesen foglalkozik a hajón utazó egyik apácánővér hősies magatartásával. A betegápoló nővér betegjei mellett maradt akkor is, amikor a lángok már a ruháját nyaldosták. Ruházata többbizben égni is kezdett, de az apáca kezével elfojtotta a lángnyelveket és áhitatosan tovább imádkozott. Későbbi sorsáról az utasok nem tudnak.

Betörés egy kovini vegyeskereskedésben. Beeskerekről jelentik: A bánáti Kovin községben ismeretlen tettesek betörték Bogdanov Vasza kereskedő vegyeskereskedésébe, onnan nagyobb mennyiségű árut és a készpénztárban fellelhető néhány száz dinárt magukkal vitték. A kár ötezer dinár.

Husmérgezés tünetelben megbetegedett egy szubotical család

Tegnap délelőtt értesítették dr. Mezei Istvánt, a szubotical munkásbiztosító orvosát, hogy a Nivnicska uca 41. számú házában Kiss István kőműves, felesége, Lajos fia és Lidia leánya nagy göresökben magas lázban fekszenek. Dr. Mezei azonnal kiszállt a házba, megvizsgálta a betegeket és ennek alapján megállapította, hogy minden valószínűség szerint husmérgezés történt.

Kissék pénteken este húst vacsoráztak, amely minden valószínűség szerint romlott volt és ettől betegedtek meg. Mindnégyük állapota rendkívül súlyos. A rendőrség megindította a nyomozást, hogy Kissék hol vásárolták a romlott húst.

Az európai jegybankok aranyra váltják át devizakészletüket

Londonból jelentik: Az angol bank az elmúlt két hét alatt körülbelül öt és fél millió font értékű aranyat vett. A bank aranytartaléka megközelíti a 127 millió fontot. Ezekből a feltűnő aranyvásárlásokból a City arra következtet, hogy a bank, tekintettel a záltalános bizonytalanságra, nemrég beszerzett hatalmas összegű külföldi valuta készletét jórészt aranyra váltja át, hogy a valutaingadozások ellen biztosítsa magát.

Az Egyesült Allamokból a múlt héten 73 millió dollár értékű aranyat vittek ki, míg a legutóbb bejelentett kivitel meghaladja a 31 millió dollárt. A newyorki Journal of Commerce szerint

az európai jegybankok elhatározták, hogy devizakészletüket aranyra váltják át.

Az amerikai rohamosan növekvő aranyvesztés közvetlen folyománya annak a bizalmatlanságnak, amellyel a külföld az Egyesült Allamok politikájával szemben viseltetik.

Nehézségekbe ütközik a német dollárkölcson meghosszabbítása Franciaországban

Párisból jelentik: A német birodalmi bank a nemzetközi visszszámítási hitelének meghosszabbításáról a francia bank kormányzótanácsa a legközelebbi ülésén foglalkozik.

A kilencven millió dollárt kitevő hitelnek Franciaország részéről való meghosszabbítása bizonyos nehézségekbe ütközik.

A jelenlegi kormány nem tartja magát illetékesnek, hogy ilyen ügyekben döntsön. A felelősséget a jövő kormányra igyekszik áthárítani. Mindazonáltal azt hiszik, hogy a meghosszabbítás végül mégis meg fog történni.

— Kerítés gyanuja alatt letartóztatott a sztáribecsei rendőrség egy becei vendéglőst és büntársát. A sztáribecsei rendőrség tegnap kerítés gyanuja miatt letartóztatott két becei lakost és tegnap átkísérte a noviszádi törvényszékre. Az egyik letartóztatott Steinbach Mihály becei vendéglős, aki ellen az a gyanu, hogy vendéglőjében lányokat alkalmazott, akiket erkölestelen életmódra kényszerített és keresetükből bizonyos százalékot vont le magának. A másik letartóztatott Szirotánovics Gyura sztáribecsei lakos, aki ellen az a gyanu, hogy a felhajtó szerepét játszotta. Szirotánovicsot egy ízben már hasonló esetben tettenérték, amikor 1928-ban egy Kvekker Emma nevű lányt el akart adni. A letartóztatottakat kihallgatásuk után szabadlábra helyezték, azonban megindították ellenük az eljárást.

Hírök

1932

Május

29

VASÁRNAP

— Beiratások a noviszádi elemi iskolába. A magyar anyanyelvű tanulók beiratása június hó 9-ig tart. Felvétetnek azok a tanulók, akik az 1932. évben betöltik a 7. életévüket. A beiratáshoz keresztlevél kell. A beiratások naponta délelőtt 8—11-ig folynak a belvárosi fiúiskolában.

— Ma este zárul a noviszádi képaució. A noviszádi képaució, amely a Párisi áruház épületében van, ma este zárul. Az aukció során több ismert jugoszláv és számos arrivált magyar művész festményét adták el. Az aukción még ma vásárolhatók hihetetlen olcsó árban a legismertebb festők képei. Az aukció anyagát holnap becsomagolják és Blédbé szállítják, ahol júliusban rendezik meg a kiállítást.

— Öngyilkosság. Tegnap reggel a rumenkai állomás közelében egy intelligens kinézésű, jólöltözött fiatalember holttestét találták teljesen szétroncsolt koponyával. Az első tekintetre megállapítható volt, hogy a fiatalembert a vonat gázolta halálra, de nem tudni, hogy baleset, vagy öngyilkosság történt-e. A noviszádi törvényszék részéről tegnap délután vizsgálóbizottság szállt ki a helyszínére, ahol megállapította, hogy a fiatalember öngyilkos lett.

— Elmozdított hitközségi vezetőség. Becekerekről jelentik: A kovini katolikus hitközség vezetősége körében hónapok óta ádáz beharokok dülnek, amelyek arra késztették Rodics P. Rafael érsek, bányai apostoli kormányzót, hogy a hitközségi vezetőséget elmozdítsa és helyébe kuratoriumot nevezzen ki. A gondnokságnak Egel János kőműves, Leopold Rudolf kereskedő, Mayer Jakab gazdálkodó, Orsó János tisztviselő, Szabó Ignác kőműves és Schitelka István gazdálkodó lett a tagja.

— Kedvező a tanulmányi előmenetel a becekereki kereskedelmi akadémiában. Becekerekről jelentik: A becekereki kereskedelmi akadémia negyedik osztályában most ért véget a tanítás. A harminc tanuló közül 21-et bocsátottak érettségire, négyet javító vizsgára, négyet pedig osztályismétlésre utasítottak, míg egy tanuló osztályzatlan maradt. Az eredmény a múlt évvel szemben jelentős mértékben kedvezőbb. — Az írásbeli érettségi vizsgákat június 12-én kezdik és 18-án fejezik be, a szóbelit június 21-én tartják meg. — A kereskedelmi akadémia többi osztályában június 10-ig tanítanak.

Noviszádon olcsón és jól étkeznek a SZLOBODA szálloda éttermében. Ebéd és vacsora menü étlap szerint 20-25 dinár. Ebéd és vacsora havi abonoma étlap szerint 500-600 dinár.

— Landau Juliska táncitanárnő gyermek tánckurzusának befejezésekor vasárnap délután fél öt órakor műsoros vizsgából lesz a Grand Hotel nagytermében. A gyermekelőadás műsorán a következők lépnek fel: Mannheim Klára, Schlesinger Vera és Lili, Bierman Panni és Magdus, Révai Bözsike, Gábor Juci, Kohan Alisz, Weisz Magdus, Vujkovic Helga, Birkás Sárka, Adler Béla, Miladinovics Dusko, Adám Bandi, Adler Béla, Gábor Pali, Loránt Tibi, Schmidt Laci, Beck Zsuzsa, Adám Kató, Biermann Ella.

— Megkapták a határátlépési engedélyt a horgosi kettős birtokosok. A harmincöt horgosi kettős birtokos család határátlépési engedélyt Popovics Toma, a szuboticali vármegye főnöke tegnap dr. Szántó Gábor képviselő közbenjárására azonnal kiutalta. Az engedélyeket már a héten meg is kapják az érdekelt birtokosok.

FÜRDŐ
RUHA
FÜRDŐ
NADRÁG
FÜRDŐ
SAPKA
FÜRDŐ
CIPŐ

ÉS MINDENFÉLE STRAND ÉS FÜRDŐ-
KELLÉK LEGOLCSÓBB:

Kein Jenőnél

Novisad Vel. Bečkerek Senta

SZENTAI HIREK

Vartus Gyula okleveles gyógyszerész, szanádi szőlőbirtokos hosszas betegeskedés után 44 éves korában Szegeden elhunyt. Halála Szentán kiterjedt rokonsága és barátai körében nagy részvétet keltett. Holttestét hazaszállítják és Szanádon temetik el ma délután.

Protestáns istentisztelet lesz ma, vasárnap délután fél 4 órakor a szentai központi elemi iskolában, ahol Kovács Sándor szuboticali református lelkész az istentisztelet után hittantánítást tart a tanulóifjúság részére.

Az alsóvárosi templomnak jövő vasárnap, június 3-án lesz Jézus Szíve bucsuja.

A kerületi katonai parancsnokság elrendelte Szentán az 1912 évbéli születésű hadköteleseknek és az 1907—1911. évvel bezárólag az ideiglenesen alkalmatlanok sorozását. A sorozást az Eugen szálló nagytermében tartják meg és pedig június 11-én az 1912. évbéli születésűek közül azoknak, akiknek a neve A, B, V, G, Gy, E, Zs, Z, I, J, K, L-lel kezdődik, június 13-án azoknak, akiknek a neve Ly, M, N, O, P, R, Sz, T, U, F, H, Cz, Cs, Dz és S-sel kezdődik. Június 14-én az 1907—11 évekből az ideiglenesen alkalmatlanokat és az 1901-ben születetteket, továbbá mindazokat a hadköteleseket fogják sorozni, akik 1881—1911 években születtek és alkalmatlanoknak tartják magukat katonai szolgálatra.

A szentai ipartestület választmánya kijelölte a mestervizsgáztató bizottság tagjait és letárgyalták az iparosoknak a piacon való árusítás kérdésével. Elhatározták, hogy felterjesztéssel élnek a bányai hivatalhoz és támogatni fogják Nikolics Györgye iparügyi tanácsnok már benyújtott javaslatát, melyet a kisiparosok érdekében a piacon való árusítás ügyében a bányai hivatalhoz felterjesztett.

A szentai rendőrség letartóztatta Csobics Dimitrije szentai közvetítő ügynököt, mivel megbízás nélkül inasok szállítását vállalta és a felektől 30 dinárokat vett fel. Kihallgatása után átszállítják Szubotica-ra az ügyészséghez.

— Szöki az asszony harmadszor és negyedszer a Népkörben. A Szöki az asszony című dzsessz-operettet ma délután leszállított helyárok mellett adják elő harmadszor a Népkörben. Ugyancsak előadják a kitűnő operettet gyermekeknek is, még pedig június 5-én délután. Ugy a mai, mint a jövővasárnapi előadás iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg Szubotican.

— Eljegyzés. Kemény Bözsike urleányt eljegyezte Polyákovity István, Noviszád. (Minden külön értesítés helyett).

— **Princessfüzők, melltartók, gyógyfüzők raktáron és mérték után Barth L. Noviszád, Petra Zrinjskog 17.**

— Házasság. Topalics János és Stampfer Paula folyó hó 31-én, kedden, délután 6 órakor tartják esküvőjüket a bácsi román. kat. plébánia templomban. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Füzőket, melltartókat méret szerint legolcsóbban készít: Fischer és Fia, Noviszád.**

— A noviszádi Jódos Gyógyfürdő ez év június 1-től kezdve reggel 6 órakor nyílik és este 19 óráig lesz nyitva. Pénztári órák: 6—18 óráig, vasárnap 6—11 óra 30 percig.

— **Dr. Lányi Dezső szülész, nőgyógyász** rendelőjét Zselyeznicska u. 40 szám alá helyezte át.

— **Dr. Frank Pát** operateur, nőgyógyász specialista, szülész és **Dr. Frank-Radó Irén** gyermekgyógyász specialista rendelőjüket Szomborból Szubotícára Manojlovicsseva u. 6. első emelet helyezték át. Telefon 168.

— **Új utak a munkanélküliség leküzdésére.** Utalunk a „Regentín“ hazai cégnek mai számunkban található hirdetésére. A cég tulajdonosa J. Kalisch, Maribor, Trubarjevo 2. s gépe, a Regentín, minden munkát keresőnek új, tartós és magas havi keresetét biztosít, amit a mai súlyos viszonyok között mindenkinek örömmel kell üdvözölnie. A cég kívánatra pontos prospektust küld.

— „**Ferenc József**“ keserűviz a gyomor és a belek működését előmozdítja, az epikiválasztást fokozza, az anyagcserét megeléjenti és a vért felfrissíti.

RAB-Sziget
Penzió
(kiszolgálással és minden díjjal együtt)

75 DALMÁCIA
100-ig
Hotel BRISTOL
Palace Hotel
PRAHA
Vilma Villa

Szállodatulajdonos: **M. MACHAŘ** 1808

— **Keresztretjévény megfejtés.** A helyes megfejtők között a következők részesülnek jutalomban: Lövenberg László, Noviszád. utalványt nyert 1 csomag finom pörkölt kárera, Spiller Lenci fizletéből. Hausz Klári utalványt nyert egy kabinet fényképre, Vajda fotoműterméből. Az utalványok a szerkesztőségben vehetők át. Neverda Lászlóné, Szubotica, Milos Obilicsseva 4 és Pillis Cunika, Vel. Beeskerék, Carice Milice 7, könyvjutalomban részesültek. A megfejtőket kérjük, hogy a levélre másfél dináros bélyeget ragasszanak, mert a megfejtést nem kezelik nyomtatvány gyanánt. A helyes megfejtés: Vízszintes 1. A költészettan. 12. Röt. 13. Szavamra. 14. Az öregur. 17. Ag. 18. Nősül. 19. Igény. 20. Y. S. 21. G. S. 22. Alku. 24. J. K. 25. Győr. 27. Maca. 29. Am. 31. E. E. O. 31a. Di. 33. Ist. 34. Na. 35. Zsáros. 37. Rió. 38. On. 39. Ök. 40. Egek. 42. N. R. 43. Sós. 45. Ük. 47. Ara. 48. Ao. 49. Almás. 52. Köln. 54. Ontá. 56. Diapason. 59. Zsuzsikához. Függőleges: 1. Arany Jánoshoz. 5. Szura. 8. Targum. 11. Nagy Kató, Ronny. 16. Első esküm. 23. Ladoga. 32. Iser. 46. Kódi.

— **Levert, ideges, kimerült, bágyadt** egyéneknek, kik fejfájásban, szédülésben, álmatlanságban, étvágytalanságban szenvednek, legfőbb ideje, hogy belső szerveik (a gyomor, máj, vese) működését rendbehozzák, amennyiben néhány héten át naponta reggel éhgyomorral fél pohár Hunyadi János természetes keserűvizet isznak. Hunyadi János keserűviz a legtekélyesebb gyógyvíz, melyet az orvosok 70 év tapasztalatai alapján rendelnek betegeknek az emésztőszervek működésének szabályozására, a vérkeringés élénkítésére, a munkaképesség és a friss, üde közérzet előérésére. Ügyeljünk a vörös közepmezű címke. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és minden jobb üzletben.

TÖZSDEZARLATOK:

Szombat, május 28

A dinár árfolyama. Budapest 9.95—10.07, Prága 53.8—54.20, Berlin 7.31—7.35, London 210.

Zürich. Beograd 9.05, Páris 2017, London 1886, Newyork 510.75, Brüssel 71.55, Milanó 26.26, Madrid 42, Amszterdam 207, Berlin 121, Szófia 3.70, Prága 15.15, Varsó 57.35, Bukarest 3.06.

Csikágói zárlat. (Május, július, szeptember és december). Buza alig tartott 57.875, 59, 60.75, 62.875 Tengeri tartott 30, 32, 34.375, 35. Zab alig tartott 36.875, 38.25, 40.25, 42.25. Rozs tartott 22.625, 22.875, 22.875.

Winipeg. Irányzat: Alig tartott. Buza májusra 63.50, júliusra 63.875, októberre 66.

Beográdi terménytőzsde. Buza Bega 79—80 kg 1—2% 134—131, Tisza 80 kg 1—2%, 134—131, Duna bánati 78 kg és bácskai 78—79 kg 2% 132—129, Duna szerémi 78 kgos 2% 134—131, Duna szerbiai 77 kg 3% 136—130, csatornai bácskai 79—80 kg 2% 134—131, vrsaci paritás 78—79 kgos 2% 130—127, felsőbánati 79—80 kg 1—2% 133—129, felsőbácskai 79—80 kg 1—2% 133—129, délbácskai 79 kgos 2% 133—131, szerémi vagon 78 kgos 2% 133—130, szerbiai fővonal 77 kg 3% 143—138. Tengeri Bega, Tisza, bánati prompt 98—96, június 15-ére dunai 100—97.00, szerémi dunai 98.00—96.00, vrsaci paritás június hónapra, bánati 100—97, bánati állomás 98—96 és bácskai prompt 99—98, szerémi indijai paritás 100—97, bácskai fehér 115—112.50, beográdi hajó 105—103. Zab szerbiai beográdi paritás 155—150, bácskai és szerémi 157.50—152.50, macedóniai beográdi paritás 145—140. Árpa macedóniai 145—135. Bab szerbiai 1930 évi 3% 210—200, horvát állomás zsákkal 2% 220—210, szerémi és bácskai 220—210. Liszt nullás gg és g beográdi vagon 240—230, kettős 220—210, ötös 200—190, hatos 170—165, hetes 140—135, nyolcas 97.50—92.50. Korpa zsák nélkül 85—81, beográdi vagon zsákban 95—90. Szerémi széna 115—105. Burgonya korai róza Beograd 135—130.

Noviszádi terménytőzsde. Buza 78 kg 2% Szombor környéki 130—132, bánati vrsaci paritásban 127—129, 79 kg 2% bácskai Noviszád környéki 130—132, középbácskai felsőbácskai, bácskai tiszai és tiszai uszály 131—133, bégai uszály 129—131, felsőbánati 127—129, árpa 63—64 k. 140—145, 65—66 k. 155—160, zab bácskai 145—150, szerémi 147.5—152.5, tengeri bácskai gar. min. 95—97, Szombor környéki 96—98, bácskai fehér 111—113, bánati gar. minőség 95—96, szerémi gar. min. 97—98, Sid környéki 99—101, buzaliszt bácskai és bánati állomásról nullás gg és g 230—240, kettős 205—215, ötös 190—200, hatos 175—180, hetes 145—150, nyolcas 92.50—97.50, buzakorpa bácskai és szerémi jutazsákokban 84—86, bánati jutazsákokban 81—83.

Irányzat: Tengeri kellemes, egyébként változatlan.

Forgalom: 46 vagon.

Szombori terménytőzsde. Bácskai buza szombori 131—133, felsőbácskai 132—134, szerémi buza 131—133, tiszai hajórakomány bácskai 132.50—134.50, bánati 131—133, zab bácskai 145—150, zab szerémi 147.50—152.50, árpa bácskai 140—145, tavaszi bácskai 157.50—162.50, bab usans 230—240, tengeri bácskai prompt 96—98, május-június 98—100, tengeri cinkvanti baranyai 132.50—137.50, tengeri bácskai fehér 113—115, liszt 00 és 0 230—240, kettős 205—215, ötös 190—200, hatos 175—180, hetes 145—150, nyolcas 92.50—97.50, korpa prompt 85—87.50. Irányzat: Változatlan.

HIRDESSEN

a Reggeli Újságban

APOLLO, május 30-tól június 1-ig

Vigyázz, mert becsuknak!

(Hinter Schlos und Riegel) A „Menschen hinter Gitter“ c. film, kiválóan sikerült paródiája. Főszerepben: Stan Laurel és Oliver Hardy Amerika legjobb komikusai

— **Bélrenyheség,** a máj és az epeutak bántalmi gyomor- és bélhurut, aranyeres bajok esetén a természetes „**Ferenc József**“ keserűviz gyorsan és fájdalom nélkül megszünteti a hasiszervek pangását. Sok évi kórházi tapasztalat igazolja, hogy a **Ferenc József** viz használata a bélműködést kitűnően szabályozza. A **Ferenc József** keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Beográdi sport: BSK—Temesvári Atlétikai Club 4:0 (3:0). A temesvári csapat nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket, a BSK állandó fölényben volt.

— A noviszádi Katolikus Olvasókör (Du darszkaul. 18.) június hó 4-én szombaton este nyolc órai kezdettel ismerkedési vacsorát rendez, amelyre t. tagjait és azok vendégeit tisztelettel meghívja. Egy teríték ára 12 dinár. Előjegyezni lehet Abraham könyvkereskedésében, Juhász Mihály fűszerkereskedésében és a Kör szolgálatánál.

Több különbözőjáraltú butorozott szoba kiadó, esetleg olcsó panzióval. Érdeklődni lehet Szloboda szálló portájánál

— **Kitűnő volt eddig is az „American Cornet“,** de ezentul még kitűnőbb, mert azt uradalmi tejszin parfáit-val töltjük. Jevrejszka 11 és Kr. Marija ut 2.

— **A nép öröme minden hétfőn délután a Sibility-féle lepény (Szubotica). Ot órakor kapható.**

Tennisverseny Kulán. Vasárnap a kulai Lawn Tennis Klub az országos bajnokságért a pan-csevói együttesel mérí össze erejét. A kulai csapat a következő felállításban veszi fel a küzdelmet: Hauslohner, Krsztonosics, Freund, Vitsek, Stolz, Maly, Szabados Eva, Knofely Móci és Krsztonosicsné. A kulai teniszcsapat bizalommal tekint a vasárnapi találkozóra és reméli, hogy sikerül bejuttatnia a döntőbe.

— „**Hunyadi János**“ keserűviz a legmegbízhatóbb és legideálisabb hashajtószer, kapható mindenütt.

— **Kitűnő fagyalt 1 adag 2—3 dinár a fagyaltcsarnokban, Zseljeznicska 26.**

Lakat alatt

Stan Laurel és Oliver Hardi vigjátéka a noviszádi Apollóban

A noviszádi Apolló tonkino tegnap mutatta be a sajtó részére Stan Laurel és Oliver Hardi ismert amerikai filmhumoristák új filmjátékát, amely tulajdonképpen a Hallelujah és a Börtön című híres filmek paródiája és annak egyes jeleneteit mutatta be komikus beállításban. A helyzetkomikumok egész sora követi egymást a filmvigjátékban, amely mindvégig kacagató.

A műsort egy ugynevezett kulturfilm előzi meg, amely ezuttal meglehetősen unalmas és érdektelen gyerekfelvételeket mutat be. Sokkal érdekesebb lenne, ha a kulturfilmek Jugoszlávia bőséges föld- és néprajzi szépségeit mutatná be, avagy más érdekes és mindenkit érdeklő cselekményt, nem pedig néhány kisgyermek fel-le sétálását, amely amellet hogy érdektelen, még azzal is súlyosbodik, hogy egyes cégek reklámjait adja és így kár a moziktól még a filmért kölcsönadit is felvenni, mikor az előállítás költsége más oldalról már amugyis megtérült.

Közgazdaság

A külföldi államok beviteli korlátozásai kedvezőtlen hatással voltak mezőgazdaságunk helyzetére

— A szombori tőzsde 1931 évi jelentése —

A szombori mezőgazdasági tőzsde e hó 30-án délután 2 órakor tartja VI. rendes közgyűlését, melynek tárgysorozata a következő: 1. Öt jegyző-könyvitelesítő s egyben szavazatszedő választása; 2. Az igazgatóság és pénzügyi bizottság jelentése; 3. E jelentések tárgyalása s a felmentvény megadása; 4. Öt igazgatósági tag választása 3 évre s két tag választása egy évre; 5. A pénzügyi bizottság 5 tagjának megválasztása 1 évre; 6. Tizenöt tőzsdebíróági tag választása; 7. Indítványok. Határozatképtelenség esetén a közgyűlést ugyanazon nap délután 6 órakor a megjelentek számára való tekintet nélkül megtartják.

A közgyűlés tárgysorozati pontjai közül legnagyobb érdeklődésre az igazgatósági jelentés tart hat számot, melyet dr. Protics Pál főtitkár állította össze nagy szakértelemmel. E jelentés többek között a következőket mondja:

Az elmúlt év a mezőgazdaság, a gabonakereskedelelem és a malomipar szempontjából kedvezőtlen volt.

A bevetett terület valamivel nagyobb volt, mint a megelőző évben, a termés pedig az utóbbi évek termésének egyik legjobbjára volt.

Sajnos, ezzel szemben a mezőgazdasági termények külföldi értékesítése mindig több és több nehézségbe ütközött a különböző vámnehézségek, kontingentálás miatt, a bel- és külföldi gabona keverését elrendelő rendelkezések s más hasonló intézkedések folytán, úgy hogy

ma a kivitel már csaknem lehetetlen.

Az 1930. évben a különböző vám és beviteli korlátozások már oly nagyok voltak, hogy maguk ez érdekelt államok kénytelenek voltak revidálni álláspontjukat, hogy a szükséges bevittelt lehetővé tegyék s hogy egyben iparcikkeiknek államukba való behozatali szabadságát is biztosíthassák. Így kötöttünk mult év március 30-án preferenciális szerződést a csehekkel, július 18-án kontingentális szerződést Ausztriával, mely 5000 vagon buza kivitelét tette lehetővé s végül november 7-én Franciaországgal preferenciális egyezményt 15.000 vagon buza bevételére, ami a francia buzabevitel 10 százaléka. Sajnos, ezek a szerződések a gabonaár alakulására befolyással nem bírtak s

a gabonaárak az abnormálisan alacsony világi árnak megfelelően nálunk is alacsonyok voltak.

Ezek az alacsony mezőgazdasági terményárak a termelőket annak belátására bírták, hogy munkájuk nem rentábilis annál is inkább, mert szükségletei kielégítésére szolgáló igazi cikkek árai csaknem változatlanok maradtak. De gazdáink nemesak alacsony áru gabonájukat nem tudták haszonnal elhelyezni, hanem

nagy veszteségeket szenvedtek az állattenyésztés terén is.

Azok az államok, melyek tőlünk vágómarhát vásároltak, nagy krízist éltek át s így az állatbehozatal elé is akadályokat gördítettek s egyben mindezt elkövettek a maguk állattenyésztésének fellendítésére. Az árat így nem lehetett a régi nívót tartani s így

a sertésé 25.6 százalékkal, a marháé 18.4 százalékkal, a juhoké 21.9 százalékkal, a zsiré 28.2 százalékkal, a szalonnáé 33.6 százalékkal, a tojásé 13.6 százalékkal, a vágott baromfié 22.9 százalékkal esett.

Ezek a jelentős áresések csökkentették jelentősen a mezőgazda bevételét s így csökkent vásárlóképessége, amit a kereskedelem meg az ipar érzett meg legjobban.

A gabonakereskedelelem jórészt likvidált,

míg a még működő cégek keserves harcot vívnak fennmaradásukért. Az egyes államok mind több

intézkedést tesznek nemzeti mezőgazdaságuk szánására. Az államok s állami vállalatok (monopólok, szindikátusok) beleavatkoznak a kereskedelembe, azt korlátozzák, vagy helyettesíteni akarják úgy, hogy a sok éveken át szerzett külföldi összeköttetésekkel rendelkező kereskedelem jórészt képtelen arra, hogy munkásságát, a törvényekben biztosított hivatását folytathassa illetve teljesíthesse. Nagyon rossz hatással volt a pénzpiac feszültsége is, s az hogy a kiviteli cégektől ép akkor vonták meg a hiteleket, vagy szorították meg, amikor az őszi szállítások megindultak.

Malomiparunknak — mely szorot kapcsolatban áll mezőgazdaságunkkal és kiviteli kereskedelmünkkel — sem volt ezeknél rózsásabb helyzete. A gabona értékesítési rendszer folytán

sok malmunk teljesen leállt,

a többi még nem tudta teljes kapacitását kihasználni.

A világ gabonatermése alig változott, holott egyes országokban hatalmas propaganda folyt a bevetett terület csökkentése érdekében, hogy így a termelés rentabilitása biztosítható. A világ búzával bevetett területe 1931. évben 135,503,000 hektár volt, tehát csak 0.65 százalékkal kevesebb, mint 1930-ban. Európában a helyzet még rosszabbodott is, mert a búzával bevetett terület 6.53 százalékkal emelkedett. Nálunk is 0.54 százalékkal emelkedett a búzaföldek területe.

A világ búzatermése Oroszország nélkül 2.53 százalékkal kevesebb volt, mint 1930-ban, viszont Európában 43 százalékkal nőtt, sőt

nálunk a csaknem 27 millió mázsás termés

23 százalékos növekedést jelent az előző évi termésmennyiséggel szemben.

A minőség jó volt, viszont

a világpiacon ár 30—40 százalékkal esett s ezért volt kénytelen a kormány a mezőgazdáknek a 160—170 dináros árat biztosítani.

A kukoricával bevetett terület emelkedett.

Az emelkedés az egész világon 3.94 százalék. Európában 2.42 százalék, nálunk pedig 1.01 százalék. Ennek megfelelően emelkedett a terméshozam is és pedig az egész földön (Oroszország nélkül) 19.82 százalékkal, Európában 5.48 százalékkal, nálunk azonban 35 millió mázsa termés mellett 5.19 százalékkal csökkent. A minőség kitűnő volt, az ár pedig csak 6.37 százalékkal csökkent, noha Braziliában 40 százalékkal kevesebbet fizettek a tengeriért, mint nálunk. Gazdáink a maguk jószágállományának etetésére használták fel tengerijüket, de sokat szállítottak a passzív vidékekre is, a magas belföldi áru buza helyettesítésére.

Az árpa, zab, rozs bevetett területe nálunk 37,000 hektárral csökkent, noha a külföldön emelkedés mutatkozik.

Terméshozamunk is ennek megfelelően 4.28 százalékkal csökkent. Az árpa minősége kitűnő volt, hazai iparunk fel is használta a termést s ép ezért ára 5 százalékkal emelkedett, míg a zabé — melyet a katonaság gyorsan összevásárolt — 15.29 százalékkal. A buza magas belföldi ára miatt a rozs ára is emelkedett. Ezzel szemben a bab ára 33 százalékkal csökkent.

Külkereskedelmünknek nagy nehézségekkel kellett megküzdenie a zelmúlt évben.

A külföldi államok beviteli korlátozásai nem voltak jó hatással kiviteli mérlegünkre.

Az 1931. évi kivitelünk értéke kereken 4.801 millió dinár volt, tehát 30 százalékkal kevesebb mint 1930-ban, igaz viszont, hogy behozatalunk értéke meg 31.03 százalékkal csökkent.

A jelentés végül beszámol a tőzsde elmúlt évi forgalmáról, mely a gabona monopólium folytán 1,236,000 mázsára csökkent 141,356,00 dinár értékben, holott 1930-ban a forgalom 2,844,800 mázsa volt 378 millió felüli értékben. Az ekspozíciók száma 104 volt, a tőzsdeperek száma pedig 1422, tehát 112-vel kevesebb, mint 1930-ban.

Junius tizenegyedikére valamennyi exportőr országos nagy-gyűlését hívták egybe

A kiviteli kereskedők az árukivitel szabadságaért

Beogradból jelentik: Beszámolt már a Reggeli Ujság arról, hogy a gyümölestermelők és exportőrök között mozgalom indult meg abban az irányban, hogy megalakítsák a gyümöleskivitel központi szövetkezetét, amelynek az lenne a feladata, hogy a kivitel minél erőteljesebben megszervezze és minél intenzívebbé tegye. Ezzel kapcsolatban a kiviteli kereskedők beogradi egyesülete is gyűlést tartott, amelyen meghallgatták a gyümölesexportőrök véleményét, majd felolvasták az exportőrök vidéki albizottságainak jelentését. A gyűlésen a következő határozati javaslatot fogadták el:

— A kiviteli körök véleménye az, hogy igen káros a kivitelre nézve egy bürokratikus intézmény megalakítása, mert a kereskedelemben megnézésként idez elő és nagymértékben korlátozza a magánkezdemenyézést, amely mindig a gazdasági viszonyok legjobb szabályozója volt. Ezért az exportőrök egyesülete visszautasít minden együttműködést az ilyen bürokratikus intézménnyel és illetékes helyeken arra fog törekedni, hogy minden ilyen törekvést már gyökerében megtámadjon.

Szükséges, hogy idejében biztosítsák és

jelentésük be a szabad gabonakivitel is, ami ebben a munkában a legszeleesebb lendületet adja a magánkezdemenyezésnek. Csak

a kiviteli kereskedők szabad munkája hozhatja meg a legnagyobb hasznot úgy a termelőknek, mint az államnak.

Az árubevitel és devizakivitel korlátozása következtében a kereskedelem a külföldön is a legnagyobb nehézségekkel küzdök. Ezt kereskedelmi szerződésekkel és más megegyezésekkel lehet enyhíteni s azok kidolgozásában a gazdasági szakszerveületeknek szerveik útján kellene résztvenniük.

A határozat ezután a kliringforgalom megjavításáról beszél, hogy ilyen módon a kiviteli kereskedők hazai pénzben minél előbb hozzájuthassanak követeléseikhez.

Hangsúlyozza a határozat, hogy a mostani időkben igen szükséges valamennyi exportőr együttműködése, hogy ilyen módon az illetékes körök legnagyobbfoku támogatását megkaphassák.

Ezért a határozat junius 11. és 12-ére egybehívja valamennyi exportőr országos nagy gyűlését.

A noviszádi Hitelezők Védegyletének hírel

Újabb hírek a fizetésképtelenségekről:

Veszélics Iván, Ormos, magánkezdésben hitelezőivel. Negyvenöt százalékat ajánl tizennyole havi részletben. A fizetéseket szeptember 15-én kezdené.

Jáki Adám kézműárkereskedése, Pribicevicevo. Kényszeregyezséget kért maga ellen.

Létrejött kiegyezések:

Eisenhut György, Bácskapalánka, május 21-én, negyven százalékkal, tizenkét havi részletben. A fizetéseket augusztus 20-án kezdi.

Radulovics Sztevan, Belaerka, május 20-án, 40 százalék, hat havi részletben.

Sztojsin Julka, Sztáribecsej, május 19-én. Negyvenöt százalékot ajánl, négyszer három havi részletben.

Csőd:

Milin és Lampel gabonakereskedők Csurgó. Csődgondnok a községi jegyző. Bejelentési határidő június 15, tárgyalás június 30-án.

Sport

Ma délután 5 óra 30 perckor Noviszádon Becskereki Obilics—Rádnicski-Makkabi kombinált

Barátságos, Rádnicski pálya

A becskerekai Obilics komplett ligacsapatával látogat el ma Noviszádra. Kell is, hogy a becskerekiek legjobb összeállításban és legjobb tudásukkal játszanak, mert az ellenük kiálló Rádnicski—Makkabi kombinált szerencsés összeállítású csapata igen jó játékerőt képvisel. A noviszádi csapat főerősége a közvetlen védelem, de a fedezetsor is kifogástalan. Ennek a védelemnek nehéz lesz gólt rugni és az Obilics csatársorának igen szép teljesítménye lenne, ha a mai mérkőzésen egy—két gólt érne el a kombinálttal szemben.

A mérkőzés sorsát különben is a csatár sorok játéka dönti el, mert a védelem a becskerekiek csapatban is elsőrangú. A noviszádi közönség jól emlékszik még az Obilics tavalyi ligamérkőzésére, mikor is ötletes, szép játékaért sok tapsot kapott.

Ma is bizonyára szép játék fejlődik ki a Rádnicski pályán. A kombinált egy—két gólos győzelme valószínű. Előmérkőzést a NAK tartalékcsoportja játszik a Rádnicski tartalékkal.

Délelőtt a NAK pályán a

RAPID - ZsSK

bajnoki mérkőzést játszik le. A mérkőzés favoritja ezúttal a Vasutasok együttese, jól lehet legutóbb a Rapid győzött 2:3-ra. A gólarány most sem nagyobb, csak éppen a Zsak javára.

Petrovaradinban derbimérkőzést játszik a Hajduk a Gradjanszki-val. A két egyesület most igen jó sportbarátságban él, a mai mérkőzés tehát a sportszerűség jegyében fog lefolyni. Szép, érdekes küzdelmet várunk, a Gradjanszki kiscsoport győzelmével. Temerinben a TTC a csurugi Hajdukot látja vendégül. A két bajnoki pont nagyon fontos a TTC-ra, mert hátralevő utolsó bajnoki mérkőzését Koviljon kell lejátszania. A TTC kiscsoport győzelme valószínű. A Petrovácon lejátszásra kerülő Szlovácski—Isztra mérkőzésnek a Szlovácski a favoritja. Ha a petrováci együttesnek jó napja lesz, 3—4 góllal is győzhet.

Döntőfontosságú bajnoki mérkőzések és színes—újságíró mérkőzés Becskerek vasárnapi sportprogramja

Vasárnap kezdődik a becskerekai vidéki második osztály bajnoki szezonja

Becskerek vasárnapi sportprogramja rendkívül élénk. Délelőtt tíz órakor a vendégszereplő oszijek-noviszádi színház tagjaiból alakult futballesapat mérkőzik a becskerekai újságírók együttesével. A mérkőzés iránt városzerte nagy az érdeklődés és a jegyek elővételben keltek el. Az Obilics pályán lejátszandó izgalmas mérkőzést a Jadranszka Sztrazsa becskerekai tartományi szervezete rendezte és dr. Momirovics Veljko rendőrigazgató vezeti nagy rendőri segítséggel.

Délután a ZsSK pályán két döntőfontosságú bajnoki mérkőzés kerül lejátszásra. Az első mérkőzés az utolsó helyezésért dönti el. A mérkőző felek a Jedinsztvo és a Rádnicski jelenleg a bajnoki tabella utolsó, illetve utolsóelőtti helyét foglalják el s így a vesztes fél mindenbizonnyal az utolsó helyen marad. A mérkőzés favoritja a munkáscsoport és valószínű, hogy kisebb gól arányú győzelmet arat a Jedinsztvo felett.

A második, Vojvodina—ZsSK bajnoki mérkőzés eredménye döntő hatással lehet a

bajnokság kimenetelére. Bajnokaspiránsok küzdelme lesz ez a mérkőzés. A vasutas csapat részére nagy veszteség, hogy Tóth a válogatott balszélső nem játszhat.

Az első bajnoki mérkőzést Grujon Ivan, a másodikat pedig Jankovics Miliszav vezeti le.

Ma indul meg a becskerekai vidéki csapatainak bajnoki szezonja. A jasztemesi Gragjanszki csak gólarány miatt szorult utolsóosztályos Begej mögött a második helyre s így a ma lejátszandó Gradjanszki—Begej mérkőzés eldönti a vidéki vidéki kerület bajnokságát.

Bajnoki mérkőzések lesznek ezeken kívül még Pansevona Belaerkván és Nakovon. Pansevona a Kovini SK látogat el s kevés reménye van arra, hogy eredményesen küzd a hazai Jedinsztvo ellen. Belaerkván a Belaerkvai SK, a vrsaci Privredniket látja vendégül, a mérkőzés favoritja a vrsaci kereskedelmi ifjúság csapata, Nakovon pedig a sarlavili Szloga szerepel a Nakovoi SK ellen.

Nagy érdeklődés nyilvánul meg a szubotícai mai villámtornák iránt

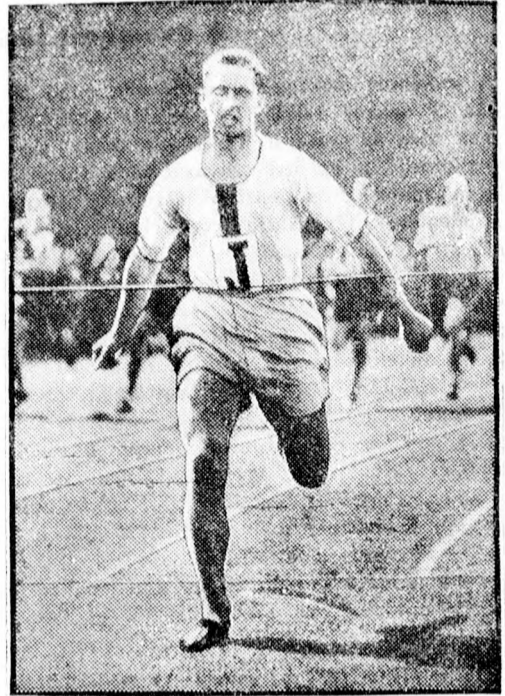
Délelőtt a városligetben, délután pedig a Bácska-pályán rendeznek villámtornát az alszövetség javára

Ma, mint már jelentettük, alszövetségi napot rendeznek Szubotícán. A szokásoktól eltérőleg az alszövetség ezúttal nem egyszerű barátságos

mérkőzéseket rendez, hanem villámtornákat, amelyek egész biztosan sokkal nagyobb közönséget csalnak ki a pályákra. A két villámtorna egyikét délelőtt a városligeti Sport-pályán rendezik meg. Itt nyolc órai kezdettel a FAKO a Konkordiával és utána a Sport a Postásokkal méri össze az erejét. A két mérkőzés után a vesztesek és a győztesek kerülnek össze. A délelőtti villámtornán alkalma lesz a közönségnek összehasonlítani a szubotícai első és másodosztályú csapatok közötti különbséget.

A délutáni villámtornán amelyet a Bácska játékkerén rendeznek meg, a Bácska, a Szand, a Zsak és a Villanytelep csapatai vesznek részt. Három órakor a Szand a Villanyteleppel, utána a Bácska a Zsakkal játszik, majd ezután a vesztesek és a győztesek játszanak az alszövetségi serlegért.

A két villámtorna iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg Szubotícán.

Az olimpiász helyett a kolostorba

Jimmy Carlton, a kiváló ausztráliai rövidtávúfutó, aki a losangeleszi olimpiász legesélyesebb résztvevői közé tartozott, visszavonult a sporttól és belépett egy kolostorba.

Bíróküldések a mai mérkőzésekre a szubotícai alszövetség területén. A szubotícai alszövetség bíróküldő bizottsága a mai mérkőzésekre a következő bírókat delegálta: Hajduk—Borac: Sztipics, Rádnicski—Bunyevac: Vujkovic, Turija—TAND: Danis, Granicsár—Plava Zvezda: Avramov, Obilics—CsAK: Mangh, I. villámtorna: Szand—Villanytelep: Kujundzsics, Bácska—Zsak: Krausz, vesztesek: Mazics, győztesek: Sibalic. II. villámtorna: FAKO—Konkordia: Priboj, Sport—Postás: Horvácki B., vesztesek: Percsics, győztesek: dr. Poljakovic, Dulcisz—Szentai Rádnicski: Szegedinszki, SzAK—Becsei Gradjanszki: Peics.

A NAK hivatalos hírei. Az első csapat vasárnap Zemunban játszik a Spárta ellen a következő összeállításban: Dussing, Zahorai, Müller, Haas, Rillé, Zolies, Schelb, Conics, Welker, Lemmler, Elek, Thurzó, Gögös Csapatvezető Halmágyi. Indulás reggel a vasútállomásról. Egy kombinált csapat előmérkőzést játszik a Rádnicski kombinált ellen ma vasárnap délután 4 órakor, találkozás a NAK pályán 3 órakor, csapatvezető Kovár. A következő játékosok jelentkeznek: Basics, Muha, Georgijevics, Kotrba, Alekszi, Lenhardt, Lerch, Milinszki, Sztanko, Longaver, Vizi, Buzgó János, Wengrin és Hertl.

Hétfő délután: Noviszádon: Borbély mesterek—Borbélysegédek. Izgalmas, „késhegyig“ menő küzdelem lesz hétfő délután 3 órakor a Karagyorgye pályán. A borbélymesterek futballmérkőzést játszanak a borbélysegédek ellen. Titokzatossá teszi a mérkőzést az a körülmény, hogy egyik csapat sem árulta el előre összeállítását. Alapos a gyanu, hogy a segédek közül többen főnökeikkel szemben akarhatnak felállni a csapatban, hogy alkalomadtán „véletlenül“ lekenhessenek nekik egyet-kettőt. Nem bizonyos, hogy itt is a főnökök diktálják-e a tempót, de az kétségtelennek látszik, hogy a meccs utáni sörözésben a mesterek huzzák a rövidebbet.

Rádióközvetítés a noviszádi Rádnicski pályán. A zagrebi rádió ma délután a helyszínről közvetíti a lengyel—jugoszláv válogatott futballmérkőzést. A noviszádi Rádnicski pályán hatalmas hangszórót szereltek fel és az Iványi rádiócég a zagrebi közvetítést, meghallgatását a ma délutáni Obilics—Rádnicski, Makkabi komb. mérkőzés közönsége számára is lehetővé teszi.

A noviszádi Borbély SK hírei. Felkérem az alábbi felsorolt játékosokat, hogy ma délután 2 órakor a Karagyorgye pályán pontosan jelenjenek meg: Fehér, Majtány, Ipacs, Mihnyák, Jureet, Perlaki, Foltman, Szabó, Popovics. Hétfőn a pályán fél 3 órakor Fehér, Majtány, Ipacs, Boro, Jurik, Martinovics, Mihnyák, Weber, Dudás, Bubori, Krieger, Ecet, Damjan, Perlak és Popovics. — Intéző.

A noviszádi Achilles hírei. Mivel vasárnap, június 12-én tartjuk ez évi első nagy motor és kerékpárversenyünket, kérjük, hogy a mai nagy tréningen az összes versenyzők és tagok okvetlenül megjelenteni sziveskedjenek. — A vezetőség.

A Bernold SK ma Kamenicán játszik az ottani Fruskogorac ellen az alábbi felállításban Varga (Szénássy), Markovics, Batori I, Lázár, Gligor, Sztójcsics, Bauer, Glavonya, Batori II, Nikola, Peics, tartalék: Sántha. Gyülekezés a gyárban legkésőbb fél 3-kor. Vezető Csillag János.

Az Adamovics-telepi SK hírei. Felkérem az alábbi felsorolt játékosokat, hogy vasárnap délután fél 3 órakor a Karagyorgye pályán megjelenni sziveskedjenek. A Borbélyok ellen játszunk: Ördög II, Oppoltzer, Ács I, Holler, Fülöp, Sebők, Herman, Juhás: Dudás I, Dudás II, Verbanec, Würtz, Pörge, Mihály, Faragó, Szitás, Erdélyi, Ács II, Sanyu. Pontos megjelenést kér Dudás Gergely intéző.

Vel. Kikinda: Rádnieski—SC „Bohn“ (Zsom-bolja) 5:4 (4:0). Nemzetközi. Bíró: Bogdán. A Rádnieski első félidei játéka megsemmisítő gólarányt eredményezett és már ugylátszott, hogy a vendégek katasztrófális vereséggel hagyják el a küzdőteret, amikor a második félidőben erőre kaptak és rövid időn belül kiegyenlítették. A Rádnieski erre nagy erőfeszítést tett és sikerült az egygólos győzelmet megszereznie. Mindkét csapat legjobb része a csatársor volt. Bogdán jól vezette a mérkőzést.

MIR kávéház és étteremben
bevezettem a 8 és 10 dináros menürendszert. Izletes ételek, jó bor, elsőrendű sör. Villásreggeli kenyérral együtt 4 dinár. 225 **Stantić Bartul Szubotica**

PALICS-FÜRDŐ
Subotica mellett a legkellemesebb és legolcsóbb nyári üdülőhely

Szép és egészséges fekvés a palicai sóstó partján. Szabadfürdő a strandon 700 kabinnal. Iszap- és melegfürdők, kitűnő gyógyhatással izületi betegségeknek és emésztési zavaroknak. Vízisport, kikapcsolás, ping-pong, horgászás. Naponta térszemesténként tánc. Mozgósítók a szabad levegőn. Modernül berendezett három szálloda. Nagy virágó étteremmel kávéházzal. Teljes penzion napi 45-70 dinárig. Földény június 15-től augusztus 31-ig. Elő- és utóéjszákban 40% kedvezmény. Fűrdő-örvos. Gyógyszertár. Posta- és távírdahivatal.

Visszatérési kedvezmény a jugoszlav vasutakon.

Prospektus az utazási irodáktól vagy a fürdőintézetektől kapható. 175

A BOLDOG KRIZINUS KONVIKTUS

A boldog Krizinusról elnevezett konviktus a jövőben nagyobb számban vesz fel középiskolai és vele egyenrangú bármely iskolai tanulót.

Az intézet célja, hogy a zégrebi középiskola lába járó vidéki tanulóknak családi otthon nyújtson, ellátásukról gondoskodjék, a szülői felügyeletet pótolja, őket valóságos és nemzeti szellemben nevelje.

A növendékek kettősével vagy hármassával laknak egy szobában.

Az ellátási díj egy iskolai évre 10.000 dinár, amely összeg teki let nélkül az évközi szünetekre, vagy az iskolai évrnek bármely okból történt megszüntetésére teljes egészében fizetendő. Az ellátási díjat havonta előre kell fizetni, de fizethető két-három vagy négy részletben is.

Az ellátási díj fejében jár: lakás, ágy, a hozzávaló ágyneművel, fűtés, világítás, mosás, reggeli, ebéd, uzsonna, vacsora, orvosi kezelés, fürdés és tanulmányi felügyelet.

A butorhasználati díj fejében minden növendék évente 600 dinárt köteles a felvétel alkalmával fizetni, mely összeget kilépés esetén nem fizetünk vissza.

Az intézetbe felvételt nyerhet bármely középiskola tanulója vallásra való tekintet nélkül.

Az érdeklődőknek felvilágosítással szolgál az igazgatóság:

KONVIKT BL. KRIZINA, ZAGREB
TVRKOVA ULICA 5.

Nyilttér

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS
Ezúton mondunk köszönetet mindazoknak, akik szeretett fiunk
SOMOGYI JÁNOS
temetésén megjelentek, koszoru és virágadományokkal nagy fájdalomukat enyhíteni igyekeztek.
Noviszád, 1932. május 28.
A gyászoló család

Mielőtt kirándulásra megy vegyen egy lábfürdőt
Dr. Cybaros lábsóval
Megszünteti a lábégést, izzadást, tyúkszemfájást. Kapható minden drogériában és parfümeriában. Egy csomag ára 3x i használatra 5 dinár.
Főlerakat: ANGYAL DROGÉRIÁBAN
Noviszád, Jevrejszka uccsa 12.

Zálogárverés

A noviszádi Városi Takarékpénztár zálogosztálya nyilvános árverésre bocsátja folyó évi június 16-án az intézet helyiségeiben (Kralja Aleksanera 13) mindama zálogokat, amelyek lefizetési határideje folyó évi május hó 10.-vel lejárt és nem lett meghosszabbítva.

Felhívjuk a zálogtulajdonosokat arra, hogy kötelezettségeiket legkésőbb folyó évi június 10-ig rendezzék, mert ezen nap után ez nem lesz módjukban.

Az árverés délután 3 órakor veszi kezdetét a jelzett napon és mindaddig fog tartani, amíg az összes árverésre kijelölt tárgyak el nem adódnak.

Noviszád, 1932. május 28.
IGAZGATÓSÁG

Eladó
új sarokház forgalmas helyen 15 évi adómentességgel, vendéglő és fűszerüzettel 3 szobás lakással, nagy borpincével, 38 méter üres telekkel a mellékútcában, 30.000 dinár amortizációs kölcsönrel 15 évi lejáratl. Érdeklődni a kiadóban.

Három darab dupla ablak
teljesen jó állapotban
olcsón eladó
Ribnji trg 4.

Ládák
különböféle nagyságokban
eladók
„BATA“ cipőkereskedés
NOVISAD. 2090

Jól bevezetett novisadi élelmiszer üzlet keres azonnalra
ügyes hölgyet
vezető állásra
Övadás megkívántatik.
Cím a kiadóban. 2086

Drótkerítések
legjobb minőségben
Kovácsnál
Subotica, Lika-mozi épület
Ujjonnan cinezett transport tejeskannák kaphatók. 179

ARIEL
motorkerékpárok
a font alacsony árfolyamánál fogva
rendkívül olcsó áron, 12.000 — dinártól kezdve, kaphatók 250 cc-tól 600 cc modellekben.
Sport-, turisztikai- és kifejezetten versenymodellek.
Vezérek pviselő:
Em. Fischer, Zagreb, Radišina ul. 5.
Kérjen illusztrált prospektust.

Dr. Hillersten
az előkelő világ grafológusa nagy sikerrel vendégszerepel Noviszádon, a Park-szállóban.
Aki ezt a hirdetést kivágja és a születési dátum pontos megjelölésével Dr. Hillersennek beküldi, teljesen díjtalanul kap egy rövid beszámolót életéről. (Válaszbélyeg melléklendő) 2109

Hol vásárol fűszerarut?
Gausz Viktor
fűszerüzletében
Noviszád, Haltér
Miért?
Mert ott jó és olcsó!

Gondos szülők!

Az iskolaév vége közeledik!
Biztosítsátok gyermekeitek számára a megfelelő nevelést!

1932. szeptember el. ején ny il ik meg Noviszádon az **uj pedagogiai intézet és internátus**

FŐCÉLJAI: Önálló munkára és életre való alapos előkészítés, az iskolai tárgyak lelkiismeretes begyakorlása, a nyelvismeretek ápolása és kibővítése, művelődési és kereskedelmi szakokban való továbbképzés, rendszeres jellemfejlesztés.

Minden téren modern módszerek serkentik az érdeklődést és az ifjuság éveit értékes termőtalajjá változtatják.

A szülők rendszeres értesítéseket kapnak gyermekeik haladásáról, egészségéről és magaviseletéről.

Könyvtár, zongora, torna, kirándulások és más szórakozások gondoskodnak kellemes változatosságról.

Közelebbi felvilágosítással a részletes PROSPEKTUS szolgál.
Növendékek csak korlátozott számban vétetnek fel, a kis csoportokban való egyéni nevelés céljából.

Jelentkezések 1932. június elsejétől július elsejéig

Pedagogiai Igazgatóság: Dr. FRIEDMANN ALICE ERNŐ
NOVISAD, Petra Zrinjskog 38. Telefon 30-42

Pénzét kiméli, ha bőraru szükségletét Dietrichnél szerzi be

Divatos ridikülök, utazóbőröndök, tárcák, tartós minőségben és nagy választékban a legjutányosabb áron szerzethetők be.
KOFFER ÉS BÖRARUGYÁR

F. DIETRICH

SZUBOTICA, Labor palota

NOVISZAD, Trg Oslobodjenje 4.

LIFKA KERT MOZI

Péntek, szombat és vasárnap
RICHARD ARLEN
világhírű lovasakrobata,
MARY BRIAN, WILLIAM BOYD
felléptével a minden jelenetében izgalmasan
nagyyszerű cowboy attrakció

Halálvölgye

Ezenkívül FOX HIRADÓ,
FLIP MINT BÖRTÖNÖR

Figyelem! Előadások a kertben csakis szélcsendes
időben lesznek megtartva.
Előadások 1/7 és este 9 órákor
ünnepnap 4, 1/7 és 9 órákor

Eladó a kisimánon egy
háztelék 16 méteres uccal
frontal. É. deklódní lehet
Sztrozslavo ucca 4. föld-
szint. 2093

COLUMBIA gramofon,
teljesen új, 20 darab mű-
vész lemezzel bagatell áron
eladó. Érdeklődni a Reggeli
Ujság kiadóhivatalában. 2100

Olcson eladó 1 „Stoewer”
gyártmányu 18-24 HP te-
herkocsi, 6-8 HP benzín-
motor, „Sirocco III” rend-
szerű ventilátor, hordó-
kocsi 2 pontból való öntöz-
zésre, 1 téglasajtó, 1 ele-
vator (Paternoster), 1 fél-
szállárd „Wolf”-márkájú
20-30 HP gőzgép, 1 pa-
laktöltő és záró készülék.
1 „Uta” szivattyú 5 HP
elektromotorral, — mindez
használt, de igen jó álla-
potban. Városi Jódos
Gyógyfürdő. Noviszád. 2089

ELADÓ

DRÓTSZÖRÜ (foxi) el-
adó, kétéves, dreszlrozott.
Érdeklődni Noviszad Nikola
Tesla ulica 3. 2082

ELADÓ: Fél hold szőlő
egy kis lakóházzal Rib-
nyakban, Duna mellett.
Nyaralásra igen alkalmas.
Bővebbet Faith malomban,
Noviszad. 2083

NÉGYSZOBÁS VILLA,
mellékkeliségekkel, Duna
mellett portmentes helyen
egy hold parkkal és gyü-
mölcsös kerttel eladó. Bő-
vebbet Faith malomban,
Noviszad. 2084

FIAT személyautó, kifo-
gástalan állapotban, rend-
kívül olcsón eladó. Megte-
kinthető Futaki ut 54. Ér-
deklődni ott vagy a Reg-
geli Ujság kiadóhivatalá-
ban. 2099

Aki eladni vagy venni
akar forduljon bizalommal

MORVAI IMRÉ-HEZ Bácska Topolán.

Eladó: Mali Idjason 30
linc szántóföld, Szubotica
határában 200, 100, 80 és
20 lincos bírtok a köves ut
és a vasut állomás köz-
lében. Bácska Topola
fuccáján elsőrangú fűszer-
üzlet. Bácskában nagy
forgalmu malom, esetleg
betársulható 60-70.000 di-
nárral. Eladó jókarban le-
vő cseplőgarnitúra.

Figyelem!

Férfi talpalás 30.— Din.
női „ 20.— „
férfi sarkalás 10.— „
női sarkalás 6.— „
cipőfésítés a legzebb színekben
15 D. Obilic venac (Faragó pék
mellett)
Kobrathal István Subotica

APRÓHIRDETÉSEK

ugy hétköznap, mint vasárnap
egy szó 1 dinár, NAGY BETŰS 2 dinár
a legkisebb apróhirdetés 10 dinár

LAKÁSKÖZVETITŐ

Egy cím kétszeri meghirdetése hat dinár, négyszeri
meghirdetése 10 dinár. Kővér betűs címek ára kétszeres
és a rovatunk betenként háromszor: keddi, csütörtöki
és vasárnapi számunkban jelenik meg

EGYSZOBÁSÁK:

Noviszádon
Milosa Dimitrijevic 23.
Futaki ut 72.
Detelinara II. 201.
Primorszka ucca 4.
Uspenzszka 3.

Szubotcán
Jukicseva ul. 34.

KÉTSZOBÁSÁK:

Noviszádon
Uspenzszka 3.
Ustavszzka 36.
Ljubljanszka 17.
Futaki ut 72.
Zseljeznicszka 40.
Adamovics ucca 63.

HÁROMSZOBÁSÁK:

Noviszádon
Futaki ut 48.

Zseljeznicszka 13.
Jevrejszka 15.

BUTOROZOTTAK:

Noviszádon
Laza Kostiča 27.
Aleksander Adamović 63
Loncsarszka 6.
Petra Zrinjszokog 38.
Petra Zrinjszokog 3.

ÖZLETHELYISÉGEK:

Noviszádon
Ustavszzka 36.
Jevrejszka 4.
Kereskedelmi palota
mellett.
Futaki ut 48.

Sürgösen eladó két kis
családi ház a telepen. Ér-
deklődni a Szloboda sör-
csarnokban. 2112

4 méter üzleti ávegyszek-
rény és 3 méter hosszú
pult eladó. Slukina ul. 8.
szám. Noviszad. 256

ALLAST KERES

Iskolázott fiatal leány
trudai vagy basoló állást
vállalna. Ajánlatok „Május”
jelligére Noviszad, postafiók
100. 2096

KIADÓ

Három szoba előszobás
uccal lakás kladó. Lukiana
Musickog 19. 2122

Elegánsan butorozott uc-
cal szoba a központban
fürdőszoba használattal ki-
adó. Schwarz, Noviszád,
Wilson tér 8. II. 2097

Apatinban a Schaeffer-
féle nagyszálló ez év no-
vember elsejétől bérbé. do.
Érdeklődők forduljanak a
tulajdonoshoz Schaeffer
József Antalhoz, Apatinba.
2098

VILLA három szobával,
komforttal bérbéadó július
1-ével. Bővebbet General
Stratimirović 3. Teniszpálya
közeliében. 2091

Elegánsan BUTOROZOTT
szoba és előszoba kladó.
Noviszád, Petra Kocsicsa
8. sz. 2050

Hivatalnoknő

mérlegképes könyvelő, gyors- és gép-
írásban, valamint az összes irodai te-
endőkben perfekt, kitünő számoló,
szerb, német, magyar nyelvtudással,
elsőrangú, nagy gyárvállalatoknál szer-
zett 15 éves gyakorlattal, állást keres
július 1-i, esetleg azonnali belépésre.
Szíves megkeresések »Tökéletes mun-
kaerő» jeligen e lap szubotica ki-
adója továbbít. 225

ÉPÍT! ?

Az építéshez szükséges összes anyagot,
ÉPÜLET és ASZTALOS faanyagot minden mé-
retheben, téglát, cserépet stb. legjobb minő-
ségben legolcsóbb árban

VINKOVICS FATELEPEN sznrezhetli be
Futoski put (kórház mellett) /Tel. 22-55

A szerkesztésért felel: TOMAN SANDOR

A kiadásért felel: BLAZSEK FERENG

Aréna-Ton-Mozi-Szombor

Május 27—28—29-én, péntek—szombat—vasárnap
Ursula Parrott regénye filmen

„Ex feleség”

Főszereplők: Norma Shearer, Conrad Nagel,
Robert Montgomery, Chester Morris.

Az amerikai Művészeti Akadémia díját
nyerte Norma Shearer evvel a szereplésével

900 dinár teljes ellátás
fürdőszoba használattal. —
Wilson tér 7. I. Ugyanott
abonoma 500 dinár. 2053

OLCSÓN KIADO MO-
DERN LAKÁS a bulvár
közeliében, Jovana Borko-
vicica ul. 5. szám alatt.
Három szoba, nagyon szép
előszoba, terrasz és összes
mellékkeliségek. Kert,
gáz, telefon a házban stb.
2105

KERESLET

Kisebb KIFUTÓFIUK
felvételnek Cim: Schmolka
hird. Irodában. 2106

Uj hivatás

Értéknek és nőnek a házi
szövőgép bevezetése. Garantált
havi 1500- dinár jövedelem. A
cég szállítja a feldolgozáshoz
szükséges fonalat, átveszi a kész
árut a magas szövő-bérbé fixet.
Irion még ma díjtalan prospek-
tusért a következő címre:
Domaca Pletarska Industrija,
No. 15, Josip Kalis, Maribor,
Trubarjeva 2. 516

Idősebb több nyelvet
beszélő némi kaucióval
rendelkező elárusi. öndét ke-
resek. Győri, kosárurfru-
sító bédé. 2123

Vennék használt jégsek-
rényt. Ajánlatokat Noviszad
Duna ucca 29. I. 2118

Varró- és tanulólynyok
felvételnek. Baumann No-
viszád, Nemacska ucca 5.
2111

ROLLSITZES csónakot
keresek megvételre Kardos
hirdetőiroda, Vilsonov trg 7.
2107

Futaki ut közeliében na-
gyobb raktárhelyiséget
bérbé keres Földvárt, Fu-
toski 43. 2011

HIROESSEN A REGGELI UJSÁGBAN

Egyedülálló új családi ház

portmentes uccában, amely áll 4 szobából,
elő-, fürdő- és cselédszobából, pincéből, tel-
jes komforttal június 15-re

kladó

Bővebbet a déli órákban: ifj. Bauer Ferenc
Noviszád, Pasics ucca 33.

KÜLÖNFELE

CIPŐT olcsón, legújabb
divat szerint MOCKONAL,
Noviszad, Jevrejszka 13. 1743

Dobozokat

kereskedelmi és ipari cé-
lokra legolcsóbban gyárt,
lemezeket raktárról szállít
„Pax”, Noviszád. Telefon
27-69. 5373

Jégsekérényt

bármilyen használatra jót-
állással készlt, árjegyzékek
ingyen küld — Ujvár
Ferenc, Temerin. 1590

+ MŰLÁBAK +

műkarok és gyógyfűzők,
betegtolókocsik
Schönbrunnál, Szubotica,
Karadzicseva 14. 085

Kölcsön- könyvtár

állandóan új könyvek —
„Kultura”, Noviszád, Fu-
toszka 5. 4433

Szubotica kiadóhiva-
talnak minden nap reggel
1/2-9-2-ig és délután 4-7-
ig tart hivatalos órákat.

Uj ház és egy telek eladó

Érdeklődni:
Jonke Péternél, Noviszád,
Futoski put 23. 2117

Villásreggeli 3 dinár, inle-
tes előrendű ebéd 3 fogá-
sos, 10 dinár. Utazó aran-
nak napi penzió 45 dinár,
valamint áttartásoknak is.
Szíves pártfogást kér

Weber Antal vendéglős
„Arany hordó”
Noviszad, Futaki ut 60.

A MI IRODALMUNK

A Reggeli Ujság irodalmi melléklete — Szerkesztő: Szenteleky Kornél

Nem vagyok igaz ember

Csak mégegyszer ott lehetnék Nálad. Mégegyszer szeretném öledbe hajtani fáradt fejemet, érezni kezeid szelid simogatását.

Nem látnak Téged többé a szemeim, a kezeim sem érintenek és az ajkam se soha többé. Pedig milyen boldog lehettem volna; letenni finom fehér kezeidbe nagy nehéz szívemet, ott hagyni Nálad, elfelejteni, hogy van és, hogy oly nehéz.

Vaksötét éjszaka volt, amikor piszkos hajónk kikötött a blahovai Dunaparton. A falu sötét volt idegen és barátságtalan. Itt ott a keskeny uccákba beszökött a kék Duna szentes vize és félelmetesen csillant meg rajta a hold, amint egy-egy erősebb hullám a házakhoz verődött. Sokáig mentem a Duna partján az előtött házak mellett, amíg beértem a faluba. Az egyetlen hely, ahol világosságot láttam kocsma volt. Bementem. Az ajtó mellett szakállas cigányok aludtak a hosszú lócákon. Az egyik sarokban pap-féle ember ült egyedül egy üveg borral. Teát rendeltem a kövér gazdasszonytól és fáradtan nyújtottam el a széket.

— Mi járatban vagy goszpodine? — szölt át a pópa a tulsó asztaltól. Talán nem sürgős a dolgod és átülhetnél hozzám egy kis beszédre.

Megköszöntem a meghívást és leültem mellé. Magas erős ember volt szurós szemű sűrű fekete szakállal. Amikor elmondtam neki, hogy hosszú csatangolás után a Fekete-tengerről jövök, s most semmi dolgom; éppen, hogy haza készülök hangosan felkiáltott:

— No hisz' akkor szépen eltölthetjük az éjszakánkat. Látod én itt ülök estéről-estére kora hajnalig és átiszom az éjszakákat. Egyedül. Es te most azt hiszed, hogy valami léha lump ember vagyok. Nem goszpodine. Tévedsz. De te ugye értenéd meg, ha el is mondanám, hogy miért van ez így. Fiatal ember vagy te ahhoz. Ti fiatalok mindig csak előre néztek biztos szemmel, még semmi sincs a hátatok mögött. Ti még a hegy lábánál vagytok és az Isten ad nektek erős hitet és akaratot. De nálunk, hja kérlek nálunk ez másképpen van. Nekünk már nincs szükségünk akaratra és hitre is csak annyi, amennyi Istennek szól. És még valami. Mi már nem nézhetünk előre, csak hátra; azt láthatjuk ami volt. De ki kíváncsi erre?

— Mért beszélsz így pópa? A sorsod Isten kezében volt kezdettől fogva, mi történt Veled, amit nem az Isten akart?

— Látod goszpodine szemeiből most csak a félelmetesen villogó fekete bogarakat láttam, szemöldökét összehúzta és egész közel tolt a arcát az enyéhez — látod nem értettél meg. Isten szolgálja vagyok és szembezálltam az ördöggel. Jött a háború — te talán még arra sem emlékszel, gyerek lehattél még akkor — én kimentem keresztül a fegyverek elé, az ördög elé családomat otthon hagyva, nem törődtem velük, úgy vettem velük van az Isten.

— Ugy gondolod, pópa — vágtam közbe — hogy az ellenség volt az ördög? — az ellenség, akik ugyan olyan emberek voltak, mint Ti?

— Nem. Az ördög közöttünk volt, a két front között. Az ördögre lőttünk mi is azok is, de egymást találtuk el. Sánták, bénák és vakok maradtak a harctéren, mert az ördög győzött — ezt már ordította — az ördög győzött mindkét tábor felett.

— Hagyd el pópa, az emberek között kelt a háború okát keresni.

— Nem az okról van szó, a lényegről. Ti fiatalok mindennek csak az okát kerestek és a lényeg, ami a legfontosabb nem veszitek észre. Es itt a lényeg az ördög volt, akivel mi harcba szálltunk, aki győzött és, aki győzni fog minden alkalommal.

— Te most mosolyogsz, mert fiatal vagy még és nem láttad azt amit én láttam. Amikor hosszú keserves hónapok után haza mentem drága feleségemnek már csak a sírját kereshettem fel, anyám börtönben pusztult el, vén apámnak két nagy mélységes fekete gödör tátongott a szeme helyén, kislányom árván a vak öreggel együtt zokogott. hű szolgálom elvesztette az esztét, jószágomat elhajtották, csürömöt felégették, gabonámot elhordták s mindezt amikor láttam, láttam még valamit. Láttam a sátánát, igen az ördög ő maga volt, Isten a tanum, hogy láttam. Ott állt udvarom közepén a romok felett és röhögött, röhögött ahogy a torkán kifért. Nem volt időm, hogy leszurjam, mert eltűnt a szemeim elől. Es akkor egyszerre világos és érthető lett minden előttem. Ez a mi világunk csak egy nagy váróterem, innen indul a vonat abba az igazi városba ahova valók vagyunk, itt az ördög uralkodik fölöttünk, de nem szabad vele szembezállni, mert akkor elvesztünk. Abban a másik városban Isten lakik és ott nem lesz bántódása senkinek, mert az a béke és a szeretet városa. Azért látod most itt ülök, várom a vonatot és unatkozom. Ezért kell a bor és a mámor.

— Sokat ittál pópa. Jöjj, haza kiserlek.

Megindultunk a rossz kövezeten. Nem sokat beszélünk. A pópának biztosabbak voltak a lépéi, mint az enyéim. Gondolataimba voltam mélyedve és a pópa nagy szavai zúgtak a fülembé, amelyek minden hiteltelenségem ellenére is nagy hatással voltak rám. A pópa néha beleszólt a csendbe:

— Nem érted te ezt, goszpodine. Tul fiatal vagy még ahhoz. Nem érted.

Aztán haza értünk. Nem engedett el. Azt mondta itt kell maradnom néhány napra. Bevitt a házba. Egy nagy szobába vezetett, tágas nagy fehérre meszelt szoba volt néhány poros ikonnal a falon és egy hosszú keményfa asztallal a közepén. Pálinkát vett elő és ittunk újra. Ő beszélt én hallgattam. A sátánról beszélt ismét és az Istenbe vetett hitről. Már kezdtem unni, álmos is voltam és fáradt. Ugy látszik hangosan lehattunk, mert egyszerre halkán kinyitott az ajtó. Nagyszemű, barnahajú szép fiatal leány fej nézett be rajta. Tekintetünk az első pillanatban találkozott. Gyönyörű volt. Mindketten csodálkozva néztünk egymásra. (Oh Ivánka: — ezt nem fogom soha elfelejteni. Gondolataim azóta is Nálad vannak. S azóta vagyok oly boldogtalan).

Hosszu fehér hálóing volt rajta egészen rózsaszínű kis lábacskaikhoz ért. Kissé szégyenkezve bujt az ajtó mögé és most csak a feje látszott. Nem vettük le egymásról a szemeinket. A pópa öklörehajtott fejjel beszélte elfogyhatatlan meséjét és észre sem vette a lányt. Hosszu ideig néztük így egymást. Szivem, rossz nehéz szívem megtelt valami végtelen nagy sóvárgással. Szerettem volna... nem is emlékszem, nem tudom mit szerettem volna. Talán megmondani még most sürgősen, hogy ő az akit annyit kerestem, ő az aki miatt nyugtalanul hanykolódva aludtam át az éjszakákat, ő az, akit eddig nem sikerült megtalálnom.

Nem mondtam semmit. Lehet, ezek a szavak is csak most szakadnak fel belőlem, amikor már ugys minden hiába. A lány szólalt meg először.

— Apám már hajnalodik s te még mindig nem feküdtél le.

— Ivánka, — riadt fel az öreg — vendéget hoztam, öltözz fel galambom, ha nem vagy álmos. Aztán hozzám fordult: — Látod ez a lányom. Látod, hogy igazat beszélek.

Pár perccel később már mellettem ült Ivánka. Kacagva sugárzó arccal beszélt a faluról, a Dunáról, vak öregapjáról és a bolond Milenko szolgáról. Hangja szép volt, mint a fiatal erdők zugása. Fogai fehérebbek a hónál. Mesélt és kérdezett. El kellett mondanom egész életemet s ő sajnált, vigasztalt és a fejemet simogatta, mint egy kisfiúnak. A pópa már nem figyelt ránk, fejtét az asztalra hajtva nagyokat horkolt. Sokáig nagyon sokáig ültünk így egymás mellett, beszélgetve. Szivemben új nagy tüzek gyulladtak. Végre megtaláltam! Azután már nem tudom hogyan történt, nagyon erőt vett rajtam az álom és a fáradtság, kint már megvirradt s én Ivánka ölébe ejtettem fejemet. Még éreztem kis fehér ujjacskaikat a hajamban azután elaludtam. (Ivánka édes Ivánka, hát sohase látalak többé.) Almodtam. Azt álmodtam, hogy egy nagy erdő közepén vagyok. Irtottam a százéves fákat. Körülöttem őzek és antilopok legelésztek és nem is vettek tudomást rólam. Minden fa tetején egy-egy szárnyas lány ült — nyilván angyalok lehettek — daloltak és kacagtak rajtam, hogy ki akarom dönteni a fákat csak azért, hogy egyet megfogjak közülük. Ez azonban soha se sikerült, ahogy a fa leestt kacagva tovább repültek.

Rengőteteg fát kidöntöttem már, izmaim sajgottak a fáradtságtól, amikor rájöttem, hogy minden erőlködésem hiábavaló. Szomoruan és leverten ballagtam a villamos megálló felé, hogy haza menjek a Walzmühl-gasse 12-be.

Reggel, ahogy felébredtem elmentünk Ivánkával a faluba, azután a Dunán eszünkbe szöktünk. Beevezünk egy kis szigetre; a korhadó fák törzsében vadgalambok fészke volt. Vidáman turbékolnak.

— Nekem is voltak ilyen galambjaim, amikor még kislány voltam. Mondotta Ivánka. Két szép turbékoló galambot vett az apám. Kalitkában tartottuk őket és én ettettem őket reggelente. Régen volt nagyon régen. Azt hiszem még az anyám is élt akkor, de ő rá már nem emlékszem csak a galambokra. Kora hajnalban már turbékolnak. Kukuru, ku-kuru. Egy nap azután az ellenség betört a faluba, menekülni kellett s mire visszajöttünk drága galambjaim a kalitka fenekén feküdték holtan. Éhenhaltak. Nagyon sokáig sírtam utánuk.

Magamhoz vontam és belenézttem két csillogó szemébe.

— Most Te leszel galamb, az én kis turbékoló gerlicém. Édes Ivánka! szeretlek!

Szinte ordítva mondtam ezeket a szavakat, éreztem ahogy megremegett a karjaim között. Nem tudtam az örömtől van-e vagy talán megijesztettem. Lélegzetvisszafojtva vártam mit fog felelni. Lassan fejtét lehajtva mondta, mintha szégyenkezne:

— En is szeretlek Téged.

(Igy mondtad édes Ivánka „szeretlek“, s látod mi lett a vége). Azután kiszakította magát a karjaim közül és elfutott. Sokáig futott előlem amíg sikerült utólrénem. Csókoltuk egymást. Arcunk kipirult, perzelődünk, ügünk, lobogunk, mint két nagy faklya. Sokáig tartott ez az önefelelt mámor és csak lassan csillapodtunk le. Lábaiknál a szentes Duna szomjasan nyaldosta a szigetpartot. A falu szélén román pásztorok mélabus furulyaszója hallatszott.

— Ivánka — szóltam — én elviszlek innen. Elveszlek feleségül és egy ilyen nagy fehér hajón, mint az amelyik ott surran a

Emeletes Kati

I.

Bölcsőjében hozta magával a sorsát. Be volt az varrva a keresztelő párnájába. Csábitó, fenyegető bog volt ez a sors, melyet ő maga oldozott ki.

Agyagos iszappal mázolt földes szobában látott napvilágot. A görnyedthátú viskó falait majd szétvetette a sirásával. A szegény napszámoséknál több gyerek is sírdogált a kuckóban és a kemence padka körül, de a kedvetlen szülői arcok kismulnak, az erős csupa élet csecsemő láttán. „Ember lesz ebből” — büszkélkedtek vele, megvigasztalódtak. Kati korán „kivált” a többi gyerek között, nemcsak a külsejével, de egyéb tulajdonságaival is.

Járni még nem tudott, de az akarat már tombolt benne. Nevettető látvány volt, ahogy ez a vaskos szuszogó csecsemő ringatni tudta magát. Visítózott, ha segíteni akarták. Ő maga gurult jobbra-balra a testsúlyával, s a nagy lábakon ingó tulipántos bölcsőt mozgásba hozva, egyensúlyozta az oldalrútyokba megkapaszkodva magát. Így ő maga ringatta el magát. Kikerülve a bölcsőből, nem tett egyebet mint nőtt. Folyton nőtt és erősödött. Tíz éves korában ki kellett venni szegényszemre az iskolából, mert nem fért be a padba. Utána hamarosan utolérte a felnőtteket és belenőtt a nagyok ruháiba. Tizenégy éves korában, az anyja hosszú és bő szoknyájában szökött el a tűzoltó bálba. Tizenöt éves korában nem lehetett nagyobb lányt találni a környéken. Akkor befejezte a növést, s kezdett széptülni, kerekedni.

A végső környéke hangos lett a jókedvétől. Barna-piros bőre alól, kerek kicsatánó alma képéről, de még a boglyas, kunkorodó vastagszálu hajáról is szikrákat vert a duzzadó egészség. Felcsillantak ná a szemek. Büszkítő nézések és irigy csodálatok érlelték nagylánnyá. A hajlott mestergerenda alatt pedig szőtték a fejébe a reménységeket. „Majd a Kati.” Beoltották azzal a kötelességgel, hogy neki többet kell elérni mint másnak; hogy tőle sokkal, de sokkal többet várnak az emberek. Ahol megjelent, a gondterhelt vonások megenyhültek a látára. „Igen a Kati, ez megélni való.” „Nem kell félni ez megcsinálja a szerencsét.”

Nem kell biztatni, mint a zabolátlan vad csikó ágaskodott benne az élet. Nem félt sem hidegtől, sem a melegtől. Csikorgó télen is hajadon fővel járt, nyitott nyakkal. A korcsmában hajnalig járta a táncot, s utána meg sem pihenne, bevágta magát a munkába. Pitymallatkor ő volt az első a határban, ahol napestig járt az eke után, kemény lábbal, övébe tűzött szoknyával. Ostoros sem kellett, egyedül a nótájával és duhaj rivalgásával tartotta kordában a lovakat. Ugy néztek fel reá mint egy bálványra. „A Kati! Ezt a nagy Isten jókedvében teremthette, ennek a jégeső sem árt.” Körünyaldosták a sántáni nyelvek.

„Nem ide való vagy.” „Itt nem adják meg azt a bért ami dukál.” „Elpazarolod csak a fiatal erőt.” Katinak szűk lett a falu. Nyomták a roskatag falak. A nagy erő tért követelt és Kati ment a világot befalni. Szívós fiatal hátában vitte az akaratot. „Majd én.” S úgy nézett vissza a megbujt viskókra, mint egy száguldó felhő. Ide csak győzedelmesen jön vissza. Áldásos aranyesővel. Megtámasztja a szülék házat, felgazdagítja a rokonságot. Talán még toronyra is jut a kistemplom harangjának a koldus harangláb helyett.

Lassan ment az aranygyűjtés. Sok lépést kellett megmászni a pincétől a felső emeletekig. Sok, sulyos szeneskosarat hordott fel a hátán, de ha kétszerannyit hordott is a fizetség maradt csak annyi. Mohóság, harag lepte el és gyorsabb tempót követelt a Kati vére. Miért mássza ő a sulyos terhekkal az emeleteket, mikor másért többet kínálnak érte? Kioldozza hát a bogot, a hazulról hozott tiszta fejkendőből, s szélnek eresztette még a porját is annak a kincsek, amit úgy hívnak, hogy „becsület.”

Hozzák a városban járt otthoniak a híreket: „Kati már kalapban jár.” „Most meg már hintón viszik.” „Ki sem mozdul többé a cifra palotából.” Nagytű volt, Kati, habzsolós, féktelen. Megmártották a jólétben, rákapatták a hiúságokra. Fenékiig merült el benne. Adósságokat, kétszereseket, négyszereseket tornyoztak a hátára. Erős ez a hát, majd elbirja! Az aranyak pedig egyre lassabban akartak a vánkósába vándorolni. Minden darabjára az arcáról hullott a pirosság; és hullott, veszett a szívbőlfakadó nótakedv. Gyűrűkkel voltak megrakva az ujjai, arany láncok a nyakán, de szeméit elevenebb gyűrűk fogták kékes keretbe, s a derekára sulyosabb láncokat rakott ez a nagy mód.

Döngették a cifra palotát. Keresik a Katit. „Otthoniak vannak itt.” Felszégynülve szoritja vissza az ajtót, az elcsufuló, nyütkedvő leány. „Be ne ereszétek őket! Nem akarom, hogy így lássanak.” S, nem meri megmutatni magát. Pedig haza kellene már menni. Uzen az ismerős határ, hívogat az ismerős paraszti szó. Elküldte hozzá józanító lehelletét az otthoni levegő. Menni kellene! S a megnyult arcú nő keresi a mását a tükörben, azt a másikat, aki onnan eljött, nem is régen még. Nincsen az többé! Legalább az aranyak legyenek meg. S Kati még vesztettebbül siet az étellel. Haza akar menni. Sietnie kell! Ő már ugyanis elveszett, legalább a pénzével váltsa meg az otthonát. Hívják, várják ott. Miért ne siessen? Ki tarthatja vissza? Nem-e, ő az, akinek a jégeső sem árt?

II.

A kis állomáson, az esti vonatról két utas került le. Az egyik egy fehér fejkötés kórházi apáca volt, a másik egy hosszú sovány alig vánszorgó beteg nő. Tétlenül álldögáltak a sinek mellett. Az apáca fogta a nő kezét és halkán sebesen beszélt. De a lecsuklott fej nyilvánvalóan nem értett abból semmit. A nő lábán finom cipő és harisnya volt, az uri ruha tetejébe azonban egy keszedő, málladozó paraszt szoknyát akasztott; a feje, törzse közé pedig egy ócska nagykendő csavarodott. A sinek mellett posztoló községi rendőr jobban megnézte, de nem látszott ismerősnek.

Az apáca folyton beszélt ezalatt, de hogy utitársa nem mozdult, huzta magával és lassan vezetni kezdte a kijárat felé. A kijáraton túl ismét megállottak. Az apáca újra még sebesebben beszélt. Majd nógatva, biztatgatva utnak indította a falu felé. Nézett utána, néhány percig, minthogy rendben, minden baj nélkül haladt sorsára hagyta és megfordult, majd visszajött az állomáshoz. Először lement a vasuti kuthoz. Gondosan lemosta a kezeit; megszáritotta a széllal. Csak azután jött be az épületbe és megváltotta a jegyét visszafelé.

A nő ezalatt lassan haladt előre. Megállt, hogy újra lélekzetet vegyen, s újra tovább indult. Egy faszor kötötte össze a falut az állomással. Majdnem minden fánál meg kellett fogodzkodni és pihenni. Egyszer úgy látszott, hogy legjobb szeretne leereszkedni az árok szélére, a fejét lefektetni a nedves, hideg földre; hogy ne kelljen soha többé megmozdulni. Emberek jöttek mögötte, ez további menésre serkenti. Fél, hogy ismerősek lehetnek, még jobban a kendőjébe buvik. Mikor elhaladtak, utánuk meresztette tekintetét.

Befelécukló zihálást váltott ki ez a találkozás. Megáll hirtelen és tétovázni látszik, ne forduljon-e meg, s fusson vissza amerről jött. Messze haladtak amazok, míg újra rászánja magát, hogy folytassa az útját. Az első házat elérve, nem sokat kellett mennie. Célhoz ért. Egy hajlotthátú viskó előtt ragadtak meg a lábai. Lihegőn, csomagját markolászva nézett farkasszemet ezekkel a homályos olcsótüvegű apró ablakokkal. S lihegőn eszelősen nézett farkasszemet azzal a szikár öregasszonnyal, aki a keskeny deszkajító mögött előjött.

Az uccában mindkét oldalról emberek közelednek. Emitt egy csapat munkás és munkásleány a mezőkről. A beteg nőt üldözik a feléjeszálló beszéd-tréfa morajok. Iskolatársakat vél hallani közöttük. Ki asszony lehet már, s jön az urával a munkáról, ki még leány, most indul csak az életbe. S ime ő már vissza is jött onnan. Amarról egy fiatal asszony siet. Együtt himezték egykor, közösen a jövődöt. Barátnők voltak. Meztláb jön most szemközt, a megvastagodott, kieserepedett talpakat sebesen kapkodja a hideg téglákról. Agyonmosott, foltozott ruha van rajta, de egy csikocihajú pólyást úgy hordoz a karján, mintha a menyországot vinné.

Ez a másik nő pedig, mint egy kidőlt állat nyöszörög a szülőanyja előtt, hogy fogadják be. Sokáig tartott míg az öregasszony ráismert ebben az agyonnyűtt megöregedett nőszemélyben a saját lányára. Arra a leányra akit egykor tobzódo egészségben bocsájtott útjára. Minden oldalról jönnek. Megragadja a karját és berántja az eresz alá, hogy ne láthassa más ezt a szivtfacsaró, nyomoruságos hazatérést.

A rántás megbuktatta az amugyis gyenge lábakon ingadozó nőt. Elhagyva magát, ereszkedik teljesen el. A feje mint az ólom fektüdt el a földön és a szája odaért a szülői ház agyagos mázolt padlójához.

* * *

A kamrában kapott helyet egy régi szalmaszákon. Mielőtt lefeküdt, hogy soha onnan fel ne keljen, gyáván megfizető fájdalommal helyezte csomagját az asztal szélére, mert megtörték. Pénz ékszer látszott ki a csomagból. Napokig hevert érintetlenül, senki sem tudott hozzányulni.

Öt napig fektüdt a hazatért Kati a kamrában. Öt napig, szótlanul, álmatlanul minden ételt visszautasítva. Mint egy darab fa, mozdulatlanul, élettelenül. Csak a szeméi égtek mély üregükben. S ez átnézett a levegőn, túl a vályogfalakon, átfurta a tetőt, fel az égig hatolva. Ez a tekintet vádolt, átkozott, önmagát veszejtőn az utolsó percig.

Halála után kifüstölték a kamrát, megégették a ruháit és megfordították a fényképét a falon. De az emléke megülepedett a homlokzaton. Még sokáig mutogatták az emberek elrettentésül.

Börcsök Erzsébet

Bucusu

Szerelmet sirató holt éjszakákon
Lelkedet utolsó bucsura várom,
Jöjj át a partról, kell hűs kezéd...

A helyet akarod látni ahol voltam?
Ujból hallani amit mondtam?
Csukd le szemed, éled álmodat...

Kivánod karom feszített izmát?
Törd meg a fényt, végy csillogó prizmat,
Gyujts mécses, csak egyet lobbanót...

Hallod? Ott viszhangzik a hangom.
Korbácsolt szavam ott lenn a parton,
Most sóhajjád rezdül...

Nézd a virágot, százával téptem,
Amott a pázsit hol nesztelen léptem,
Szakíts virágot, hintsd el a földön...

Arnyát kerülve, nap utján jártunk,
Kéz a kézben lázas csodára vártunk.
Ragyog a nap, mint akkor...

Nézz a szemembe. Könnyt egyszer sirt csak:
Madárka voltál, mely uj fészket rak
Uj tavaszkor másnak kertjében...

Vágyait temető holt éjszakákon
A lelked csak egyszer még erre szálljon,
Hajolj fölém szemem lezárni...

Bontsa ki hajad, borítsd szememre,
Ejts még egy könnyet dermedt kezemre
S menj vissza a partra át...

Felejtse, hogy voltam egyszer.

Aranyady György

Ó költő volt. Legújabbán egy regényvázlaton dolgozott. A modern ember regényét skiccelte. Szívós akaratú, tehetséges filozofus volt. Bizott...)

Ede se mondott véleményt. Némán ült. Boldogan pityizált. Ó volt a legbiztosabb. Néha-néha zsebébe nyult. Megsimogatta a levelet. Arra gondolt — mosollyal, élcelődve — hogy a levél finom papírja lobot vethet a fiuk lángoló, fáradt-lihegésű szavaitól... Még egyszer a levél tartalmán siklott át. Mikor „ma este... után”-hoz ért, megelégedetten majd el szőlte magát. Mintha álmodott volna... Mosolygott rá egyet és úgy érezte, hogy ez a levél: az arany, a festő, a költő, a minden és jómaga pedig az örök szerelemlángra szító szikra...

8.

Az uccákat imbolygó árnyak hálózta be. Sápadt aranyat sepet a szél, hideg zenével. A késő őszestben, volt valami méla, ellégyítő szomorúság. Mintha apró szitáló esőszemecskék villóztak volna a lámpafény nél... A fiuk készülődtek.

Ellégyultak. Mélyről szakadt sóhajok lopódtak föl az ajkukra s olyan zajtalanul lengtek el onnan, mint az arany-levélek a dermedt ágról...

Ede tele volt örömmel, ujjongással... Mosolygott: — mert mindig van valami komikus a mások tragikumában — és lopva órája után nyult...

Dudás Kálmán

Budapesten az elmúlt hten tartották meg a PEN klub európai kongresszusát, amelyen a jugoszláv PEN-klub kiküldöttei is megjelentek. A jugoszláv írók egy részét többek között Ambrus Tibor a Reggeli Ujság budapesti munkatársa is vendégül látta és ez a kép Ambrus Tibor lakásának terraszán ábrázolja a vendégeket és a vendéglátó házigazdát. Képünkön: 1. Dr. Popovics Vladeta, 2. Ibrovac Miodrag, 3. Trude Wolf, Berlin, 4. Scheiber Hugo, Budapest, 5. Dr. Székely Ágnes, Budapest, 6. Dr. France Stelc, Ljubljana, 7. Netty Flemming, Berlin, 8. Groll Milán, volt közoktatásügyi miniszter, Beograd, 9. H. Walden, a német PEN-klub főtitkára, 10. Petrovics Szvetisláv, Beograd, 11. Polatsik Vera, Budapest, 12. Dr. Szvetisláv, a jugoszláv PEN-klub elnöke, 13. Josip Vidmar, Ljubljana, 14. Ambrus Tiborné, 15. Ambrus Tibor.

Tilinkószó

Porhanyós parton magasra nőtt a fű,
szorongó szívemben a kétség nagyra.
Egyedül vagyok itt, magamra hagyva.
Jó volna, ha sirhatnék, nagyon.
A nyáj eltéved, mint a gondolatom.

Omlik a part. A víz tükre török.
A hullámok a juhaim ölik.
A nyurga szél a hajamban söpör.
Elsodort juhaim veszte gyötör.

A felszín elesített. Az omladék elült.
A lelke mélye tovább is háborog.
Juhaimnak vesztét forgatom,
vagy hűtlen babámról álmodom?

A lelke nyugtalan.
Bujva reszket, mintha a szél
csókolná a falevelet untalan.
Valamitől remeg, valamitől fél.

A lábam legyengült.
Hová is mennék?
A bujdosó, az üldözött
rosszul látott vendég.

Az ág megtépázta.
Tüske tépi, vérzi.
A sebet, a vérzést
a szívében érzi.

Az arcmon végigfut
egy fényes, gyöngyös könnyesepp.
A sorsomon elborongva
hány gyöngykönnyet öntsek?

A gyöngy fénye bágyadtan világol.
Bágyadt arcmon majd kilobban ebből a
világból.

Babám hűtlensége borzolja a lelke?
vagy a holnap nap a számadó telken?

A sima víz tükrét ma este megtöröm
ha majd a csillagnyáj szelidén süt szét.
Nem hiteget az öröm.
A bánat többé nem fáj.

Halálom senkinek ne fájjon.
Hol követ a víz, azon a tájon
se a nyájam, se a hűtlen babám nem jár.

Sziráký Dénes Sándor

Gyerekkocsi az uccán

Hogy végiggördül lenn az uccán,
elzug mellette a zajgó forgatag
és a felhuzott ellenző vasáról
fénydárdát ver szemedbe
a tavaszi napsugár...

Fenn: a kék tavaszi égen
gépmadár berregi a technika
hódító, büszke himnuszát
és a kocsis kicsinyke lakója
felfigyel rá.
Szeme meleg kékjét tejarcából
kiesodólkozza rád
— hogy sötét esőmörrel elrohansz mellette —
és a jövő embere: a gyermek
ujjongva, mohón issza magába
az elforgó, színes csodát:
a világot.

Szabó Ferenc

Ne menj!

Mi fénylik ott?
tündéri csillogás,
kit csábit, ígér,
Testvérem vigyázz!...
Az életnek Jánus arca van
Te csak egyiket látod, azt,
melyet rivalkodva, csábitón feléd mutat.
Az szép, mint volt Éva szeme
mikor felkínálta magát:
Mindenem tiéd. Ne félj, nesze...
De az álom után jönne az ébredés
és Te megtudnád,
hogy hazugság minden,
minden ami fény;
távol nagyvárosok sikongó zaja,
kifestett ma asszonyaik csábitó,
élvhajhászó, mosolya.
Testvérem!... légy te József,
ki megtagadta Putifár asszonyát,
fordulj el a fény-nyomortól,
ne hagyj itt a dal, a napsütés földjét
— Bácskát.
Itt megtalálod mindazt mi az életben tiszta,
fekélytelen gyönyör,
van bor, barna lány, aranykalászt termő buzaöld.
Itt éltek őseid, itt szült meg anyád
Te mért lennél hát,
idegen országutak ijedten zörrenő,
ételmaradékot kolduló beteg vándora,
ha itt akkor is boldogabb leszel,
mikor fiad ajkáról, végigvonagló tested
felett felesendül, fájón, viongva,
a Halál himnusza.
Testvérem, mért vágyódsz idegen országok után
ha itt boldogultál, s boldogulsz ezután.

Bencz Mihály

Örömhidakon csöndes emberek

Valahol arany nap szikrázik az égen:
haldokló csókok tisztaszívű napja,
valahol habos patakok csörgedeznek,
ezüsthajú pisztrángok csillognak éjszaka a
holdfényben
és esodálatos napsugarak csókolják a rögöt
mért nem látjuk őket?
Valahol hajnalok festik rózsaszínűre az eget,
valahol villámok hasítanak bele a kárpitokba
valahol titkok vannak és valahol rejlik a
tudás —
mért nem tudunk róla?
Halk májusi estéken csókok csattannak
esőndben,
valahol fehér testek kigyóznak és új halált
hoz földre az élet
buta kis szivekből sziveknek szállnak a
rádióüzenetek,
a melegházakban vérvörös rózsák nyílnak
és kalitkába zárt madarak vallanak egymás-
nak szerelmet.
Valahol apró sárga testek hullanak és nem
tudják miért,
és régen talán kacajok pattantak vissza a
horizontról
és barna alkonyatokon kigyult a képzelet:
aranyvárat csókol a lélekbe és mesebeli
hercegeket,
boldogságot, örömet és dörgő kéjmelódiákat
zugott a vér,
aztán remegő álmok daloltak himnuszt a
lélek —
mért nem álmodunk ma is?
Ozónló tavaszillatban felkőhög a májusi szél,
vér fakad a bugó asszonycsókok nyomán:
jaj, vannak gyönyörű női szemvillanások,
jaj, valahol édes szájjak forrnak dühödten
össze,
jaj, valahol vannak hófehér lihegő keblek
és míg röhög és táncol a guny a régi
szerelmen
és zokogva hull valahol a sok sok emlék:
mi csak ülünk, ülünk meztelen lelkünket
fitogtatva
és előttünk zajlik a szép és zajlik a jó és
kacagó trillába szökken a bánat
és vasablakos szemünkkel bambán
csókoljuk a Nincset
mintha nem a lelkünkben szökkentek volna
ki a csillagok —
ó, átkozott testvérek, csókoljatok meg.
Sas György

Krónika

Talán nem is piros már a vérünk,
talán nem is vezér a vezérünk,
tán ha lát is aranymadarat:
el sem indul: ugys itt marad.

Száz venyigés cifra hegytetőre
hajt a vándor-álmok balga öre,
már elérjük: ott lobog a láng, —
s egy kiáltás újra visszaránt.

A vetésen elsorvad az áldás,
eltorzul az éjben a kiáltás,
s a magasból küldött szent ígér
rozsa lesz a tiszta égi fény.

Minden ágnak keserű az ajka,
epét gyűjt a méhek vágya rajta,
rosszai áldó rossz tenyér a nap, —
s még talán a virág is harap.

Szív a szíven: s mégse láng a vérünk,
víz a tenger: s mi arasszal mérünk,
bolond számot fejt az egyszeregy,
s hitet vetél minden hiszekegy.

Az apostolt elhagyta a csillag,
a virágból kihullott az illat,
aki vak volt látóvá vadult,
és a látók kedve megvakult.

Bőjtői gyászba árvult pusztaságon
bitang utját rója a karácsony,
a homályon jaj se villan át:
hol talál egy álmódó tanyát?

Uj lidércek rémei ügettek, —
a csuf álmok valóvá ijedtek,
s a valóság ég és föld között
tarka délibábra öltözött.

Ami volt, az elmaradt mesének:
mintha lázból hajtana az élet
s mintha ördög volna a diák
s vérrel írná ezt a krónikát.

Berényi János

FIGYELŐ

SZINI GYULA

A magyar irodalom ismét szegényebb lett egy finom, szorgalmas munkással, egy eredeti, álmódó egyéniséggel. Azok, akik többször értekeztek vele, sőt olvasóinak nagy része is érezhette azt a különös álmóvilágot, ezt az ámuló-szemű, de a durvát meg nem látó életszemléletet, amelyet önmaga teremtett s amelyben állandóan élt. Sokszor az az érzésünk volt, mikor beszélgettünk vele, hogy csak az imént cseppent a földre valahonnan a felhők világából s most csodálkozva néz szét ámulós, rövidlátó szemével ebben a furcsa világban.

A valóságot sohasem látta meg. El-elsodálkozott az élet furcsa jelenségein, történeteket, regéket írt a mai életéről, de sohasem a valóságról. Káprázatos, selymes, finom szövésű álmóvilágából sohasem tudott kilépni, lelkéhez tartozott ez a világ, mint csillaghoz a ház, a rózsaszínű kárpíton nem tört át, a napfény, az élet hangos, árnyékokot vető világossága, az otrombaság, a mindennap rekedt, profán lárma. Szinte bezárta magát ebbe a világba s ezért alig ismerte az életet, a husból, vérből, szenvedélyekből, gonoszságokból álló embereket. Az álmok és könyvek embere volt. Bárhol és bármiről is írta meg mesteri novelláit, azokban mindig ugyanaz a selymes fény derengett, azoknak mindig valami sajátos mese-ízük volt. Azt írta róla egyik kritikusa, hogy írásaiban sohasem süt az igazi nap, hanem színházi reflektor, amely elé színes üveglapokat lehet helyezni, a virágillat nála raffinált parfüm, a fű zöld selyem, az erdő hangulatos, színházi kulissza. S valóban alig van modern magyar író, akinek oly kevés köze lett volna a realitáshoz, az élethez, mint Szini Gyulának.

Szívesen írt történelmi témákról, mert a mult mégsem kívánja annyira a reális alapot, képzeletet itt szabadabban mozgathatta az álmóvilág reflektorait és kulisszáit. Érdekes volt az utóbbi években megjelent Jókai regénye, amelyben Jókait állította be álmóvilágába. Nagyon melegen, nagyon ügyesen. Ekkor tűnt fel, hogy lélekben mennyire közel állt Jókaihoz, a nagy mesélő ugyancsak me-

nekült a valóságtól. Talán innen magyarázható életrajz-regényének megkapó melegsége.

A könyvek is bátyját, várfalat vontak Szini Gyula köré. De minthogy minden reális érzék hiányzott belőle, csak beszámolni vagy lelkesedni tudott egy-egy könyvről vagy annak írójáról. Az értékmegállapításhoz nem értett. Naiv lobogással lelkendezett a francia irodalomért, párizsi emléket úgy intettek vissza a multból, mint rakétás és lampionos ünnepélyek, finom tanulmányaiban azonban nem igen kaphatjuk meg az író arcképét. Fialatos lelkesedésén kívül néhány adat és idézet vonatkozik csak az íróra, a többi megint az ő, szívrávnos, irreális álmóvilága tölti ki.

Szini álmóvilágában nem történelem megrázó események, írásaiban sohasem érezzük a nyers erőnek, a profánságnak, az otrombaságnak nyomait. Halkan, finoman, izléselesen, bölcsen és sokszor szomoruan történik minden. Szímeinek nem volt hangosabb szava, vagy élesebb vitája. Nem volt a haró, az élet embere, csak az álmó, a betű, a kulturáé, azé a szebb, jobb, tisztább világé, amelyről sokan álmodnak és írnak, de amelyben kevesen hittek és éltek oly bensőségesen, mint épen Szini Gyula.

Halkan távozott ebből a számára mindig idegen világból. De a modern magyar irodalom fájdalmasan érzi azt a hiányt, melyet ez a finom álmódó, ez a nagy és egyedülálló mesélő maga után hagyott. Lehet, hogy ő volt az utolsó csillagok közt járó magyar mesemondó. Sz. K.

Adatok a modern Fénix-legendához A maguktól elégett emberek

Lám Frigyes dr. és Ráth-Végh István írtak a Literaturában a fenti címek alatt érdekes dolgokat a maguktól elégett emberekről. Lám Frigyes Marryat kapitánynak Dickensnek, Zolának műveiből közöl példákat, melyekben alkoholistaregényhősök porrá égnék. Ráth-Végh István felsorolja Dickens védekezését és leközi azokat az eseteket, melyeknek alapján Dickens „A pusztai ház” főhősét Krivot, a részeges ószerest elégeti.

De sem Lám Frigyes, sem Ráth-Végh István nem mondanak: igen, igen, — nem, nem-et. A kérdést nyitva hagyják.

Lám Frigyes dr. a magyar irodalomból Sásdi Sándor regényét említi: „A nyolc hold föld”, amelyben a 64. lapon a következő néhány sor áll: A Gondos András! A disznók közt, a legelőn pusztult el. Addig kortyolgatta a tarisznyájában hordozott üvegből a jófajta törkölyt, míg meggyulladt benne a szesz. Kékes lánggal égett a száján, mint a lidérefény. Dobálta magát a megperzselt fűvön, mint a nyavalyatorós. Kezéből ki nem engedte a fonott szijostort és amikor elszállt belőle a lélek, akkorát káromkodott, hogy a dolgozók ijedten szaladtak szét a mezőben. Hol van a régi világ? A törkölypálinka is úgy meggyengült azóta, hogy legföljebb fájós fogra való”. (Literatura 931. XII. 296. old.).

Miután Gondos András nem égett el, csak meggyulladt benne a pálinka, Sásdi Sándor nem esik egészen ebbe a magától elégett kategóriába. Azonban jó lenne ezzel a kérdéssel egyszer és mindenkorra végezni. Talán akad a magyar regényírók között, csak az élökre gondolhatunk, egy, ki valamelyik alakját alkoholtól meggyulva elégeti. Ő lenne a leghivatottabb e kérdés taglalására. Nemrég olvastam Makkai Sándor püspök: Ördög-szekér c. regényét ebben mondja Báthory Gábor Leonard mesterről, a részeges ötvösről a 299. oldalon:

„— Holtra itta magát s meggyult benne a szesz, ugy égett el!” — Makkai Sándor él, vajjon nem-e lenne szíves ebben a kérdésben néhány sorban nyilatkozni, hogy mire építi állítását?

Polácsi János

Irodalmi hírek

Kedden jelenik meg a Kalangya második száma. A Kalangya második száma kedden, június elsején jelenik meg, az első számnál is nagyobb terjedelemben, pompás és értékes tartalommal. Az egy csapásra nagy népszerűséget elért folyóirat ezuttal is a legjobb tollu jugoszláviai magyar írók legfrissebb alkotásait hozza: Az új szám tartalma a következő: Szenteleky Kornél: Egy dunai kultur-terv. Csuka Zoltán: Kreuger — Dieséret a kedvesnek — Ismeretlen (Uj versek). Andrics Ivo: A muszafirhanában, for. Müller Béla. Borsodi Lajos: Adieu (Novel-

la). Darvas Gábor: Szálláson (Elbeszélés). Szirmai Károly: Szavak estéje (Vers). Cziráky Imre: Papválasztás (Novella). Gergely Boriska kis regényfolytatása: A Varrótűhercegnő. Bencz Boldizsár: Uj versek. Kristály István: Élet és irodalom (tanulmány). Adorján András: Versek. A Láthatár rovatban Borsodi Lajos Baedekerről, a vajdasági irodalom halottjáról ír, Gergely Boriska pedig „Dóri bácsi” címen emlékezik meg az elhunyt Milkó Izidorról. Szirmai Károly Szenteleky Kornél Isola Bellájáról ír, Sziráky Dénes Sándor pedig érdekes irodalmi tanulmányt ad. A rendkívül gazdag szám méltán megérdemli minden művelt ember érdeklődését. A Kalangya előfizetési ára negyedévre 30. — félévre 60 dinár. Példányonkénti árusításban nem kapható.

A Pásztortűz legújabb száma Nyirő József, Szabó Mária, Karácsonyi Benő novelláit, Reményik Sándor, Krüszelyi Erzsébet, Berda József verseit hozza. Szabó István Andor gondolatait, Husz Ödön értekezése, Jakobi Lányi Ernő cikke az Akadémia Goethe szobájáról, Maksay Albert Goethe fordítása egészíti ki a lap gazdag tartalmát. A Figyelő rovatban Jarosi Andor, Imre Lajos, Márkos Albert, Deák Ferenc, Hory Tusi és Grandpierre Emil írtak cikkeket. A Pásztortűz szerkesztősége és kiadóhivatala: Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop 5.

Az erdélyi irodalom az olasz sajtóban. Az olasz sajtóban már többször jelentek meg apróbb közlemények Erdélyről, annak kulturális életéről. Az Arcilibró (az Allenza del Libro hivatalos évkönyve) külön fejezetben emlékszik meg az erdélyi írókról, tizenöt kis írói arcképet közölve életrajzi adatokkal. — A Cordelia folyóirat irodalmi évkönyve az erdélyi magyar írók munkásságát ismerteti: — Vecchia e Nuova Cultura di Transilvania címen Balla Ignác könyvet írt, amely Erdély kulturális jelenével és multjával foglalkozik, hosszabb ismeretést közölve a mai erdélyi írókról. — Nemrég pedig az Alpes cég kiadásában Antologia jelent meg, mely harminc magyar novellairól elbeszélését tartalmazza, köztük szerepelnek az erdélyi írók is.

Szerkesztői üzenetek

Az elveszett paradicsom. Az alexzandrinosok nehézkesek, a címek összecsendítése nem mindig sikerül. Meséje megkérő, kissé a János vitézre emlékeztető, de a népies hang üdesége és egyszerűsége nélkül. Ugy látszik Önnek nem felel meg ez a forma s ezért sohasem olvadhat össze a népies iz a modern elbeszélő tudatos hangjával.

A gyöngyosor. Történetében erőltetettséget és hézagosságot érzünk. Ezek nemcsak elbeszélő módozában érezhetők, hanem sokkal inkább a belső, lelki felépítésben. A rettenetes csalódás sem a főhős jelleméből, sem a várakozás feszültségéből nem magyarázható. Mennyivel érdekesebb lett volna kifejteni, hogy milyen változást okoz a talált gyöngyosor a szürke, szenttelen hivatalnok életében! Ön azonban a hangsúlyt a csalódásra helyezi, ami csatlonának erőltetett, befejezésnek pedig váratlan és elhamarkodott.

De mért van ez így rólunk? Küzdi a nyelvvel s annyira darabosan vetíti papírra mondani-valóját, hogy nem tudjuk megérezni versében az igazi élményt, a lelket, a lényegét, patétikus zavarságba fullad minden.

Dilletáns. Mi azt hisszük, hogy nem elég valakinek azt üzenünk, hogy dilettáns. Ma már nem időszerű és nem helyénvaló az a megállapítás, különösen nálunk nem, ahol szeretettel, figyelemmel és gondosan kell megbírnálni minden írást, ami apró építőkövecské szeretne lenni kisebbségi kultúránkban. Jól tudjuk mit jelent az: más nyelven beszélni, írni, levelezni az üzletben, az irodában, az iskolában és mégis az anyanyelven — melynek édes bilincseitől mégsem szakadhatunk el — közzölni a feltörő érzéseket és rögzítést kívánó elképzeléseket. Jól ismerjük ezeket a gátlásokat és akadályokat, ezért állandóan figyelembe vesszük őket. Szóval megértéssel és gondossággal várjuk küldeményét.

Allást? A tükrör. Karcolatok, amelyek inkább a színes riporttal tartanak rokonságot, mint az irodalommal. Hőseinek pacifizmusa, gunyos szellemessége erőltetett. Sohasem érezzük, hogy ez így történt, még azt sem, hogy így történhetett volna. pedig témái a mából valók. De alakjai csak üres típusok (az állástkereső hivatalnok, a háborút járt keserű emberrones), amelyek mögött nem érezzük az igazi embert. Közvetlenebbül, elevebb szemmel kell meglátni az embereket.

Több kéziratról a jövő számban.

— Na látod, most hát magyarázd csak el az utat, hogy merre is jutok el leghamarabb a Jóság országába.

Erre aztán a Tuzember elmagyarázta hosszasan az Orgona-királyfiinak, hogy merre menjen és megégyeszen a lelkeire kötött, hogy arra nagyon vigyázzon, gőhen a Gonoszság országába kerüljön, meg aztán, ha nagy bajba jut, el ne feledje az arany karikás-ostorral hátramát patintani.

A királyfi megígérte még egyszer, hogy vigyázzni fog, erre aztán mindketten utnak engengették a lábukat. Mielőtt elváltak volna, még elbucuszta egymástól, aztán a királyfi elidült jobbra, a Tuzember meg balra.

A jászvü Orgona-királyfi már egészen megszokta a sok gyaloglást, megint csak ment mendegélt, erdőkön-mezőkön keresztesz, kiszinesedtek a rétek, zöldbeborultak a fák. A királyfi örült ennek, mert tudta, hogy ez annak a jele, hogy nagy vigán már a Jóság országához. Olyan jókedve támadt, hogy nagy vigán futtyrészni kezdett. De bizony nem sokára abbahagyta a futtyrészt, mert már megint igen erősen kezdte érezni az éhséget. Es így nem sokára már jött elszontyolódva lépegetett a szegény, éhes Orgona-királyfi. Hát amint így megy, mendegél, jókedvét veszti, lehorogszot fejfel, nagy éhsen az Orgona-királyfi, egyszer csak, honét, honét, honét nem, elebe toppan egy csul, fogatlan vén banya.

— Hova, hova, felséges királyfi? — kérdezi a vén boszorkány.

— A Jóság országába, szép öreganyám — feleli a királyfi. — No, szerencséd, hogy pész öreganyádnak szólítottál, különben menten elvarázsoltalak volna. Hát honét jössz?

— Orgonaországából.

— Ilyen rongyosan?

— Akinek nem tetszik a gunyám, ne nézzen rám! — Jól perreg a nyelved, ham.

— Föl van vágva, szép öreganyám.

— Ehes vagy ugye, ham. Az éhes embernek perreg ilyen jól a nyelve.

— Elháláhd szép öreganyám. En bizony éhes vagyok! Hát ilyen éhsen még a Jóság országába?

— Jól vagyok ott éhen is!

— Jól vagyok ott éhen is!

— No, de ilyen rongyosan?

— Jól vagyok ott rongyosan is.

Folytatjuk.

Mese az Orgona-királyfiról
(Folytatás) Irta: Zoltó bácsi.

TÜNDÉRORSZAG

21

TÜNDÉRORSZAG

20

Gion Ferike halálára*)

Irta: Dezső bácsi

Elmentél kis Ferkó, csöndben, némán, szépen
Májusi napsugár ragyogott az égen.
Virágillat szárnyán szállt Mennybe a lelked,
Angyalkák uj pajtást köszöntöttek benned.

Május ragyogása mély gyászszá sötétült,
Szülőid szemébe zokogás könnye gyült.
Sikoltó fájdalom néma jajba fulladt,
— És a kéklő égen, egy uj csillag gyulladt. —

Fehér lelked ragyog ránk a felhők mögöl,
Álmainkat félti, örömnünknek örül.
Tündérország órzó csillagává tettünk,
Angyal pajtásiddal jól vigyázz felettünk...

*) Gion Ferike, május 10-én meghalt Szoborban. Mindössze 13 esztendő volt. A Tündérország legrégibb és legszorgalmasabb kis olvasójának egyikét veszítette el benne.

Betűrejtvények

4. Molnár Ilonka

aa
e
R
é
é
0
0
0
0

5. Vigli József

MEZ

6. Frei Károly

B
ü
&

2. Takácsy Árpád

S
Te
Te
S

1. Tóma Sándor és M.

&&
0

3. Moritz Károly

ai
0

A kis Böske kitéstésért, Ifjú Pethé István (Stevana Sremska 5), elküldte Topolára.

Az Union cukorkaüzlet csokoládéját a szerkesztőségben kedvezett a szerencse. Az Union cukorkaüzlet csokoládéját a szerkesztőségben kedvezett a szerencse. Az Union cukorkaüzlet csokoládéját a szerkesztőségben kedvezett a szerencse.

A sorshuzásnál Bodl Bálint és Jancsinak (Ruska utca 42), Milodánovics Margitka és Karcsika, Deiminger Imre, Lidike, Gáspár Bözsi, Pálh Tatjana, Ott Ernő, Bauer Eva, Kuszli Tibor, Velez László, Pálmai Péter, Jelenik Géza, Lehoczky Schneider Péter, Raffay István, Dugonics János, Szekő Mihály, Frigyes, Bün Kamilla, Boshán Boriszláv, Brucker Béla és Lidi, Sovény Károly, Kanyó Matyi, Molnár Ilonka, Burány Bözsi, Wild Adam Rózsi, Palko Aranka, Erdélyi Árpád, Löschinger Hilda, Váth Géza, Leko Dezső, Toth Boriska és Feri, Bérés Mátvas, Trenka Antal, Nagy Czrok István, Fejes Erzsé és Laci, Horváth Józsi és Rózsi, Kurucz Lilla és Rózsi, Fülöp György, Maria, Bacsa József, Szébenyi Boriska, Weber Márta, Kálmán Jucika, Ifj. Pethé István, Kisták Manca, Török Bözsi és Marska, Bunyik Károly, Komlos Laci, Mari és Hédi, Bakocs és Kálovich Tibor, Szivák Bözsi, Papp testvérek, Süli Annuska és Sas Tereska, Szántó Bözsi e, Országh Gyula, Sebök Gyula, Babovic Imre, Schüssler József, Boros Ilonka, Rausch Robert, Sándor és Marska, Barczal Mihály és Irén, Takácsy Árpád, Magdi, Diost Ilonka, Fülöp Kálmán és Ilonka, Vigli József, Tóma Kosztolányi Manca, Nagy Sanyika, Kazi Evi, Zsigrai Marska és Fekete Mihály és Marska, Fülöp Marska, Dömötör Juliska, Kosztolányi Sanyika, Kurucz János és Ilonka, Fülöp János, Testvérek, Thomasz Rudi és Laci, Honyak István, Bözso Dezső, Möriz Mátvas, Németh Testvérek, Volgyi Marska, Madaczki Baksa Bandi, Csizmar Annuska, Szviderczky Tibor és Belska.

TÜNDÉRORSZAG

24

TÜNDÉRORSZAG

25

Névjegyrejtvények

Közli: Meleghy Jenő

A névjegyben szereplő nevekből, ha a betűket ügyesen egymásmellé rakjátok, megkapjátok az illető foglalkozását is.

1.	2.	3.
Kárász Pista iparos	Bocskai Orbán Igyos	Orosházi Vendel Módos

Talány

Biborpiros selyemből a ruhája
Szénfekete gallér van a nyakába
Zold sapkába bujtatta el kis fejét
Mezőn lakik mondjátok meg a nevét.

DEZSŐ BÁCSI PÓSTÁJA

Gion Ferike Ezt az üzenetet te már nem olvashatod tízen-háromesztendő gyerekszemiddel, mert már egy másik Tündérországhoz tartozol. De a lelked odafönn biztosan megéri, hogy most kis pajtásaid bucsúznak tőled. Későn tudtuk meg halálot, de mi amugysem mehettünk volna el hozzád Szoborban. Mert bennünket szüleink rettegéssel várnak haza arról a kis útról is, ami hazulról az iskoláig vezet. Éppen úgy, mint ahogy téged is féltettek a szüleid és talán még most is mindig haza várnak, pedig te erről a nagy útról már nem jöhetsz vissza soha. Nem tudtuk azt sem, hogy beteg vagy, pedig odaadtunk volna néked a legszebb babánkat, vadonatúj futballabdánkat, sőt a hintalovunkat is, csak hogy meggyógyulj. De te nem kértél tőlünk semmit, csak elmentél csöndben... Mi azért nem felejtünk el téged, te se felejt el minket. Estéknént, mikor felszáll az égbe a gyerekek imádsága, a mi könyörgésünkben benne lesz a te neved is. Gyűjtsd össze mind és mutogasd büszkén a többi kis angyalkának: »Nézzétek, hogy szeretnek engem a

Külön törvénnyel kell megfékezni egy milliomot, aki bosszút esküdött az angol posta ellen

Cigaretta-papír, papucs és csecsemő, mint levélküldemény. — Legközelebb egy elefántot kézbesíthet a posta. — Ha visszautasítják, perel a milliomos és meg is nyeri a pert.

Londonból írják: Sok külön él az angol birodalomban, de köztük is kivételes helyet foglal el M. Reginald Bray, aki hatalmas vagyonát és minden ráérő idejét arra fordítja, hogy kellemetlenségeket szerezzen az angol királyi postának, Reginald Bray ur valamikor megharagudott a postára s azóta állandóan azon töri a fejét, hogy miként lehet a posta bosszantására felhasználni a postaügyi törvények fogyatékosait. Hogy miért támadt benne ez a szörnyű bosszúvágy, senki sem tudja, de azt még a jogászok és a kormány tagjai is kénytelenek elismerni, hogy nálánál senki sincs jobban tisztában az angol postára vonatkozó törvényekkel, rendeletekkel és szolgálati szabályokkal.

Reginald Bray, mint mondtuk, gazdag ember, akinél a pénz még a mai világban sem játszik szerepet. Ez magyarázza, hogy a levélhordók az ő címére kézbesítendő küldemények között minden elképzelhető tárgyat találnak. Így keményített gallért, kétszersültet, rongyokat, sőt már papucsot is

találtak, amelynek a talpára Bray ur izenettel irt önmagának. Az angol postatörvény ugyanis nem mondja ki, hogy levelet csak papirosra szabad írni, s így Bray a legkülönbözőbb tréfákat engedheti meg magának.

A postaigazgatóság nemrégiben már megunt a folytonos bosszantást és megtagadta az effajta „levelek“ átvételét és kézbesítését, de Bray erre beperelte a postaigazgatóságot és perét fényesen meg is nyerte. Azóta a posta kénytelen-kelletlen átveszi a Bray-féle küldeményeket, legalább is addig, amíg új postatörvényt hoznak. Ez különben, mint később rátérünk, épen a különönc milliomos levelezgetése miatt folyamatban is van.

A legszörnyűbb csapás akkor érte a postát, amikor Bray ajánlott levél gyanánt feladott egy felére vágott cigarettapapírost, amelyre néhány sort írt. Bármennyire is vigyáztak a postán a fél cigarettapapirosra, a lenge küldeménynek mégis nyoma veszett. Persze, csak ez kellett a derék Misternek, máris rohant a postához kártérítésért, majd

amikor elutasították, a bírósághoz s ezt a perét is megnyerte. Hiába, a törvény — törvény.

Ujévkor Bray névjegykártyák helyett minden ismerősének postautalványt küldött, amelyeket egy-egy pennyre állított ki. Január végén egyik nap megjelent a londoni főpostán és önmagát „adta fel“ levélküldeményként a saját lakása címére. A posta ebbe még belement. De aztán, amikor néhány nap múlva egy csecsemőt akart gyermekocsistól feladni, visszautasították. A posta egy rendeletre hivatkozott, amely úgy szól, hogy a posta kizárhat a szállításból olyan tárgyakat, amelyeket utközben károsodás érhet. Bray emiatt is beperelte a postát és ebben a perben még nem hoztak ítéletet. De a per kimenetele korántsem kétséges.

A postaügyi miniszter azonban most indítatva érzi magát, hogy törvényjavaslatot terjesszen elő, amely büntetéssel sújtja azokat a személyeket, akik a „királyi posta szolgálatával józanságba ütköző módon akarnak visszaélni.“

Mr. Bray tehát elmondhatja, hogy egyedül az ő személye miatt külön törvényt kell hozni az angol parlamentben. Kifelé azonban úgy mutatja, mintha a törvényjavaslat bejelentése csak fokozná az ő elkeseredését a posta ellen. A postát ugyanis nyomban megfenyegette, hogy már rendelt Indiából egy elefántot s mihelyt az állat megérkezik, ezt fogja a londoni főpostán levél gyanánt feladni, a mihez annál inkább joga lesz, mert üzenetet fog írni az elefánt agyarára. Londonban most mindenki kacagva várja, hogy valóban meg fog-e érkezni az elefánt s hogy mit fog majd szólni a posta a nem épen kellemes megbízatáshoz.

KERESZTREJTVÉNY

Közlő: Hoffmann Géza (Káty)

A megfejtés beküldésének határideje: 1932. június 3.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
15								16					
17		18				19		20	21			22	
23	24			25		26	27	28			29		
30				31		32		33			34		
35			36			37		38			39		
40		41			42		43	44		45		46	
	47				48			49		50		51	
52			53					54				55	
	56	57			58		59			60	61		
62	63		64		65		66			67			68
69		70		71		72		73				74	
75			76		77		78		79			80	
	81			82		83			84		85		
86			87		88		89	90		91			92
93		94				95			96				97

A megfejtő neve és címe: .....

Vizszintes: 1. Közmondás. 15. Község Pest közelében. 16. Tükrögyártásnál használják. 17. Egyforma mássalhangzók. 18. Adomány más nyelven. 19. Fohász. 21. Időszak. 22. Hanglétra hatodik foka. 23. Tan. 25. Német prepozíció. 26. Hanglétra első

(119)

foka. 28. Arrébb anagrammája (G=B). 30. Hasznos rovar (H hiány). 31. Rablóregény. 34. Hangszer. 35. Vonatkozó névmás. 36. ...dém. 37. ...ap. 39. Szánt államnyelven. 40. Névmás. 41. Gyümölcs. 42. ...tor. 44. Halfajta németül. 46. G. S. 47. Talál. 48. Nőket érdekl. 50. Föld klasszikus nyelven. 52. Rossz államnyelven. 53. Szabázkellék. 54. Kávéházakban lelhető. 55. Szervi hiányban szenvedő. 56. Tagadószó. 58. Mesteremberek. 60. Beszéd része. 62. Folyadék. 64. Drina mellékveze. 66. Szájrész (I=J). 67. Megerősítés latinul. 68. Engem államnyelven. 69. H-vai szép erény. 71. Halott. 73. Szlovénül egy. 74. Tiszamenti község. 75. Mustár németül fon. 77. Magánbeszéd. 80. Megszólitás világnyelven. 81. Héber tanítás, fonetikusan. 83. Fel ellentéte. 84. Vissza: kínai név. 85. Visszaható névmás. 86. ...ve. 87. Szerző. 89. Időszak másszóval. 91. Shakespeare alak. 92. Csont (lat.). 93. Szakadár. 96. Fényképezési kellék.

Függőleges: 1. Eghajlathoz alkalmazkodás. 2. A lámpa a rádióan a... 3. Ország. 4. Színész. 5. Szülőm (ék. fel.). 6. Ital. 7. N. S. 8. Aruló. 9. M-mel lat. enyém. 10. R. M. E. 11. Ilyen folyadék veszélyes. 12. A nagy lány. 13. Tag mássalhangzói. 14. Kikötőváros a Limjörd folyó mellett. 19. a. m. arab fiu. 20. Német nemes (fon.) 24. Román pénz. 25. Hires mecset első része. 27. Klasszikus vers. 29. Spanyol folyam (r hiány). 31. Összeesendül. 32. Vissza: név. 33. Régen homok pótolta. 36. Kőzet. 38. Sziget az Adriában. 41. Tagadószó. 42. Veszopó. 43. Vissza: fotómárka. 45. Azonos 83. vizsz. 47. Világváros első szótagja. 48. Vissza: ...ás. 49. Óraketyegés. 51. Gyermekek védője. 57. Elutasítás. 59. Rivó. 61. Vissza: névelő. 63. Áldozata ...tör. 65....el chernemü. 68. Sarkvidéki állat. 70. Szeretet (lat.). 72. Régi mérték (ném. fon.). 73. Hárfa. 74. ...mi 76. Germán név. 78. Irányító rag. 79. Azonos 91 vizsz. 80. Az ivó teszi. 82. Német író (fon.). 85. Kínai eledel. 86. Katolikus ünnep. 88. O. E. F. 90. Hires fizikus. 91. Vissza: azonos 44 vizsz. 94. Mássalhangzó (fon.). 95. Kicsinyítő képző. 96. K. G. 97. Egyforma mássalhangzó.

Heti rádióműsor

A műsorban előforduló rövidítések jelentése:

Atv. = átvitel
E. = előadás
Gr. = gramofon
H. = hírek
Hgv. = hangverseny
Rzk. = rádiózenekar
S. = sport
Zk. = zenekar

Vasárnap, május 29

Beograd. 8.30: Torna. 9: Pravosláv istentisztelet. 10.30: Gr. közben őrsváltás. 12.05: Gr. 12.30: Rzk. jugoszl. hgv. 1. Keleti induló; 2. Zajc: Granicsári, nyitány; 3. Dominis: Jugoszláv rap-szódia; 4. Joksimovics: Ifjúkori dalok; 5. Bosnyákovics: A régi Bitolyból. 13.30: H. 16: Gr. 16.30: Orvosi e. 17: A Jedinstvo énekkar és a Szloga vonószk. hgv. 1. Krsztics Jedinstvo himnusz; 2. Mokranjac: XII. Rukovet; 3. Brahms: Magyar táncok; 4. Zsaganec: Nem akarom; 5. Siszyak: Kolo; 6. Pajevics: Szerb egyveleg; 7. Lhotka: Mit csinál az az öreg; 8. Slavenski: O, hosszú őszi éjszakák; 9. Zajc: Bojsiskai boszorkány; 10. Milojevic: Hullik a gyöngy; 11. Csajkovszky: Barcelona. 19: Rzk. 1. Weber: Oberon, nyitány; 2. Leoncavallo: Bajazzo, operabránd; 3. Sibelius: Valse triste; 4. Aletter: Mesék; 5. Eilenberg: Erdei kovácsok; 6. Zimmer: Liliputi őrsg. 20: Rádió-csevegés, utána futballeredmények. 20.30: A királyi gárda zkhgv. k. b. 21.30: H. és S. utána k. b. 22.30: Kávéházi zeneátv.

Budapest. 9: Hírek, kozmetika. 10: Egyházi zene és szentbeszéd. 11.15: A közepi győzelmes várvédelem 400. évfordulóján Közseg hős emlékére emelt Hősök kapuja avatási ünnepségének közvetítése Közsegről. 21.30: Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. Majd: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. Közreműködik Felvinci Takács Alice (hegedű) 1. Hubay: A cremonai hegedűs nyitány; 2. Bruch: Hegedűverseny g-moll; 3. Jemnitz Sándor: Szerenád; 4. Haydn: Oxford szimfónia. 2: Gramofonhangverseny. 3: Székács Elemér: Időszerű gazdasági taánszócó. 3.45: Ifj. Sárny Elemér és cigányzenekarának zenéje. Közben 4.45: Időjelzés, időjárásjelentés. 5: Az Országos Postászenekar hangversenye az alsómargitszigeti Márkus étteremből. 6: Hősök emlékünnepe. Rendező Odry Árpád. 7.30: Az Operaház előadásának közvetítése Turandot, dalmű 3 felvonásban és 5 képben. Szövegét irták G. Adami és R. Simoni. Fordította Lányi Viktor. Zenéjét szerezte Giacomo Puccini. Az I. felv. után: Sport- és löversenyeredmények. Az előadás után: Időjelzés. Majd: Rigó Jancsi és cigányzenekarának zenéje az Emke kávéházból.

Bécs. 10: Schütz orgonaművész. 11: A bécsi szimfonikusok hangversenye. 1.30: A munkászene-egylet mandolinhangversenye. 3.30: Zongora, hegedű- és saxophontrio. 4.50: Römisch-zenekar. 7.30: Schubert: G-dur hangverseny. 10.30: A Prado-zenekar szórakoztató zenéje.

Hétfő, május 30

Beograd. 11: Gr. 12.05: Rzk. 1. Herold: Zappa, nyitány; 2. Brahms: Magyar táncok; 3. Sidney: Geisha, operettábr.; 4. Puccini: Manon Lescaut, operabránd; 5. Cerri: Sagra al villaggio; 6. Cabella: Ora vespertina; 7. Waldteufel: Nefeletts keringő. 13.30: H. 16: Gr. 17: Binicski—Andrijevic Mara zongorahgv. 1. Liszt: Polonaise II; 2. Chopin: Etude: op. 25-I és op. 25-II; 3. Smetana: Polka op. 7-I; 4. Staub: Sous buis op. 6. 17.30: Gr. 19: Francia nyelvlecke. 19.30: Kalmics Lizza énekhgv. 1. Puccini: Ária Suor Angelica c. operából; 2. Puccini: Ária Manon Lescaut c. operából; 3. Catalani: Ária a La Wally c. operából; 4. Ponchielli: Ária a La Gioconda c. operából; 20: Vigjáték. 20.40: Prof. Slatin Vladimir (hegedű) és Butakov Alekszije (zong.) hangversenye. 1. Vivaldi: Sonate 2. Beethoven: F-dur szonáta. 21.30: Petrovic Dragutin operaénekes énekhgv. 1. Hatze: Kau mlidjah umreti; 2. Hatze: Ti; 3. Tijardovics: Ona kontrade; 4. Gotovac: Naiso UErbez; 5. Jorgovan grana; 6. Joksimovics: Sta je mladost; 7. Zajc: Na gondoli 22: H. 22.20: Rzk. 1. Rossini: Sevillai borbély nyitány. 2. Frederichsen: Skandináv Suite; 3. Clemus: Szerelmi mámor; 4. Joh. Strauss: Kék Dunakeeringő. 23: Kávéházi zeneátv.

Budapest. 9.15: A rádió háziötösének hangversenye. 12.05: Eugen Stepat orosz balalajka zenekarának zenéje. 1.15: Kmettyó János: A családi testnevelés és a tanítók gyakorlati önképzése. 4: Asszonyok tanácsadója. 5.10: A gépirónó, novella. Irta és felolvassa Bodroghkőzy Zoltán. 5.30: Kéz-zongorás magyar nótadelután. Előadja Berzsényi László és Villax István. 6.15: Német nyelvtanfolyam. 6.45: Farkas Jenő és cigányzenekarának zenéje. 8: A Budapesti Ének- és Zenekaregyesület kantáté-estjének közvetítése. Utána: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Horváth Gyula és cigányzenekarának zenéje az Ostende kávéházból.

Bécs. 11.30: Brunner-zenekar. 12.40: Gramofon. 4.40: A bécsi női szimfonikus zenekar hangversenye. 7.30: Weber: A bűvös vadász, opera. 10.05: Holzer-zenekar.

Kedd, május 31.

Beograd. 11: Rzk. 1. Delibes: Lakme, operabránd; 2. Dvorak: Legenda; 3. Armandola: Jánosbogár leánykérője; 4. Balling: Atlantis; 5. Dreyer A tündértávon; 6. Jenko: Lepa je zora diko; 7. Andrejevic: Srpska zora, induló. 12.05: Gr. 13.30: H. 16: Gr. 17: Rzk. 1. Nicolai: A vindsoni vig nők nyitány; 2. J. Strauss: Cigánybáró, operettábránd; 3. Csajkovszky: Diótörő, balett; 4. Paradis: Aimer toujours, keringő. 19: Cseh nyelvtanfolyam. 19.30: Kozmetika. 20: Gr. 20.20: A rádió vonósnegyes hgv. (Hauser, Dimitrijevic, Szelinszki, Mokranjac) Mozart: Vonósnegyes D-dur; a) Allegretto, b) Menuetto, c) Adagio, d) Allegro. 21: Opera tartalomismertetése. 21.10: Aida gr. k. b. 22.30: H.

Budapest. 9.15: A Budapesti Koncert Szalonzenekar hangversenye. 12.05: Hangverseny. Közreműködik Fjedler Klára (gordonka) és R. Hegedűs Bébi (ének). 3.30: Meseóra. 5: Gramofonhangverseny. 6: Francia nyelvtanítás. 6.30: A budapesti husipari munkások dalkörének és a budapesti vas- és fémmunkások dalkörének hangversenye. 7.15: A nemzetközi konferenciák kulisszái mögöl. Dr. Kiss Dezső előadása. 7.45: A Mándits szalonzenekar hangversenye. 8.45: Időjelzés, hírek, löversenyeredmények. 9: Balatoni-est. Rendező Gyarmathy Sándor, konferál Illovszky János, bevezetőt mond dr. Tormai Géza. 10: Időjárásjelentés. Az előadás után Toll Árpád és Toll Jancsi cigányzenekarának zenéje a Kovácsécs étteremből.

Szerda, június 1

Beograd. 10: Népiskolások órája. 10.45: Gr. 12.05: Rzk. 1. Jakl: Alsókrainai üdvözet, induló; 2. Binicski: Iz mog zavicsaja, nyitány; 3. Blodek: A forrásnál, operabránd; 4. Fall: Istanbul rózsája; 5. Fauchey: Les beaux dimanches, suite; 6. Jos. Strauss: Osztrák falusi fecskék, keringő. 13.30: H. 16: Gr. 17: Rzk. 1. Krstics: Május hercegnője, nyitány; 2. Svoboda: Drugi splet narodnih melodija; 3. Puccini: Madame Butterfly, operabránd; 4. Dreyer: Ukrán vázlat; 5. Armandola: A cirkuszban, suite. 19: Kávéházi zeneátv. 19.30: Gr. 20: Szimfonikus hgv. átv. Zágrebból. k. b. 22: H. S.

Budapest. 9.15: A 2. honvéddalozegred zenekarának hangversenye. 12.05: Veszprémi Farkas Vince és cigányzenekarának zenéje. 1.15: Dr. Szukováthy Imre: Az elemiskolai testnevelés egészségtana. 3.30: Morse-tanfolyam. 4: Tót kurucok II. Rákóczy Ferenc szabadságharcában. Dr. Haller Jenő előadása. 5: Új irányok a vívósportban. 5.25: Gramofonhangverseny. 6.45: Olasz nyelvtanítás. 7.10: A Kerntler—Országh—Friss-trió hangversenye. Közreműködik: dr. Kerntler Jenő (zongora), Országh Tivadar (hegedű) és Friss Antal (gordonka). 8.10: A magyar lélek és a magyar tenger. Dr. Tóth László előadása. 8.40: Martos Ferenc és Szemes Andor szövegeire írott zeneművek. Az operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. Közreműködik: Szabó Lujza és Szedő Miklós. 10.10: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek, löversenyeredmények. 10.30: Farkas Jenő és cigányzenekarának zenéje a Spolarich-kávéházból.

Csütörtök, június 2

Beograd. 10.45: őrsváltás. 12.05: Rzk. 1. Szedlacsek: Csujes szeko, induló; 2. Szedlacsek: Kad pevas szetyaj se mene, egyveleg; 3. Zeller: A

hegymászó, operettábr.; 4. Lincke: Operettnyitány; 5. Amadei: Vidéki svit; 6. Lülling: Gri-Gri, Serenade; 7. Moret: Holdvilág-szerenád; 8: Kálmán: Falusi gyermekek, keringő. 13.30: H. 16: Gr. 16.30: Torna. 17: Rzk. 1. Joh. Strauss: Denevér, nyitány; 2. Granichstedchen: Orlov, operettábr. 3. Lehár: A vig özvegy, operettábr.; 19: Radivojevic zlk. népdalokat játszik. 19.30: Ertl Rudolf operaénekes balladákat énekel. 20: Orvosi e. 20.30: Ljubljana átv. 22.30: H. és S. 22.50: Kávéházi zeneátv.

Budapest. 9.15: A Szervánszky szalonzenekar hangversenye. 12.05: A rádió háziötösének hangversenye. 4: B. Czeke Vilma meséi. 5: A gyümölcsfák nyári gondozása, Horn János előadása. 5.30: Hangverseny. Közreműködik Halász-Fischer Anni (hegedű), Dalmáth Lenke (zongora) és Teichmann Irén (ének). 7: Angol nyelvtanítás. 7.30: Magyar Imre és cigányzenekarának zenéje. 8.30: Dalol a kalapács. Életkép 3 felvonásban. Irta Szalay László. Rendező Kiss Ferenc. Utána: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek, löversenyeredmények. Majd: Gramofonhangverseny.

Péntek, június 3

Beograd. 11: Rzk. 1. Gluck: Iphigenia Aulisban, nyitány; 2. Beethoven: Klárka halála „Egmont” zenéjéből; 3. Beethoven: Menuette; 4. Thomas: Hamlet, operabránd; 5. Friml-Artok: Canzonetta; 6. Gounod: Tavasz dal; 7. Hatze: Serenade; 8. Frajt: Szerb ünnepi induló. 12.05: Cigányzene átv. 13.30: H. 15: Népiskolások órája. 15.45: Gr. 16: E. 17: Népdalok harmonikán. 17.30: Gr. 19: Cseh nyelvtanfolyam. 19.30: Timoties Milán népdalokat énekel. 20: Szokol e. 20.30: Hazai zeneszerzők hangversenyek III. Urbán J. rzk. közreműködik: Pichler Milán operaénekes. 1. Na igri, nyitány; 2. Sa istoka, szerb egyveleg; 3. Ária a Djul Beaza c. operából; 4. Táncok; 5. Djurdjevka szerb tánc; 6. Ária a Djul Beaza c. operából; 7. Kolo. 21.30: Mihailovics Olga (zongora) és Mihailovics Mária (hegedű) hgv. 1. Mozart: Koncert f-dur; 2. Beethoven: Koncert a-dur; 3. Debussy: Koncert g-moll. 22.30: H. és S. 22.50: Cigányzeneátvétel.

Budapest. 9.15: Hangverseny. Közreműködik: Steller Mária (ének), Kovács Antal (hegedű) és Arany József (ének). 12.05: A Városi Színház kamarakórusának hangversenye. 1.15: Népiskolai testnevelő tanfolyam. 4: Divattudósítás. 5: Harc a nemzeti hadseregért. Horánszky Lajos előadása. 5.30: Szalonzenekari hangverseny. 6.30: Gyorsírotanfolyam. 7: Kuruc dalok. Előadja Cselényi József (ének) és Lugossy István (tárogató). 7.45: A Berlin—Bécs—Budapest városok közötti nyolcevezős verseny alapításáról. Dr. Perger Ferenc előadása. 8.10: A Nemzeti Zenede növendékeinek évzáró zenekari hangversenye a Zeneművészeti Főiskola nagyteremből. 9: A rádió külügyi negyedőrája. 10: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Bura Károly és cigányzenekarának zenéje. 11: A Broadvays Boys zenekar hangversenye a felsőmargitszigeti Tarján étteremből.

Szombat, június 4

Beograd. 11: Gr. 12.05: Rzk. 1. Flotov: Alessandro Stradella; 2. Hartmann: Bölcsődal; 3. Leoncavallo: Reverie; 4. Krsztics: Szerb tánc; 5. Szedlacsek: Od Csubure do Kalemgdana, egyveleg; 6. Nevin: Velencei est, suite; 7. Ketelbey: Egyiptom csodás vidékei; 8. Puccini: Tosca, operabránd; 9. Wilke: Soljanka, orosz egyv. 13.30: H. 16: A közönség kedvenc lemezei; 17: Balalajka jazz-zkhgv. 19: Kávéházi zeneátv. 19.30: Rádió-csevegés. 20: Rzk. 1. Bizet: Djamilen, nyitány; 2. Delibes: La source, balettsvit; 3. Mussorgski: Boris Godunov, operabránd. 20.50: Nusics: Knez Ivo od Semberije. 21.45: Nikolics Alekszandar saxophonhangv. 22.15: H. 22.25: Seta Európán keresztül.

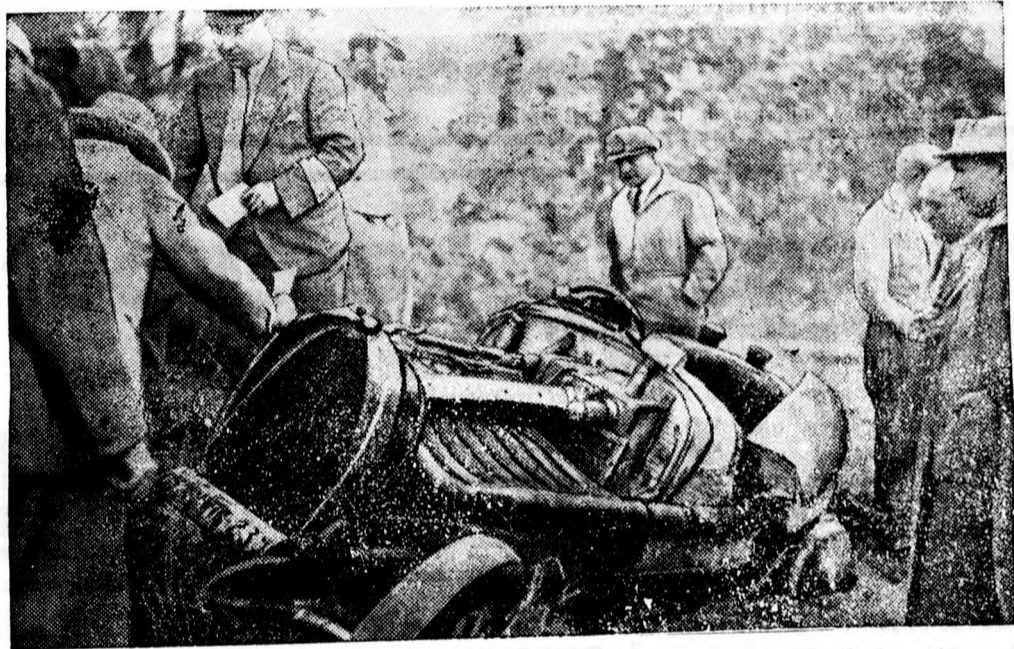
Budapest. 9.15: A Berend szalonzenekar hangversenye. 12.05: Gramofonhangverseny. 4: Gyermekek-játzóóra. 5: Rigó Jancsi és cigányzenekarának zenéje. 6: Következetesség és példaadás a gyermeknevelésben. Mosdóssy Imre előadása. 6.30: Krudy Andor cimbalomhangversenye. 7: Rádió amatőrpósta. 7.40: Tarnay Alajos dalai. Előadja Szedő Miklós. 8.15: Sédák Sári rádióestje. 9: Az 1. honvéddalozegred zenekarának hangversenye az Angol parkból. 10.30: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek, löversenyeredmények. Majd: Sovánka Nándor és cigányzenekarának zenéje a Baross kávéházból.

Minden külön értesítés helyett. Willy Fritsch és Lilian Harvey, akik annyi filmen játszották együttesen a szerelmeseket, az életben is egy pár lesznek és ősszel örök hűséget esküsznek egymásnak — Hollywoodban.

Mussolini a magyar oceanrepülők koporsója előtt bucsuzik a tragikus halált halt Endresz Györgytől és kíséretjéről Bittay Gyulától

Halálos szerencsétlenség a berlini Avus-pályán. A vasárnapi berlini autóversenyen Lobkovitz Georg Christian herceget halálos szerencsétlenség érte. Baloldali képünk a szerencsétlenül járt versenyző autóját, a jobboldali pedig Lobkovitz herceget mutatja.

GARDONYI GEZA:

A láthatatlan ember

REGÉNY

(57)

— Csak azt mondanám, hogy ha egyes emberek meglehetnek verekezés nélkül, mért ne lehetnének meg nemzetek is? A nemzet is egyes embereknek a nagycsoportja.

— De az emberi faj ma még a gyermekkorát éli. Hol láttál olyan gyermeket, aki nem verekedik? Minden verekszik a teremtett világban. Az erős fölülkerekedik a gyengébbnek. Viaskodás az élet.

— De mink nem vagyunk állatok.

Behunyta a szemét s mosolyogva hümmögött az orrából.

— Nem vagyunk állatok. Hm. Hogy mink nem vagyunk állatok. Hm. De hátha az állatok is emberek?

— Emberek, más-más testi formákban élő emberek.

— Nem értem uram, bocsáss meg.

— Mielőtt ember voltál volna, voltál fű, voltál virág, voltál fa, voltál légy, voltál cserebogár, farkas, ló, oroszlán, minden, minden.

— Bizonyos ez?

— Bizonyos-e, hogy mindennek van előzménye?

— Az bizonyos.

— És az előzménynek is előzménye?

— Az is bizonyos.

— Nem is lehet másképpen. Nem ér-

zed-e magadban hol az egyik állatot, hol a másikat?

— Nem én, uram.

— Nem ismered-e embereket, akik pretenek, mint a höresög, akik vérengzők, mint — Ismerek.

— Nem ismered-e olyanokat, akik gyűtenek, mint a höresög, akik vérengzők, mint az oroszlán, vagy gyávák, mint a nyul, vagy szolgálatra való, mint a ló, vagy alattomosok, mint a kígyó. Mi egyéb ez, ha nem maradvány az előbbi életnek a természetéből?

— De mire volna ez jó uram, a léleknek ez a minden testen való átutazása?

— Mire jó? Tudja az, aki elindított.

Én csak azt gondolom, hogy erő-érésre jó. Az értelmünk erősödik, mint a növekvő csillag fénye. Minden halál vedlés. Vedlés után megújult testben, megújult erőben élünk a következő vedlésig. Aztán megint egy fokkal előbbre.

— És aztán, ha emberek is voltunk?

— Megint egy fokkal feljebb: még tökéletesebb testformába jutunk. Csak semmittevésbe nem. Az élet: mozgás. Mozog maga a Teremtő is szünetlenül. Az embernek is mozognia, alkotnia, küzdenie kell. Minden formában, csak hogy más-más helyen, más-más ütközők között. De egyre világosabb az értelmünk, jobb a szívünk, nemesebb a kezünk.

— De én nem emlékszem arra, hogy mi voltam, micsoda tapasztalatokat gyűjtöttem például tücsökkoromban.

— Hát minek is emlékeznél? Érdekel téged, hogy két éves korodban miért sirtál? mért neveltél? mivel játszottál? hogy gon-

dolkodtál? Egy minutumra ha érdekel.

— Hallottam már uram nem egy prédikációt, de vajjon erről is papolsz-e?

A táltos vállat vont:

— Nem értené a nép. Hiszen te sem érted, pedig te tanult ember vagy. Majd ezer éveknek elmúltával. A népnek ma még bővülés kell és jelek, amiket a testi szem láthat. A lelki szem, az még nem nyílt meg bennetek.

Félbe kellett hagynunk a beszélgetést, mert Bial táltos föltette a bűvös süveget, s áhítatosan gajdolt rá egy feketetáblás könyvből a gyermekre.

XXXXIV.

Egy nyári napon híre szállt, hogy Theodozusz meghalt. Asszony ül utána a trónra: Pulhéria.

Atilla nem várta meg Pulhériának a követét: pocakos Eslásznak megint lóra kellett ülnie, hogy lelovagoljon a Márványtenger mellé. Kiválogatták ezuttal a legmorcosabb képű embereket: Hardót, Keszít, bikafejű Mácsát, de még a csatlós szolgák közül is azokat vitték el, amelyeknek a pófaja láttára még a lovak is meghökölnek a görög földön.

Atilla izenete csak ennyi volt:

Ha ez a követség nem hozza el Krizafiosz fejét, magam megyek érte!

Krizafiosz is furcsákat álmodhatott abban az időben.

Addig mindig csak aranyat küldtek a Krizafiosz feje helyett. A hunok mindenütt azt beszélgették, hogy indulunk Konstantinoszba. Nagy csoportokban beszélgették.

(Folytatjuk).

A szép nyári napokra

Valtozatlan árak mellett jobb minőség. A mi cipőinket mindenki beszerezheti magának. Ön is meg lesz elégedve nyári mintáinkkal. Győződjék meg róla.

Rata

39.-

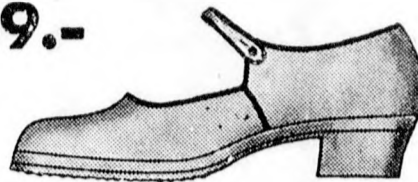
39.-

49.-

69.-

Gyermekeknek: szürke vászon Lányoknak: könnyű és szellős félcipő, gummitalppal. Legcélszerűbb cipő egész napi viseletre. gummitalppal. Kötő forma.

Praktikus és redkivül olcsó szandál- félcipő. Gyermekeknek 22-26 nagyságban 39.- dinár, nőknek 59.- dinár, férfiaknak 89.- dinár.

Könnyű és kényelmes női félcipő, szürke vászonból, ruganyos gummitalppal. Nagyon célszerű minta.

Elárusítóhelyeinken jó és olcsó harisnyát kap: férfiaknak 7.- dinár, nőknek 25.- dinár és 9.- dinár

A nyereség csak akkor biztos Önnek

ha téli és gyapju-ruhájába még idejében tesz „MOTIN“-t. Kipróbált kitűnő szer a molyok ellen. Kapható kizárólag a

„Hygiea“-drogériában. K. Živojinović, Novisad

A Srpska Matica épületében, a beltéri kath. templommal szemben.

ingyen kap egy új kerékpárt

Majdnem

Tartós újrendszerű zománcozás

Hozza el lerongált kerékpárját csekély díjazásért átjavitjuk és 200 fok melegségű zománckályhában

tükörfényesre lakozzuk

JOTÁLLÁS MELLETT

T e s s é k a c i m r e ü g y e l n i

Elsőrendű kerékpárok és kerékpár gummik és az összes alkatrészek gyári raktára:

EXPRESS I. HORVÁTH

Novisad, Pasicseva ulica 19.

Drótkerítés

kukorica-ültető, mezőgazdasági gépek és vas árúk olcsón kaphatók

MÜLLER PÉTER vaskereskedőnél Sombor

Gradska štamparija i knjigoveznica u Subotici Pozorišna 2. Telefon 180.

Nyomda a legmodernebb gépekkel és betűkkel felszerelve. Mindenféle nyomtatványokat és könyvet pontosan, gyorsan és olcsón készít.

Könyvkötőde elvállal mindenféle könyvkötészeti munkát.

U pažnju g. g. javnim beležnicima! Sve knjige i formulare za javnobežničko poslovanje — štampane po obrascima novog zakona — brzo, tačno i najjeftinije izradjuje. 0242

KÖTŐFONALAT

SZŐNYEGFONALAT

minden kívánt számban, gyárilag mosva, nyersen, vagy festve, igen olcsó árban, minden mennyiségben készpénzfizetés ellenében szállít

TVORNICA SUKNA FRANJE BRANDECKER K. D. KULA 2031

Női kézimunkák

kész diszszembekendők, monogram, azsurozás, applikálás. Előnyomda, kézi- és géphímzés, plüssé gombáthuzás, csipke, pamut és mindennemű kézimunkakellékek olcsó árban

NAGYFEJEŐ

KÉZIMUNKAÜZLETÉBEN NOVISAD, KRALJICA MARIJA UT 2.

Városházi patinla sötét bársnyék — a legszébb dísz ablakokra, erkélyekre és kertekbe, valamint egyéb virágok és füzetek-palánták legelőnyösebben

L. KEGL kertészet Subotica, Markovićevo 16-18

HÁME FERENC

asztalos Subotica, Sokolska ul. 2. Elfogad mindennemű be-tetork. Helyberendezés, épület és portái munkák készítését és javítását. Olcsó, pontos kiszolgálás. Meghívásra házhöz megyek.

„JELKA SZALON“

NOVISAD, FUTAKI UT 16. Földszint

Felvesz rendeléseket fehérneműre és teljes keletgyévre eselleg hozott anyagból is mérték után. Készít függönyöket, ággyeterítőket francia divatminták szerint.

— „FÉRFI FEHÉRNEMŰ“ —

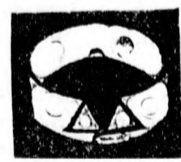
Továbbá a ljubljana állami kézimunka iskola összes készítményei. 1990

A szubotici vasúti váltóüzlet

vesz és elad mindentféle valutát a legjobb, továbbá Agrárbank-részvényeket és mindentféle Állampapírt. — A váltóüzlet nyitva van:

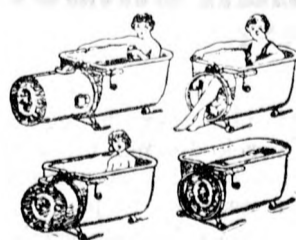
d. e. 5-6:30 óráig
d. e. 11-13:30
d. u. 16-18

A papírok eladásánál legtitmáció szükséges. 168

GABEL KÁROLY

Novisad, Kralja Aleksandra 20
Gallér- és készlet-tisztítás villanygéppel. Minden darab garantáltan hóféhér és fényes. 885

Összerakható Patent fürdőka

utánvétellel 900.- dinár
Vízonteladóknek árendé-
gédmény.
Kérjen ismeretöt

Deutsch Károly
Starakanjiza, Tvornica
ogledala, metalne i limene
robo. 1348

Halottaink emlékének megőrzése a legerősebb emberi erény!

„Golgota“

temetkezési vállalat a legmesszebb menő igényeknek megfelelően elsőrendű új felszereléssel, villanyvilágítással és falvédő szerkezettel (a falakba nem verünk szegyet), nagy raktár érc és saját készítésű fakoporsókban, szemfedelek és koszorúkban, exhumálást és szállítást bárholon bárhová vállalunk. A legolcsóbb kiszolgálás.

LENKEY IMRE ÉS FIA

„GOLGOTA“ TEMETKEZÉSI VALLALATA
Novisad, Uspenzka ul.12. Telefon 26-90